Na Veikilai kei Jisu

ELLEN G. WHITE

Na Veikilai kei Jisu

A Translation of Steps to Christ
Ellen G. White
Fijian Language Edition

Ai Vakadewa ni i vola Steps to Christ
Ellen G. White
I Vakadewa vaka i Taukei

AutumnLeaves
productions
Rangiora, New Zealand
www.autumnleaves.co.nz

Na Veikilai kei Jisu (Discovering Jesus) is a translation of / e i vakadewa ni
Steps to Christ by Ellen G. White
Fijian Language Edition / Ai Vakadewa Vaka-i-Tauikei

Published by / Tabaka ko:
Autumn Leaves NZ Ltd
PO Box 654, Rangiora, 7440, New Zealand
www.autumnleaves.co.nz

Printed in 2018 / Tabaki ena 2018

Fijian Translation and Proofing / Cakacaka ni Vakadewa: First Fruit Translations
Layout and cover design / Tuvani ni i vola kei na waqana: Damon Hurley, Cherie Hurley

This book can be read and shared online at: / Nai vola oqo e rawa ni wiliki ka wasei online ena:
www.NaVeikilaiKeiJisu.com

Ai Vakamacala Taumada

Nai vola lailai oqo, Na Veikilai kei Jisu, ena vakatakila vei iko e 13 nai kalawa ki na vakacegu tawa vakaiyalayala ena vuku i Jisu Karisito. Ko na wilika me baleta na Nona lomani iko, na veivutuni na vakabauta kei na veiciqomi, na tubu cake me vakataki Koya, na kalougata ni masu, na i wali ni vakatitiqa, kei na gauunisala ni nomu bula e veisiga mo marau vata kei na nomu i tokani vou: ko Jisu.

E udolu vei ira era vakasaqara voli mai nai balebale ni bula sa ra kunea ena nodra mai veikilai kei Jisu ena i vola lailai oqo, ka sa vukei ira e vuqa tale, ko ira sara mada ga e sa dede na nodra sala vata voli mai, me ra kilai Koya vakavinaka sara.

Na marama ka vola nai vola, ko Ellen G. White, a sucu ena 1827 mai Amerika ka a levu sara na nona veitosoyaki ena nona volavola kei na veivakatavulici. A vola rawa e vasagavulu ka lima nai vola ena vuqa nai ulutaga ni bera nona qai mate ena 1915, ia nai vola oqo ka tabaki taumada ena yaca Steps to Christ (Nai Kabakaba vei Karisito), e levu duadua na kena taleitaki kei na kena wiliki.

Sa neitou masu ni ko na vakalougatataki ena nomu wilika na kena i lavelave oqo ena kena i vakadewa vaka i Taukei.

Na Lewe Ni Vola

1 Na Kaukauwa ni Loloma 7
2 Na Nodai Nuinui Duadua ga 13
3 Veivutuni Dina.....17
4 Vakadinadinataka Nomu Malumalumu 28
5 Soro Vakaidina.....32
6 Taura tiko ena Vakabauta 36
7 Na Bula ni Tamata Lotu Vakarisito.....41
8 I Vakadinadina ni Veisau.....48
9 Veiqaravi ka Veiwasei tiko 55
10 Vulici ni Vosa ni Kalou.....61
11 Veivosaki kei Koya na Kalou 66
12 Sotavi ni Yalolailai 75
13 I Vakaraitaki Vei Ira na Tani 81

Wase 1

Na Kaukauwa ni Loloma

Na veika bula kei na veika sa vakatakilai era vakadinadinataka kecega na loloma ni Kalou. Na Tamada vakalomalagi sa vu ni bula, vu ni vuku, kei na marau. Raica mada na kena talei kei na kena totoka na veika e bulia. Vakasamataka mada na gaunisala talei era soli ira kina me sega walega ni vakacegui ka vakamarautaki na tamata, ia na veika bula kece sara. Na cila ni siga kei na tau ni uca, o koya e vakamarautaka ka vakabulabulataka na qele, na veidelana kei na waitui kei na veibuca, era tukuna kecega na loloma ni Dauveibuli. Na Kalou sai koya e vakarautaka na veika yaga me ra bula kina ena veisiga na i bulibuli ni ligana kecega. Sa vaka oqo na veimala ni vosa talei ni daunisame -

> *"Sa rai vei kemuni na matadra na ka kecega;*
> *Ia ko ni sa solia vei ira na kedra kakana e na gauna e dodonu kina.*
> *O ni sa dedeka na ligamuni,*
> *Ka vakamamautaka na ka bula kecega e na ka era gadreva."*
> *Same 145:15-16*

Na Kalou a bulia na tamata ena taucoko ni yalododonu kei na marau; ka vaka kina na qele, ena kena basika mai na liga ni Dauveibuli, ni sega ni kune kina e dua na mate se vuca, se dua nai vakaraitaki ni veicudruvi. Na talaidredre ki nai vunau ni Kalou - na vunau ni loloma - sai koya na ka e kauta mai na ca kei na mate. Ia ena loma sara mada ga ni rarawa ka sotavi tiko ena vuku ni i valavala ca, sa vakatakilai na loloma ni Kalou. Sa volai ni a cudruva na Kalou na qele ena vukuna na tamata (Vakatekivu 3:17). Na kau votovotoa kei na soni - na veika dredre kei na veivakatovolei ka yaco me vakaicolacolataka ka vakaoca na nona bula - e a lesi kecega me vinaka kina, ka tiki ni veivakatavulici e tuvana na Kalou me laveti koya, ka kauti

koya tani, mai na rusa kei na veivakalolovirataki ni i valavala ca. E dina ni sa mai bale o vuravura, ia e sega ni sinai wale tu ga ena rarawa kei na ca. E kune e na veika bula na veitukutuku ni vakanuinui kei na veivakacegui. Era tubu na senikau ena taba ni kau vakavotona, ka ra kune na senirosi ena maliwa ni kena coga.

Nai tukutuku, "sa loloma na Kalou" e toqai tu ena senikau kece e kubu cake mai, kei na senico kece e kadre cake mai. Na manumanu vuka ena nodra sere ni marau, na veisenikau ena talei ni kedra i rairai kei na kamica ni kedra i boi, na veivunikau wadrovu ena kedra drokadroka - era vakadinadinataka kece na loloma vakatama ni Noda Kalou kei na Nona gagadre me vakamarautaki ira na luvena.

Na Vosa ni Kalou e vakaraitaka na Nonai valavala. Na Kalou vakataki Koya e sa vakaraitaka oti na nona loloma tawa mudu. Ni a kerea o Mosese, "Ni vakaraitaka vei au na Nomuni lagilagi," a sauma na Turaga, "Au na cakava me lako e matamu na Noqu vinaka kecega." Lako Yani 33:18,19. Sai koya oqo na Nona lagilagi. Sa qai rairai na Kalou vei Mosese, ka kaya, "A sa lako tu e matana ko Jiova, ka kacivaka, Ko Jiova, ko Jiova na Kalou, sa yalololoma ka daulomasoli, sa vosovoso vakadede, ka levu na nona yalovinaka kei na dina, sa dauyalovinaka tiko vei ira na veiudolu, sa sega ni cudruvaka na caka ca kei na talaidredre kei nai valavala ca." Lako Yani 34:6,7. Sa dau "cudru vakamalua ka dauyalovinaka (Jona 4:2) "baleta ni sa vinakata ko Koya me yalololoma."(Maika 7:18)

Na Kalou sa vauca na yaloda ki vei Koya ena veivakatakilakila e sega ni wili rawa e lomalagi kei vuravura. Ena veika bula, kei nai sema vakaveiwekani e titobu ka mosimosi duadua e rawa ni kila na tamata, a sasaga voli mai kina na Kalou me vakatakilai Koya vei keda. Ia na veika oqo era vakaraitaka vakatikina ga na Nona loloma. Sa dina ni sa soli tu na veivakadinadina kece oqo, a vakabuwawataka na meca na nodra vakasama na tamata, me ra raici Koya na Kalou ena yalo ni rere; ka ra nanuma ni yalodredre ka sega ni dauveivosoti ko Koya. A vakacalai ira na tamata o Setani me ra raica na Kalou me vaka e dua na dauvakatulewa kaukauwa - me vaka e dua na turaganilewa yalodredre, dauvaqara cala, ka lewa kaukauwa. A boroya na kenai yaloyalo na Dauveibuli me vaka e dua e wanono matua tiko me toboki ira na tamata e na nodra vuki cala kei na nodra vakacala-ka, ka me tauca vei ira na kedrai totogi. Me kauta tani na i yaloyalo butobuto oqo, ena Nona vakaraitaka na loloma tawa mudu ni Kalou e vuravura, sai koya na vuna a mai bula maliwai keda kina na tamata, ko Jisu.

A biuti lomalagi na Luve ni Kalou me vakarairaitaka na Tamana. "E sega e dua na tamata sa raica na Kalou e na dua na gauna; na Luvena ga e dua bauga, sa vakatubura ko koya, ko koya sa tiko e na lomasere i Tamana, sa tukuni koya."Joni 1:18. "ia ka sega e dua tale e kila na Luvena, a Tamana duaduaga, se dua tale e kila na Tamana, a Luvena duaduaga, kei koya sa vinakata na Luvena me vakatakilai koya vua." Maciu 11:27. Ena nona a kerekere e dua na tisaipeli, "Vakatakilai Tamamuni vei keitou," a sauma ko Jisu, ka kaya, "Niu sa tiko dede vakaoqo kei kemudou, ko sa sega li ni kilai au, Filipi? ko koya sa raici au, sa raici Tamaqu: ia ko sa kaya vakacava, Vakatakilai Tamamu vei keitou?" Joni 14:8,9.

A vakamacalataka na Nona cakacaka e vuravura ko Jisu, ena Nona kaya, "Sa tu vei au na Yalo i Jiova, ni sa lumuti au ko koya meu vunautaka nai tukutuku-vinaka vei ira era sa dravudravua; meu vunautaka na sereki vei ira na bobula, kei na rai tale vei ira era sa mataboko, meu vakalalagataki ira era sa mavoa." Luke 4:18. Sai koya oqo na Nona cakacaka. A veilakoyaki voli me caka vinaka ka vakabulai ira kece era vesuki tu enai vesu nei Setani. Ena so na veikoro, a sega ni qai bau rogo tale e dua na osi ni tauvimate ena dua na vale, ni a sa talevi ira oti ko Koya ka vakabulai ira kece. Na Nona cakacaka a yaco me i vakadinadina ni Nona veilumuti vakalomalagi. A vakaraitaka na loloma, na veikawaitaki, kei na veinanumi ena vei cakacaka kece ni Nona bula; a tarai ka vagolei na yalona ki vei ira na luve ni tamata. A tokara na yago vakatamata, me sotava rawa kina na nodra gagadre na tamata. O ira na dravudravua kei ira era lolovira duadua era a sega ni rere me torovi Koya yani. O ira sara mada ga na gone lalai era a vakayarayarataki yani ki vei Koya ka marautaka me dabe e duruna ka wanonova matua na matana dauloloma.

A sega ni vunitaka ko Jisu e dua na mala ni vosa ni dina, ia a dau tukuna ena yalo ni loloma, ena veigauna kece sara. Ena Nona veimaliwai kei ira na tamata, a qarauna vakavinaka me matau ka caka ena yalo ni kawai dina na veika e vakayacora. A sega vakadua ni tauca vakaveitalia e dua na vosa kaukauwa, a sega vakadua ni vakamavoataka e dua na yalo e malumalumu. A sega ni vosataka na malumalumu vakatamata. A dautukuna na dina, ia ena yalo loloma ena veigauna kece sara. A dusivaka ko Koya na lotu vakarairai, na tawa vakabauta, kei nai valavala ca; ia e a vakilai na tagi ni lomana ena Nona vunauci ira vakadodonu. A tagicaki Jeruisalemi, na koro a lomana vakalevu, o koya e a bese ni ciqomi Koya, na sala, na vu-ni-dina, kei na vu-ni-bula. Era a cakitaki Koya nai Vakabula, ia a raici ira ko Koya ena mata loloma. A sega ni nanumi Koya vakaikoya ia a vakasinaiti na Nona

bula ena yalo ni kawai me baleti ira na tani. A talei e matana na yalo kece sara. Sa dina ni a vakaitovotaki Koya ena veigauna ena i tovo vakalou ka vakaturaga, ia a cuva sobu me kawaitaki ira yadua na lewe ni matavuvale ni Kalou. A raica ni sa bale tu na tamata kece sara ka sa Nonai tavi me vakabulai ira.

Sa vaka oqo nai tovo i Karisito me vaka a vakaraitaki ena Nona bula. Sai koya oqo nai tovo ni Kalou. Sa drodro, mai na lomaserei Tamana na veiuciwai ni loloma vakalou, o koya ka vakarairaitaki ena bula i Karisito, ka drodrovi ira yani na kawa tamata. O Jisu nai Vakabula dauloloma, na Kalou ka "rairai vakatamata" (1 Timoci 3:16)

A mai bula, ka sotava na rarawa ka mani mate sara ko Jisu me voli keda lesu tale. A yaco ko Koya me, "Tamata Daurarawa na lomana" me rawa ni da vakaivotavota koi keda ena marau tawa-vakaiyalayala. A vakatara na Kalou na Luvena lomani o koya e sinai tu ena loloma kei na dina, me biuta na vuravura e sega ni vakamacalataki rawa na kena lagilagi, ka me lako mai ki na dua na vuravura sa vakacacani tu ena i valavala ca, ka vakabutobutotaki tu ena o loaloa ni mate kei na veicudruvi. A vakatarai Koya me biuta tu yani na sova ni Nona loloma, na nodra vakarokoroko na agilosi, me mai sotava na madua, na vosa ca, na vakalialiai, na cati, kei na mate. "Sa tau vua na cudruvi sa vu ni noda veivinakati tale; ia e na we ni kena kuita eda sa vakabulai kina." Aisea 53:5. Raici Koya e loma ni veikau, e Kecisemani, ena Nona rube koto ena kauveilatai! Na Luve ni Kalou tawa-cala a mai colata vakataki Koya nai colacola ni valavala ca. Ko Koya sa duabau kei na Kalou, a vakila ena lomana na veitawasei mosimosi e kauta mai nai valavala ca ena kedrau maliwa na Kalou kei na tamata. O koya oqo a rogo kina mai na gusuna na tagi ni vutugu, "Noqu Kalou, Noqu Kalou, Ko ni sa biuti au ena vuku ni cava?" Maciu 27:46. Nai colacola ni valavala ca, na vakilai ni kena bibi, na vakilai ni kena tawasei na yalo mai vua na Kalou - oqo na ka e a voroka na yalona na Luve ni Kalou.

Ia nai soro levu oqo a sega ni caka me rawa ni vakauqeta na loma ni Kalou me lomana na tamata, a sega ni caka me rawa ni lomasoli ko Koya me ia na veivakabulai. E segai sara! "Ni sa lomani ira na kai vuravura vakaoqo na Kalou, me solia kina na Luvena e duabauga sa vakatubura." Joni 3:16. Sa lomani keda na Kalou, sega ena vuku ni cakacaka levu ni veivinakati, ia e a caka na cakacaka ni veivinakati baleta ni lomani keda. O Karisito sai koya na sala e rawa kina vua na Kalou me sovaraka sobu mai na Nona loloma tawa vakaiyalayala ki na vuravura i valavala ca. "Sa ia na Kalou, me vakaveivinakatitaki vuravura vei koya ga e na vuku i Karisito."

2 Koronica 5:19. E a sotava vata na rarawa kei na Luvena, na Kalou. Ena vutugu kei Kecisemani, na mate kei Kalivari, a sauma kina, na yalo ni loloma e tawavakaiyalayala, nai sau ni noda vakabulai.

E kaya ko Jisu, "A ka oqo sa lomani Au kina ko Tamaqu, Ni'u sa solia na noqu bula, me'u kauta tale." Joni 10:17. Oqo nai balebale ni ka e tukuna,"Sa lomani kemuni vakaoqo na Tamaqu ka yaco me lomani Au vakalevu cake niu a solia na noqu bula me vakabulai kemuni. Ena noqu soli Au meu kemuni i Sosomi ka i Vakadei, ena noqu sorovaka na Noqu bula, ena noqu colata na nomuni ca, kei na talaidredre, sa yaco me lomani Au vakalevu sara na Tamaqu; ka, ena vuku ni Noqu i soro, sa rawa kina ni dodonu na Kalou ka yaco talega me vakadonui ira era vakabauti Jisu"

E sega ni dua tale, ia na Luve ni Kalou duadua ga e rawa ni cakacakataka na noda vakabulai; ka ni o Koya duadua ga na Luvena e rawa ni vakatakilai Tamana. O Koya duadua ga e kila na cecere kei na titobu ni loloma ni Kalou e na rawa ni vakarairaitaka. E sega ni dua tale na ka, ia nai soro cecere ga i Karisito, sa rawa ni vakamatatataka na loloma i Tamana ki na kawa tamata sa yali tu.

"Ni sa lomani ira na kai vuravura vakaoqo na Kalou, me solia kina na Luvena e duabau ga sa vakatubura." Joni 3:16. A sega walega ni soli Koya me mai bula maliwai ira na tamata, me colata na nodrai valavala ca, ka me mate me nodrai soro, ia a soli Koya sara ga ki na kawa tamata bale. Me na vakaduavatataki Koya ko Karisito kei na nodra gagadre na kawa tamata. Ko Koya e a duabau kei na Kalou, e sa semai Koya vei ira na tamata e nai sema e sega ni na tagutuvi rawa. E "sega ni maduataka ko Jisu me vakatokai ira me ra tacina." (Iperiu 2:11) Sai Koya na noda i Soro, na noda Dautataro, na Tuakada, sa tokara tiko na yagoda vakayago ena mata ni tikotiko vakaturaga i Tamana, ka me yacova na gauna tawa mudu sa duavata tikoga kei na kawa tamata e sa vakabula - sai Koya na Luve ni tamata. Sa yaco na veika kecega oqo me rawa ni laveti cake na tamata mai na rusa kei na veivakalolomataki ni valavala ca, me rawa ni vakaraitaka na loloma ni Kalou ka vakaivotavota ena marau ni valavala dodonu.

Nai sau e a saumi me keda i voli, na Nonai solisoli cecere na Tamada vakalomalagi, ena Nona solia na Luvena me mate ena vukuda, sa dodonu me da raica rawa kina na cecere ni bula e rawa ni da yacova ena vukui Karisito. Ena nona raica na apositolo ko Joni na cecere, na titobu, na rabailevu ni Nona loloma na Tamana ki na kawa tamata bale, a vakasinaiti na lomana ena vakamolimoli kei na vakarokoroko; ia ena nona sega ni

kunea rawa na vosa me vakamacalataka na cecere kei na talei ni loloma oqo, a sureti vuravura ga me raica. "Raica na kena levu ni loloma sa ia vei keda na Tamada, me da vakatokai kina me da luve ni Kalou." 1Joni 3:1. Sa vakaraitaka oqo na kena bibi na tamata! Ena vuku ni talaidredre sa yaco me ra bobula nei Setani na luve ni tamata. Ia ena vuku ni vakabauti ni i soro ni veivinakati i Karisito, sa rawa ni yaco me ra luve ni Kalou na luvei Atama. Ena Nona tokara na yago vakatamata, sa laveta cake kina ko Karisito na kawa tamata. Sa biuti ira vakakina na tamata bale ena dua nai tutu, ena vuku ni veiwekani kei Karisito, me na kilikili me ra vakatokai , "Luve ni Kalou."

Na loloma vakaoqo e sega e tautauvata kaya. Luvena na Tui vakalomalagi! Sa dua na vosa ni yalayala talei! Sa dua na ulutaga lagilagi ni vakanananu! Na loloma cecere ni Kalou ki na vuravura e sega ni lomani Koya! Na vakanananu oqo ena vakamalumalumutaka na yalo ka vagolea na vakasama me cakava na loma ni Kalou. Na levu ga ni noda vulica na i tovo ni Kalou ena rarama ni Kauveilatai, na levu cake talega ni noda na raica na loloma, na yalovinaka, kei na veivosoti ka salavata kei na dina kei na lewa dodonu. Eda na raica vakamatata talega kina na levu ni i vakadinadina ni dua na loloma tawa vakaiyalayala, kei na yalo loloma ni kawai o koya e sivia na nona kawai e dua na tina-ni-gone vua na luvena lakosese.

Wase 2

Na Nodai Nuinui Duadua ga

A soli vua na tamata na kaukauwa kei na vakasama savasava ena gauna e a buli taumada kina. E a taucoko ka vinaka sara na nona bula, ka duavata kei Koya na Kalou. A savasava na nona vakanananu, ka vakatabui na nona i naki kecega. Ia ena vuku ni talaidredre, a vaka-tani-taki na nona kaukauwa, ka vakaisosomitaki na yalo ni loloma ena yalo ni nanumi koya vakaikoya. A vakamalumalumutaki na nona bula e na vuku ni talaidredre me yacova ni sega ni qai vorata rawa vakai koya na kaukauwa ni valavala ca. Sa yaco me bobula nei Setani, ia ke a bobula tu ga me tawa mudu kevaka e a sega ni takoso na Kalou. E a nonai naki na dauveiveretaki me vakacacana nai tuvatuva vakalou ni nona buli na tamata, ka me vakasinaiti vuravura ena rarawa kei na rusa. Sa na qai dusi yani ka tukuna ni ra yaco na veika ca oqo ena Nona bulia na tamata na Kalou.

Ena kenai tuvaki tawa cala, a dau veitauraki voli ena marau na tamata kei "Koya sa bini tu vua na yau kecega ni vuku kei na yalomatua." (Kolosa 2:3) Ia ni oti na nona cakava nai valavala ca, a sega ni qai marautaka rawa na savasava, ka saga me vunitaki koya mai na mata ni Kalou. Sa vaka tiko oqo nai tuvaki ni yalo e sega ni vakavoui. E sega ni duavata rawa kei na Kalou. Ena sega ni marau rawa na tamata i valavala ca ena mata ni Kalou, ena drotaka na nodra veitauraki na agilosi yalosavasava. Ke vakatarai me curu ki lomalagi, ena sega ni marautaka rawa. Na yalo ni loloma o koya e guilecavi koya vakaikoya ka yavu ni bula mai kea - ena sega ni veisotari rawa kei na yalona. Na nona vakanananu, na veika e gadreva, nai naki ni lomana , ena veicalati kei na lomadra na lewe ni vanua tawa cala mai kea. Ena vakacacana na totoka ni sere kei lomalagi. Ena yaco o lomalagi me vaka dua na vanua ni veivakararawataki vei koya, ka na nona gagadre me

na vunitaki mai vei Koya sa kena rarama ka vu ni kena marau. E sega ni dua na lewa e bulia na Kalou me vakuwai ira na tamata i valavala ca mai lomalagi; era sa vakuwai ira vakataki ira ga ena kena sega ni veiganiti na nodra i tovo kei na i valavala ni bula mai kea. Na i ukuuku ni Kalou ena vaka na bukawaqa dauveivakarusai vei ira. Era na marautaka cake na mate, me rawa ni ra vunitaki kina mai Vua e a mate me vakabulai ira.

E sega ni rawa, ena noda kaukauwa vakatamata, me da vakabulai keda mai na qara ni valavala ca eda sa lutu tu kina. Na yaloda e vakasinaiti ena ca, ka sega ni da veisautaka rawa. "Ko cei kauta rawa mai e dua na ka savasava mai na ka sa sega ni savasava? Sa sega sara e dua." Jope 14:4. "Ni sa veimecaki nai tovo vakayago kei na Kalou: ni sa sega ni vakarogoca na vunau ni Kalou, ia sa dredre sara me vakakina." Roma 8:7. Na vuli, nai tovo vakavanua, na kaukauwa ni vakatulewa e loma, na sasaga vakatamata, e tiko na vanua era yaga kina, ia era sa sega ni yaga eke. Era na rawa beka ni bulia nai tovo e rairai dodonu e taudaku, ia era sega ni veisautaka rawa na yalo; era sega ni vakasavasavataka rawa na vanua sa taka mai kina na bula. Me na tiko e dua na kaukauwa o koya e cakacaka mai loma, e dua na bula vou mai cake, me na qai rawa ni veisautaki na tamata mai nai valavala ca ki nai valavala dodonu. Na kaukauwa qori sai Karisito. Na Nona kaukauwa duadua ga ena rawa ni vakayadrata na yalo sa mate tu ka vakayarayarataka vua na Kalou, ki nai valavala dodonu.

A kaya nai Vakabula, "Kevaka sa sega ni sucu tale na tamata," vakavo ke ciqoma ko koya e dua na yalo vou, na gagadre vou, na i nakinaki ka veituberi ki na bula vou, "ena sega ni raica rawa na matanitu vakalomalagi." (Joni 3:3) Na vakanananu ni ka bibi ga me tarai cake na vinaka sa tiko rawa vua na tamata, sa dua na veivakacalai levu ka vakavuna na mate. "Ia na tamata sa vakayago sa sega ni vakabauta na veika ni Yalo ni Kalou: ni sa ka lialia vua, a sa sega ni kila rawa ko koya, ni ra sa kilai vakayalo ga." (1 Koronica 2:14) " Kakua ni kurabui niu sa kaya vei iko, e dodonu mo sucu tale." (Joni 3:7) E volai me baleti Karisito, "Sa tu vei Koya na bula; ia na rarama ni tamata na bula..." sa sega ni dua tale na yaca e rukui lomalagi me soli vei ira na tamata, me da bula rawa kina." (Joni1:4, Cakacaka 4:12.)

E sega ni rauta na noda kila na loloma levu ni Kalou, noda raica na yalo ni solisoli, na veinanumi vakatama ni Nonai tovo. E sega ni rauta na noda raica na vinaka kei na dodonu ni Nonai vunau, na noda raica ni yavutaki tu ena yavu tawa mudu ni loloma. A raica na veika kece oqo ko Paula na apositolo, ena nona kaya, "Au sa kaya kina ni sa vinaka na vunau." (Roma 7:16). "Ia sa savasava na vunau, sa savasava talega nai vakaro, sa dodonu ka

vinaka sara." (Tikina e 12). Ia a qai tomana, ena yalobibi kei na yalolailai, "Au sa vakayago walega, ka'u sa volitaki ki na ca." (Tikina e 14) A gadreva vakaidina na bula savasava kei na yalododonu sa sega ni rawata rawa ena nona kaukauwa, ka tagicaka yani, "A tamata vakaloloma koi au! O cei me na sereki au mai na yago ni mate oqo?" (Tikina e 24). Na tagi vata oqo sa rogo tiko mai vei ira era vesuki tu ena veivanua kei na veitaba gauna. Vei ira kece oqo, sa dua ga nai sau ni taro, "Raica na Lami ni Kalou, ko Koya sa kauta tani na nodrai valavala ca na kai vuravura!" (Joni 1:29).

E vuqa nai vakatakarakara e vakayagataka na Yalo Tabu ni Kalou me vakamatatataka na dina oqo, ka vakarawarawataka na nodra kila ko ira era gadreva me ra sereki mai nai colacola ni valavala ca. Ni oti na nona vakaisini Iso, a dro tani yani ko Jekope mai na vale i Tamana ena bibi ni colacola ni nonai valavala ca. E na nona tu taudua voli kei na nona galili, nona sa tawasei mai na veika kece e talei kina na bula, na vakananu ka bikai koya vakabibi, sai koya ni sa tawasei koya mai vua na Kalou na nonai valavala ca, ka sa vakanadakui koya o Lomalagi. Ena yalorarawa, a davo sobu yani ena qele me vakacegu ena maliwa ni veidelana, kei na serau ni kalokalo mai lomalagi. Ena nona moce no, a cilavi koya yani e dua na rarama; ka raica e dua nai kabakaba e vaka me yacova sara yani na muana na matamata kei lomalagi, ka ra veilakoyaki voli kina na agilosi ni Kalou. Mai nai ukuuku ni veika mai cake, a rogo mai na domo vakalomalagi enai tukutuku ni veivakacegui kei na vakanuinui. A vakaraitaki vei Jekope na ka me na sotavi kina na gagadre ni lomana - oya e dua nai Vakabula. Ena yalo ni marau kei na vakavinavinaka, a raica yani na sala e rawa kina vei koya, e dua na tamata i valacala ca, me veivinakati tale kei na Kalou. Nai kabakaba e a raica ena nona raivotu sa vakatakarakarataki Jisu, na sala duadua ga e rawa ni veitaratara kina na Kalou kei na tamata.

Nai vakatakarakara vata oqo e a vakayagataka ko Jisu ena nona veivosaki kei Nacanieli, ni a tukuna, "Dou na raici lomalagi ni sa tawase kei ira na agilosi ni Kalou ni ra sa lako cake ka lako sobu Vua na Luve ni tamata." Joni 1:51. Enai valavala ca, e a tawasei koya kina na tamata mai vua na Kalou; a tagutuvi vakakina o vuravura mai lomalagi. A sega ni qai rawa ni dua na veitaratara ena vuku ni maliwa sa tawasei rau tu. Ia ena vukui Karisito, sa sema rawa tale kina ko vuravura kei lomalagi. E na Nonai valavala dodonu, sa mai sema ko Karisito na maliwa e a kauta mai nai valavala ca, ka rawa kina ni ra veitaratara tale na agilosi duveiqaravi kei ira na tamata. O Karisito sa semata na tamata sa bale tu ena nona malumalumu kei na veilecayaki ki vei koya na Kalou, na Vu ni kaukauwa levu.

Ia ena tawa yaga na i tuvatuva kece vakatamata, ena tawa yaga na sasaga kece ni nona vakatorocaketaki na kawa tamata, kevaka era vakaweleweletaki Koya e basika mai vua nai nuinui kei na nodrai i vukevuke na tamata bale. "Na solisoli vinaka kecega me yaga sara." sa lako mai vua na Kalou. Jemesa 1:17. E sega ni na kune na cecere dina ni valavala ni bula ni yali ko Koya. Ia ko Karisito duadua ga na gaunisala vua na Kalou. E kaya kina ko Koya, "Oi Au na Sala kei na vunidina, kei na vunibula, sa sega ni torovi Tamaqu walega e dua na tamata, ena vukuqu ga." Joni 14:6.

Na loloma ni Kalou ka lomani ira kina na luvena e vuravura e kaukauwa cake mai na mate. Ena Nona solia mai na Luvena, sa sovaraki lomalagi taucoko mai vei keda. Na Nona bula, nona mate, kei na Nona cakacaka ni veisorovaki, na nodra cakacaka ni veiqaravi na agilosi, na veimasulaki ni Yalo Tabu, na Tamana ena Nona lewa ka taura vata tu na veika oqo, na nodra kawai tawa mudu na veika bula vakalomalagi, - era oga kece tiko ena nona vakabulai na tamata.

O! me da vakasamataka mada na cakacaka veivakurabuitaki e caka ena vukuda! Me da bau siqema rawa mada ga na oga kei nai gu nei Lomalagi me vakasaqarai ira era sa yali, ka kauti ira lesu tale ki na vale nei Tamana. E sega ni na kune rawa tale e dua na veivakauqeti se i tuvatuva me cecere cake; na uasivi ni i sau ni caka dodonu, na bula marau kei lomalagi, na nodra veitauraki na agilosi, na loloma ni Kalou kei na Luvena, na laveti kei na vakalevutaki ni noda kaukauwa kece ki na gauna tawa mudu. E sega li ni vakauqeti keda na veika cecere oqo me da solia na yaloda taucoko vua na noda Dauveibuli ka nodai Vakabula?

Ena yasana kadua, na veicudruvi e tauca na Kalou ena vuku ni valavala ca, na veisausaumi ka na sega ni levei rawa, na vakaloloviratakí ni noda i tovo, kei na otioti ni veivakarusai, sa tevuki tu ena Vosa ni Kalou me vakaroti keda me da vuki tani mai na lewa i Setani.

Ma da na sega li ni kawaitaka na loloma ni Kalou? Na cava tale beka me na cakava? Me da soli keda vakaoti vei Koya e lomani keda ena loloma e veivakurabuitaki. Me da ciqoma na veika sa soli vei keda me rawa ni da veisautaki me veiucui kei Koya, ka vakalesui ki na veitauraki kei ira na agilosi, ki na veiwekani kei na Tamana kei na Luvena.

Wase 3

Veivutuni Dina

Ena rawa ni vakadonui beka vakaevei na tamata ena mata ni Kalou? Ena rawa ni vakasavasavataki vakaevei na tamata i valavala ca? Sa rawa walega ni da vakaduavatataki kei na Kalou ena vukui Karisito, ena yalododonu; ia me da na lako vakacava vei Karisito? E lewe vuqa era taroga tiko na taro vata ga era a taroga na tamata ena Siga ni Penitiko, ni ra sa vakila na nodrai valavala ca, era a kaya, "A cava me keimami kitaka? Ai matai ni veimala ni vosa nei Pita e vaka, "Veivutuni". Cakacaka 2:37,38. Ena dua tale na gauna, ni oti ga vakalailai koya, a kaya, "Dou veivutuni,....ka saumaki mai, me boko kina na nomudou i valavala ca." Cakacaka 3:19.

E tiki ni veivutuni na rarawataki ni valavala ca kei na nona vuki tani mai kina na tamata. Eda na sega ni biuta laivi nai valavala ca vakavo keda raica na kena ca; vakavo ke vuki tani mai kina na yaloda, ena sega ni yaco na veisau dina ena noda bula.

E lewe vuqa era lecava nai valavala dina ni veivutuni. Era rarawataka na caka ca era cakava ka ra veisautaka sara mada ga nai valavala ni bula e taudaku baleta ni ra ririkotaka na leqa ena kauta mai vei ira. Ia, e sega ni o koya qo na veivutuni ka tukuna nai Vola Tabu. Era rarawataka na leqa e na kauta mai, ka sega ni rarawataka nai valavala ca e vakayacori. A vakaoqo na rarawa nei Iso ena nona raica ni sa yali vakadua vei koya nai votavota ni ulumatua. O Pelami, ena nona domobulataka na agilosi ka tauri seleiwau tu e matana, a vakatusa na nona cala ena vuku ni nona ririkotaka na nona bula; ia a sega ni kune ena nona vakatutusa na rarawataki dina ni valavala ca, a sega ni veisau nai naki, a sega ni laurai na vakasisilataki ni valavala ca. O Jiutasa Isikarioti, ni sa solia oti na nona Turaga, a kaya, "Au sa cala ni kau a soli Koya sa sega ni cala me mate." Maciu 27:4.

E a caka ena yalo ni voraki na vakatutusa oqo ena nona rerevaka na totogi kei na veicudruvi ena yaco mai. A vakasinaiti na yalona ena domobula ena veika ena yaco vei koya, ia a sega ni mosi se tarai na yalona ni a soli Koya yani na Luve ni Kalou tawa cala ka cakitaki Koya na Yalododonu kei Isireli. O Fero, ena nona sotava tiko na veicudruvu ni Kalou, a vakatusa na nonai valavala ca me drotaka na leqa, ia a lesu tale ki na nona saqati Lomalagi ena kena tarovi na mate ca. O ira kece oqo era a rarawataka nai sau ni valavala ca, ia era a sega ni rarawataka nai valavala ca.

Ia ni yaco me soli na yalo ki na veivakayarayarataki ni Yalo ni Kalou, ena vakayadrati na noda lewa-i-loma, ka na vakila na tamata i valavala ca na bibi kei na kena savasava nai vunau tabu ni Kalou, na yavu ni Nona matanitu e lomalagi kei vuravura. "Na Rarama ka vakararamataki ira na tamata kecega sa lako mai e vuravura," sa vakararamataka na veitikina vuni ni yalo, ka sa vakarairaitaki na veika vuni ni butobuto. Joni 1:9. Sa yavalati na vakasama kei na yalo. Sa yaco me raica rawa na tamata i valavala ca na yalododonu i Jiova ka vakila na rere ena nona tu ena matai Koya sa daudikeva na yalo, ena kenai tuvaki dukadukali. Sa raica na loloma ni Kalou, na totoka ni valavala dodonu, na marau ni bula savasava, ka gadreva me savai ka vakaduavatataki tale kei Lomalagi.

Na masu i Tevita, ni oti nona bale, sa vakaraitaka nai valavala dina ni kena rarawataki nai valavala ca. A ka dina ka titobu na nona veivutuni. A sega ni rogoci ena nona masu e dua na sasaga me vakalailaitaka na nona cala; se me drotaka nai sau ni nona caka ca. A raica o Tevita na bibi ni nonai valavala ca; a raica ko koya na dukadukali ni lomana; a vakasisilataka na nonai valavala ca. A sega walega ni kerea me vosoti, ia a kerea talega na yalo e savasava. A gadreva vakalevu na marau ni bula savasava - me vakalesui ki na duavata kei na veiwekani kei na Kalou. A vakaoqo na gagadre ni lomana,

> *"Sa kalougata ko koya sa bokoci na nonai valavala ca, ka sa buluti na nona caka cala.*
> *Sa kalougata na tamata sa sega ni wilika vua ko Jiova nai valavala ca;*
> *Ka sega ni dauveivakaisini ena yalona." Same 32:1,2.*
>
> *"Ni lomani au mai, na Kalou, me vaka na nomuni yalololoma:*
> *Me vaka na kena levu ni nomuni yalololoma, mo ni bokoca laivi na noqu i valavala ca.*
> *Mo ni vakasavasavataki au sara mai na noqu caka cala,*
> *Ka vuya laivi vei au na noqu i valavala ca.*

Ni'u sa vakatusa na noqu talaidredre:
Ka sa tu ga e mataqu e na veisiga na noqu i valavala ca.
Vei kemuni, io, vei kemuni duaduaga, ka'u sai valavala ca,
Ka cakava e matamuni na ka ca:
Mo ni vakadonui ni kemuni sa vosa,
Ka sega ni cala ni kemuni sa leva.
Raica, ka'u a sucu vata kei na ca;
Ka sa kunekunetaki au ko tinaqu e nai valavala ca.
Raica, ko ni sa vinakata na ka dina mai na vu ni yalo:
Ia mo ni vakavukui au e na tikina eloma.
Mo ni vakasavasavataki au e na isopi, ka'u na qai savasava:
Vui au, ka'u na qai vulavula vakalevu ka vakalailai na uca-vulavula.
Vakayacora vei au me'u rogoca na ka ni marau kei na reki;
Me reki rawa kina na suiqu ko ni sa musulaka.
Ni tabonaka na matamuni mai na noqu i valavala ca,
Ka bokoca laivi na noqu caka cala kecega.
Kemuni na Kalou, mo ni bulia e lomaqu na yalo e savasava;
Ka vakavouya e lomaqu na yalo sa dei tiko.
Ni kakua ni vakasevi au mai na matamuni;
Ka mo ni kakua ni kauta tani vei au na nomuni Yalo Tabu.
Mo ni vakasuka tale kivei au na marau ni bula sa vu maivei kemuni;
Ka mo ni tokoni au e na yalo sa gumatua tiko.
Au na qai vakavulica vei ira nai valavala ca na nomuni sala;
Ka ra na saumaki mai vei kemuni ko ira nai valavala ca.
Mo ni vakabulai au, na Kalou, na Kalou ni noqu veivakabulai, mai nai sau ni dra:
Ena qai seretaka vakadomoilevu na nomuni yalododonu na yamequ.

Same 51:1-14

Na veivutuni vakaoqo, e sega ni rawati ena kaukauwa vakatamata; e rawati rawa ga mai vei Karisito, ko Koya e a lako cake ki lomalagi ka solia nai solisoli eso vei keda na tamata.

Oqo na vanua era vakacalai kina e lewe vuqa, ka sega ni rawata rawa na veivuke e via solia vei ira ko Karisito. Era nanuma ni ra na sega ni lako rawa vei Karisito vakavo ke ra veivutuni mada e liu, ka nanuma ni nodra veivutuni e bokoci rawa kina na nodrai valavala ca. Sa dina ni dodonu me yaco mada e liu na veivutuni ka qai muri na kena vosoti na nodrai valavala ca; baleta ni o ira walega e ramusu ka malumalumu na yalodra e ra na vakila ni ra gadreva e dua nai Vakabula. Ia me na waraka li na tamata i valavala ca

me veivutuni rawa ni bera ni qai lako vei Jisu? Me na yaco li na veivutuni me vakalatilati ena kedrau maliwa na tamata i valavala ca kei na Kalou?

E sega ni vakatavuvulitaka nai Vola Tabu ni dodonu me veivutuni rawa na tamata i valavala ca ni bera ni ciqoma na veisureti i Karisito, "Dou lako mai vei Au, oi kemudou vakayadua ga sa oca ka colata nai colacola bibi, ia kau na vakacegui kemudou." Maciu 11:28. Na vinaka ga i Karisito sai koya na ka e veituberi ki na veivutuni dina. A vakamatatataka ko Pita na tikina oqo ena nona vosa vei ira na Isireli ka kaya, "Ko koya sa vakacecereteka na Kalou e na ligana i matau me Turaga kai Vakabula, me solia kina na veivutuni kivei ira na Isireli, kei na vakabokoci ni valavala ca." Cakacaka 5:31. E sega ni rawa ni da veivutuni ni sega na Yalo ni Kalou me vakayadrata na lewa e loma me vaka ga na kena sega ni rawa ni bokoci na nodai valavala ca ni sega ko Karisito.

E vu mai vei Karisito na gagadre kei na vakanananu dodonu kece sara. Sai Koya duadua ga e rawa ni teivaka e lomada na yalo ni cata nai valavala ca. Na gagadre vakayadua ni dina kei na savasava, na kena vakilai na nodai valavala ca, sai vakadinadina ni sa yavala tiko na Nona Yalo Tabu e lomada.

E kaya ko Jisu, "Ia niu sa laveti cake mai vuravura, au na vakayarayarataki ira na tamata kecega ki vei Au." Joni 12:32. Me na vakaraitaki ko Karisito vei koya na tamata i valavala ca me vaka nai Vakabula sa mate tu ena vuku ni nodrai valavala ca na kai vuravura; ni da vakaraica na Lami ni Kalou ena kauveilatai mai Kalivari, sa na tekivu me matata mai ki na noda vakasama na ka vuni ni noda vakabulai ka na yaco na loloma ni Kalou oqo me tuberi keda ki na veivutuni. Ena Nona mai mate ena vukudra na tamata i valavala ca, a vakarairaitaka ko Karisito e dua na loloma e tawa vakasamataki rawa; ia ni yaco na tamata i valavala ca me vakaraica na loloma oqo, sa na vakamalumalumutaka na yalo, ka vakayavalata na vakasama, ka vakauqeta na veivutuni ena lomada.

E dina ni sa dau yaco ena so na gauna me ra maduataka na tamata na nodrai valavala ca, ka biuta laivi e so nai vakarau ca, ni bera ni ra vakila ni ra vakayarayarataki tiko vei Karisito. Ia ena veigauna kece sara era saga me ra veisau mai na gagadre dina me ra caka dodonu, na kaukauwa i Karisito sai koya na ka e veituberi tiko. E dua na kaukauwa ka ra sega ni vakila e cakacaka ena yalo, ka vakayadrata na lewa e loma, ka yaco me vakavinakataka nai vakarau ni bula e taudaku. Ni vakayarayarataki ira tiko ko Karisito me ra raica na Nona kauveilatai, me ra raici Koya e a vakoti ena vuku ni nodrai valavala ca, sa vakananumi sara na lomadra e na i vunau. Sa yaco

me matata vei ira na ca ni nodra bula, kei na i valavala ca ka vunitaki tu e lomadra. Sa tekivu me ra vakila na yalo dodonu i Karisito, ka kaya, "A cava nai valavala ca, me lavaka nai soro vakaoqo me ra vakabulai rawa ko ira era rawai kina? A lavaki li na loloma kece oqo, na veivakararawataki kece oqo, na veivakamaduataki kece oqo, me kakua kina ni dua e rusa, ia me rawata ga na bula tawa mudu?"

Ena rawa ni vorata na loloma oqo na tamata i valavala ca, ena rawa ni bese ni vakayarayarataki vei Karisito; ia kevaka e sega ni vorata, ena vagolei dina ga vei Jisu. Na nona kila na tuvatuva ni veivakabulai ena tuberi koya ki na ruku ni kauveilatai ena yalo ni veivutunitaki ni nonai valavala ca, na ka e a vakavuna na Nona vakararawataki na Luve ni Kalou.

Na yalo vakalou vata ga ka cakacaka tiko vei ira na veika bula sa vosa tiko ki na yalo ni tamata kece sara me bucina e lomadra na gagadre ni dua na ka e sega ni se tiko vei ira. Na veika ni vuravura oqo e sega ni sotava rawa na nodra gagadre. E sa cikevi ira tiko na Yalo ni Kalou me ra vakasaqara na veika duadua ga e rawa ni kauta mai na vakacegu - na loloma i Karisito, na marau ni bula savasava. Sa cakacaka tikoga na nodai Vakabula ena veika e rairai ka tawa rairai, me vagolea na nodra vakasama mai na veilasa ni valavala ca ki na veivakalougatataki e tawa vakaiyalayala o koya e rawa ni nodra ena Vukuna. Ki vei ira na yalo kece oqo, ko ira e sa maumau wale na nodra gunu voli mai na saqa kavoro ni vuravura oqo, e lako vakatabakidua vei ira na tukutuku vakalomalagi oqo, "Ia me lako mai ko koya yadua sa viagunu. O koya sa vinakata, me mai gunuva walega na wai ni bula." Vakatakila 22:17.

Ke o gadreva tiko e dua na ka e vinaka cake, mai na ka e rawa ni solia na vuravura oqo, mo kila ni gagadre oqori sai koya na domo ni Kalou ki na yalomu ka rawa vei Koya me solia na yalo ni veivutuni vei iko, me vakaraitaki Karisito vei iko ena uasivi ni Nona loloma, ena taucoko ni Nona savasava. E a matanataki ena Nona bula nai Vakabula na yavu ni Nonai vunau na Kalou - na loloma vua na Kalou kei na tamata. Na veinanumi, na loloma ka guilecavi koya vakaikoya, e a usutu ni Nona bula. Ena noda vakaraici Koya tiko, ena kena cilavi keda mai na Nona rarama nai Vakabula, sa yaco me da raica na dukadukali ni lomada.

Eda a vakadonui keda tu beka, me vakataki Nikotimo, ni sa totoka tu na noda bula, ni sa dodonu tu na nodai valavala, ka nanuma ni sega ni yaga me da vakamalumalumutaka na yaloda ena mata ni Kalou me vaka na tamata i valavala ca. Ia ni cilava yani na lomada na rarama mai vei Karisito,

eda sa na qai raica kina na levu ni noda dukadukali; eda na raica na noda dau nanumi keda ga ena veika e da tuvana, na veimecaki kei na Kalou ka vakadukadukalitaka voli mai na veika kece eda cakava ena bula oqo. Eda sa na qai kila ni vaka dina ga nai sulu qeleqelewa na noda yalododonu, ka raica ni dra i Karisito duadua ga e rawa ni vakasavasavataki keda mai na dukadukali ni valavala ca, ka bulia vou na lomada me veiucui kei Koya.

E taura e dua walega na tiki ni Nonai ukuuku na Kalou, e dua walega nai serau ni Nona savasava ko Karisito, me cilava yani na yalo, ka vakabasikata na i valavala ca matailalai kece, ka tevuka vakamatata na vakaloloma kei na malumalumu ni i tovo vakatamata. E vakavotuya na garogaro ca, na veivakaisini ni yalo, na dukadukali ni tebe ni gusu. Na nona cakacaka ni talaidredre na tamata i valavala ca kei na vakatawayagataki ni vunau ni Kalou, sa vakatakilai vei koya, ka sa vakalomaleqataki na yalona ena ruku ni Nona veivakauqeti na Yalo ni Kalou. Sa vakasisilataki koya ni raica na i valavala ni bula savasava i Karisito.

Ena gauna e a raica kina o Taniela nai serau ni agilosi e a talai yani vua, e a tarai vakabibi ena nona vakila na nona malumalumu kei na sega ni taucoko ni nona bula. Ena nona vakamacalataka na ka talei oqo, e a kaya,"Io sa sega ni vo vei au na kaukauwa: ia na noqu vinaka sa vuki me ca, ka sa yali vei au na noqu kaukauwa." Taniela 10:8. Na yalo sa vakauqeti vakaoqo ena cata na nona daunanumi koya vakaikoya, ena vakasisilataka na nona daulomani koya vakaikoya ga, ka na vakasaqara, ena kaukauwa i Karisito, na savasava ni yalo o koya e salavata kei nai vunau ni Kalou kei nai valavala i Karisito.

O Paula e kaya, "Na veivakadonui sa yaco mai ena vuku ni vunau," - ena vuku ni cakacaka vakayago - "au a sega ni cala" (Filipai 3:6.); ia ni qai laurai na i valavala vakayalo ni vunau, a raici koya ni dua na tamata i valavala ca. Ni lewai ena i vunau me vaka e vakadewataka na tamata ki na bula e taudaku, e a sega ni i valavala ca ko koya; ia ni raica vakatitobu na kenai vakaro, ka raici koya ena Nona rai na Kalou, a cuva ena madua ka vakatusa na nona caka cala. E kaya ko koya, "Ia kau a bula ga e liu ni sa sega nai vunau; ni sa lako mai na vosa ni vunau, sa bula tale na ca, kau sa mate kina." Roma 7:9. Ena gauna e raica kina na kena vakayalo nai vunau, a vakavotui nai valavala ca ena kena tuvaki vakasisila dina, ka yali yani na nona dokadokai koya.

Na Kalou e sega ni okata me tautauvata nai valavala ca kece; e duidui na vakatagede ni caka cala ena Nona rai, me vaka tale ga na duidui ni nodra rai

na tamata; ia se vakacava na kena mamada ena mata ni tamata na cala e caka, e sega ni dua nai valavala ca me mamada vua na Kalou. Na rai ni tamata e vakatikina, ka malumalumu; ia na Kalou e vakatulewataka na veika kece me vaka na kena dodonu. E cati na daumateni ka dau tukuni vua ni nonai valavala ca ena sogoti koya tani mai lomalagi; ka sa dau yaco vakavuqa me sega ni vunauci na dokadoka, na daunanumi koya vakaikoya, na kocokoco. Ia nai valavala ca oqo e cata vakalevu na Kalou; ni ra veisaqasaqa kei na yalo loloma ni Nonai tovo, kei na i vakarau ni bula vakalomalagi. O koya e lutu ena so nai valavala ca matailelevu ena vakila beka na nona madua kei na dravudravua kei na nona gadreva na loloma i Karisito; ia na dokadoka e sega ni gadreva e dua na ka, ka yaco me sogota na lomana vei Karisito kei na veivakalougatataki cecere e a lako mai me mai solia.

Na daukumuni vakacavacava ka a masu vakaoqo, "Kemuni na Kalou, lomani au mai, koi au na tamata i valavala ca," Luke 18:13, e a okati koya me dua na tamata i valavala ca, ka ra raici koya vakakina na tamata; ia e a vakila na nona leqa, ka lako mai ena mata ni Kalou ena madua, me kerea na Nona loloma. A tadola na lomana me vakayacora na Yalo ni Kalou na Nona cakacaka ni loloma ka sereki koya mai na kaukauwa ni valavala ca. Na nona masu ni dokadoka, kei na vakadonui koya na Farisi a vakaraitaka ni sogoti tu na yalona ki na veivakayarayarataki ni Yalo Tabu. Ena vuku ni nona yawa mai vua na Kalou, e sega ni bau vakila na nona dukadukali, ni vakatauvatani kei na taucoko ni yalosavasava va-Kalou. A sega ni vakila ni gadreva me vukei, ka sega ni soli kina vua e dua na ka.

Kevaka ko sa raica na nomui valavala ca, kakua ni waraka mo vakavinakataki iko. E lewe vuqa era nanuma ni sa rui torosobu na nodra bula, e sega ni kilikili kina me ra toro yani vei Karisito. Ko namaka tiko li mo na vinaka cake ena nomu sasaga vakataki iko? "Sa vakatanitaka rawa li na kai Iciopea na kulina, se na lepate na kena tavutonotono? ke vakakina dou na qai rawata mo dou caka vinaka, koi kemudou ka daucakava ga na ka ca." Jeremaia 13:23. Sa tiko duadua ga vei Koya na Kalou nai vukevuke. Me da kakua ni waraka na veivakauqeti e kaukauwa cake, se me tadola mai na veikatuba eso, se me vinaka cake na yaloda. E sega ni da cakava rawa e dua na ka vakataki keda. Me da lako yani vei Karisito enai tuvaki ga eda tu kina.

Ia me kakua ni dua e vakaisini koya vakai koya ena nona nanuma ni Kalou, ena Nona loloma levu, ena vakabulai ira sara tale ga era besetaka na Nona loloma. Na titobu ni ca ni valavala ca ena rawa walega ni vakilai ena rarama ni ka a yaco e na kauveilatai. Ni ra tukuna na tamata ni sega ni rawa vua na Kalou, me biuti ira laivi na tamata i valavala ca ni sa rui

levu na Nona yalovinaka, me ra rai ga yani ki Kalivari. Sa baleta ni a sega ni dua tale na gaunisala me vakabulai rawa kina na tamata, baleta ke sega nai soro oqo, ke a sega ni dro bula rawa na kawa tamata mai na kaukauwa ni veivakadukadukalitaki ni valavala ca, ka vakalesui ki na veitauraki kei ira na lewe i lomalagi - ke a sega ni rawa ni nodra tale nai votavota ni bula vakayalo. Oqo na vuna e a colata kina ko Karisito na i colacola ni nodra caka cala na talaidredre ka sotava na rarawa ena vukuna na tamata i valavala ca. Na Nona loloma, kei na Nona vakararawataki, kei na Nona mate na Luve ni Kalou sa vakadinadinataka na ca ni valavala ca ka tukuna ni sega ni na drotaki rawa na kena kaukauwa, ni sega ni dua nai nuinui ni bula cecere cake, ia ena kena vakamalumalumutaki ga na yalo ki vei Karisito.

Ko ira na sega ni veivutuni era dau vakaulubaletaka na nodra bula ena so na gauna ena nodra kaya me baleti ira era Lotu Vakarisito, "E tautauvata vinaka na neimami bula. E ra sega ni vinaka cake mai vei au ena nodra bula ni guilecavi ira vakataki ira, se matau cake na nodra bula mai na noqu bula. Era domona na marau kei na lasa vakavuravura me vakataki au." Sa yaco me ra vakayagataka na nodra malumalumu na tani me vakaulubaletaka na nodra sega ni qarava na nodra i tavi. Ia na nodra i valavala ca kei na nodra malumalumu na tani e sega ni na vagalalataka e dua na tamata, ni sega ni solia vei keda na Kalou e dua na tamata malumalumu me nodai vakarau. Na Luve ni Kalou tawa cala sa soli me nodai vakarau, ia ko ira era dau dusia na veicalati ni nodra bula na tamata Lotu Vakarisito sai ira e dodonu me ra vakaraitaka nai vakarau e vinaka ka cecere cake. Kevaka e matata vei ira na cecere ni bula e dodonu me kune ena nona bula e dua na tamata Lotu Vakarisito, e sega li ni vakalevutaka cake na ka oqo na nonai valavala ca? Era kila na ka e dodonu, ia era bese ga ni cakava.

Qarauna vinaka na yalo ni lokuyara. Kakua ni vakadaroya na cakacaka ni kena biu laivi nai valavala ca kei na vakasaqarai ni yalo savasava ena kaukauwa i Jisu. Oqo na vanua era vakacalai kina e udolu vakaudolu. Au na sega ni vakamacalataka eke na lekaleka kei na veilecayaki ni bula; ia sa tiko e dua na leqa rerevaki - e dua na leqa rerevaki ka sega ni vakilai vinaka tiko - na kena lokuyarataki na soli ni yalo ki na veivakauqeti ni Yalo Tabu ni Kalou, na kena digitaki tiko ga na bula i valavala ca; vei ira vakaoqo, sa yaco me i valavala ca na lokuyara. Nai valavala ca se veitalia na kena laurai ni ka somidi, ena kauta ga mai na rusa tawamudu vei ira era cakava. Na ka eda sega ni vakamalumalumutaka, ena vakamalumalumutaki keda ka na vakavuna na noda rusa.

E rau a vakadeitaka e lomadrau ko Atama kei Ivi ni ka lailai sara na laukana ni vua-ni-kau sa vakatabui ka na sega ni rawa ni kauta mai na leqa rerevaki a tukuna na Kalou ni na yaco. Ia na ka lailai oqo sai koya na tala-idredre ki nai vunau tabu ka tawa veisau ni Kalou, ka a tawasea na tamata mai vua na Kalou ka dolava vakayauyau na katuba ni mate kei na rarawa e vuravura. Ena veitaba gauna sa rogo cake tikoga, mai na noda vuravura na domo ni tagi kei na osi, ka sa vutugu vata ko vuravura taucoko, ka sa yaluma e na rarawa, ena vuku ni nona talaidredre na tamata. O lomalagi vakataki koya e sa vakila na revurevu ni nona talaidredre na tamata vua na Kalou. E sa tu o Kalivari me i vakananumi ni i soro veivakurabuitaki o koya e gadrevi me buluti kina na voroki ni vunau ni Kalou. Me da kakua ni nanuma ni ka lailai nai valavala ca.

Na cakacaka kece ni talaidredre, na va-kawaletaki se besetaki ni loloma i Karisito, e vakamawe ena nomu bula; e vakaukauwataka na yalo, e vaka-tani-taka na lewa e loma, ka va-qanutaka the vakasama, ka sega walega ni vakadredretaka na nomu via soli iko, ia e vakadredretaka sara ga na nomu rawa ni soli iko, ki na vakamamasu ni Yalo Tabu ni Kalou.

E lewe vuqa era vagaluya tiko na lomaleqa ni lomadra ena nodra nanuma ni rawa ni ra na veisautaka na gaunisala ni ca era muria tiko ena gauna cava ga era digitaka; ni rawa ni ra va-kawaletaka na veisureti ni loloma, ka vakila tikoga na veivakauqeti ena veigauna. Era nanuma ni oti na nodra cakava na ka e veivorati kei na Yalo loloma ni Kalou, ni oti na nodra cakava na veivakayarayarataki ena yasana nei Setani, ena rawa tikoga vei ira, ena dua na gauna ni leqa bibi, me ra veisautaka na nodra i lakolako. Ia e sega ni na yaco vakarawarawa na ka oqo. Na bula sa lako curumi oti mai, na vuli ka ni dua na gauna taucoko ni bula, e sa moica vakavinaka sara na i vakarau ni bula e sa yaco kina me lewe lailai sara era gadreva me ciqoma nai vakarau nei Jisu.

Ni dua mada ga na malumalumu ni i tovo, se dua mada ga na gagadre ni ca, e vakamareqeti tiko, ena yaco me vakamalumalumutaka na kaukauwa kece ni tukutuku vinaka. Na i valavala ca kece e vakayacori e vakaukauwa-taka na yalo ni cati ni Kalou. Na tamata ka boletaka ni tawa lotu, se na nona sega ni kawai ki na dina vakalou, e tamusuka tikoga na ka e a kaburaka. E nai Vola Tabu taucoko, e sega ni dua nai vakaro ena kena vakamamadataki na ca me bibi cake mai na nona vosa na tamata vuku ni tukuna, "Nai vau ni nonai valavala ca ena vesu kina ko koya." Vosa Vakaibalebale 5:22.

Sa tu vakarau ko Karisito me sereki keda mai nai valavala ca, ie e sega ni dau vakasauraratataka na noda vakatulewa e loma; ka kevaka ena vuku ni kena tomani tikoga nai valavala ca e sa va-kalakala na kaukauwa ni vakatulewa ki na ca, ka da sega ni vinakata me da sereki, kevaka eda na sega ni ciqoma na Nona loloma, na cava tale me na rawa ni cakava ko Koya? Eda sa vakarusai keda ga vakataki keda ena noda besetaka na Nona loloma. "Raica, oqo na gauna ni vinakati; raica, na siga ni bula edaidai oqo." "E na siga oqo kevaka dou sa via rogoca na domona, Kakua ni vakaukauwataka na yalomudou." 2 Koronica 6:2; Iperiu 3:7, 8.

"Ni sa raica na ka e sau ko ira na tamata, ia sa raica na yalo ko Jiova." - na yalo ni tamata, kei na kena vakila na marau kei na rarawa; na yalo sa daulakosese ka sega ni vakamanoataki rawa, sai koya nai tikotiko ni veika dukadukali e vuqa kei na veivakaisini. 1 Samuela 16:7. E kila ko Koya na ka e vakanananutaki, na veigagadre, kei nai naki ni ka e vakayacori. Lako vua e na dukadukali ni yalo o tu kina oqori. Me vakataki koya na daunisame, dolava na lomamu ki vei Koya sa raica na veika kecega, ka tukuna, " Mo ni dikevi au, na Kalou, mo ni kila na lomaqu. Mo ni vakatovolei au, ka kila na nanuma ni lomaqu: ka raica se sa dua nai tovo ca vei au, ka tuberi au e na sala ni bula tawa mudu." Same 139:23,24.

E lewe vuqa era ciqoma na lotu me ka ni vakasama ga, me ka vakarairai, ni sega tu ni vakasavasavataki na yalo. Me nomu masu oqo, "Kemuni na Kalou, mo ni bulia e lomaqu na yalo e savasava; ka vakavouiya e lomaqu na yalo sa dei tiko." Same 51:10. Dikeva vakaidina na lomamu. Mo qacoya, ka mo gumatua, me vaka ga na nomu na gumatua ke voleka ni vakaleqai na nomu bula. Oqo e dua na ka me na vakadeitaki ena kemudrau maliwa, o iko vakataki iko kei na Kalou, me vakadeitaki ki na gauna tawa mudu. Nai nuinui ka vakanananutaki tu ga, ka sega ni caka kina e dua na ka, ena vakarusai iko.

Vulica na vosa ni Kalou ena yalo ni daumasu. Na vosa oqori e tevuki tu kina vakamatatata, e nai vunau ni Kalou kei na bula nei Karisito, na veiyavu lelevu ni bula savasava, o koya na ka ke sega, "ena sega ni dua me raica rawa na Turaga." Iperiu 12:14. E vakaraitaka nai valavala ca; e vakaraitaka vakamatatata na gaunisala ni bula. Mo ciqoma me vaka sara ga ni domo ni Kalou e vosa tiko ki na lomamu.

Ni ko raica na bibi ni valavala ca, ni ko raici iko ena kemu i tuvaki dina, kakua ni yalolailai. Sai ira na tamata i valavala ca e a lako mai me vakabulai ira ko Karisito. E sega ni tu vei keda e dua na ka me vinakati keda kina na

Kalou, ia - na loloma cecere! - na Kalou ena vukui Karisito, "sa vakaveivinakatitaki vuravura vei Koya." 2 Koronica 5:19. E vakayarayarataka tiko na yalodra i valavala ca na luvena ena Nona loloma talei. E sega ni dua nai tubutubu vakayago me dauvosota na nodra malumalumu kei na nodra caka cala na luvena, me vaka sa dauvosota na Kalou na nodra bula e a lako mai me vakabulai ira. E sega tale ni dua me tautauvata kaya ena Nona vakamasuta na tamata talaidredre. Na Nona vosa ni yalayala kece, Nona vosa ni veivakaroti kece, sa vosa kecega ni loloma e tawa vakamacalataki rawa.

Ni lako mai o Setani me tukuna ni ko sa rui tamata i valavala ca, ta-cake vua na nomui Vakabula ka tukuna na Nona vinaka. Na ka ena vukei iko sai koya mo rai ki na Nona rarama. Vakatusa na nomui valavala ca, ia tukuna vua na meca ni " sa lako mai ki vuravura ko Jisu Karisito me vakabulai ira na tamata i valavala ca." 1 Timoci 1:5, ka na vakabulai iko ena Nona loloma talei. A tarogi Saimoni ko Jisu ena dua na taro me baleti rau e rua na dau dinau. E dua e lalai ga na ka e a dinautaka mai vua nona Turaga, ia na kenai karua e a dinautaka e dua nai lavo levu; ia a qai vosoti rau ruarua na Turaga, ka tarogi Saimoni ko Jisu se ko cei ena lomana na Nona Turaga vakalevu cake? A sauma vaka ko Saimoni ka kaya, "Ko koya sa levu cake na ka sa sereki vua." Luke 7:43. Eda sa rui tamata i valavala ca, ia a mate ko Karisito me rawa ni da vosoti. Sa yaga sara na Nonai soro me cabori vei Tamana ena vukuda. Ko ira e levu duadua na ka e vosoti ira kina ko Koya, era na lomani Koya vakalevu duadua, ka ra na duri voleka duadua ki na Nonai tikotiko vakaturaga me vakacaucautaki Koya ena Nona loloma levu kei na Nonai soro tawa vakaiyalayala. E na matata sara vei keda na loloma ni Kalou ni da vakila vakavinaka sara na ca ni valavala ca. Ni da raica na balavu ni sinucodo e a tukuci sobu mai vei keda, ni da vakila na i soro cecere e a cakava ko Karisito ena vukuda, sa na vakawaicalataki na lomada ena yalo malua ka ramusu.

Wase 4

Vakadinadinataka Nomu Malumalumu

"O koya sa ubia na nonai valavala ca ena sega ni tamata yaco: ia ko koya sa vakatusa ka biuta ena lomani." Vosa Vakaibalebale 28:13.

Na veika e gadrevi me rawati kina na loloma ni Kalou e rawarawa, ka dodonu. E sega ni lavaka na Kalou me da cakava e dua na ka veivakaocai me rawa ni qai noda na veivosoti ni valavala ca. E sega ni yaga me da lako yani ena i lakolako veivakaocai ki na veivanua yawa, se vakararawataka na yagoda, me vakadonuya kina na Kalou ni lomalagi na yaloda se me buluti kina na noda caka cala; ia ko koya e vakatusa ka biuta na nonai valavala ca ena lomani.

Na apositolo e kaya, "Dou veivakatusai vakai kemudou, ka veimasulaki mo dou vakabulai kina." Jemesa 5:16. Vakatusa na nomui valavala ca vua na Kalou, o Koya duadua ga e rawa ni vosota, kei na nomudou malumalumu vakai kemudou. Kevaka ko sa caka ca vua na nomui tokani se wekamu, mo na vakadinadinataka na nomu cala, ka sa nonai tavi ko koya me vosoti iko vakarawarawa. Mo na qai kerea na veivosoti ni Kalou, baleta na wekamu ko vakamavoataka e nona na Kalou. Ena nomu vakamavoataki koya, ko sa i valavala ca vua na nona Dauveibuli ka i Vakabula. Sa na kau cake yani na nomu kisi ena matana na noda Dautataro dina duadua ga, na noda Bete Levu, o koya e a "veretaki ena ka kecega, ia ka sa sega na Nona cala," ko Koya, "sa lomani keda rawa ni da sa malumalumu," ka sa rawata me vakasavasavataki keda mai na dukadukali kece sara.

Ko ira era se sega ni vakamalumalumutaka na yalodra ena mata ni Kalou me ra vakadinadinataka na nodra cala, e se sega ni ra sotava na matai ni ka e lavaki me rawati kina na veiciqomi. Kevaka e se sega ni da lako curuma na veivutuni dina, ka se sega ni da vakatusa na nodai valavala ca ena yalo malumalumu dina kei na yalo sa ramusu, ka vakasisilataka na nodai valavala ca, e se sega ni da vakasaqara vakaidina na veivosoti ni valavala ca; ka kevaka eda se sega ni vakasaqara, eda se sega ni kunea na vakacegu ni Kalou. Na vuna duadua ga e se sega ni noda kina na veivakabokoci ni valavala ca sa caka oti sa baleta ni da sega ni loma rawarawa me da vakamalumalumutaka na lomada ka talairawarawa ki na veika e lavaka na vosa ni dina. Nai vakasala matata sara sa soli tu me baleta na ka oqo. Na vakatusai ni valavala ca, se caka ena matana levu se caka vuni, e dodonu me ka mai na vu ni yaloda, ka caka ena galala. Me na kakua ni usoraki na tamata i valavala ca me cakava. Me na kakua ni vakamamadataki ka caka tu vakaveitalia, se vakasauraratataki mai vei ira era sega tu mada ga ni vakila na vakasisila ni valavala ca. Na vakatutusa ka caka mai na vu ni yalo ena yaco yani vei koya na Kalou sa tawa mudu na Nona loloma. Na daunisame e tukuna, "Sa voleka sara ko Jiova vei ira sa ramusu na yalodra; ka vakabulai ira sa dasila na lomadra." Same 34:18.

Na vakatutusa dina e vakaivakarau, ka tukuna vakadodonu nai valavala ca e vakayacori. Ena ka beka me vakatusai duadua ga vua na Kalou; se ra i valavala ca ka dodonu me vakatusai ki na tamata yadua e vakamavoataki; se a caka beka ena matana levu ka dodonu me na vakatusai ena matana levu. Se mataqali vakatutusa cava, na vakatutusa kece me na tukuna vakadodonu ka vakamatatataka nai valavala ca sara ga ko vakayacora.

Ena gauna i Samuela era a lako tani mai vua na Kalou na Isireli. Era a tauca na vua ni nodra i valavala ca; baleta ni ra sa mai vakayalia na nodra vakabauta na Kalou, sa ra sega ni vakila na Nona kaukauwa kei na vuku me lewai kina na matanitu, ka vakayalia na nodra dau nuitaka na Nona kaukauwa me vakayacora na Nona lewa. Era a vuki tani mai vei Koya na i Liuliu levu ni veimatanitu kecega ka gadreva me ra liutaki me vakataki ira na veimatanitu wavoliti ira. Oqo na nodra vakatutusa ni bera ni ra qai kunea na vakacegu, "Ni keimami sa kuria na neimami i valavala ca kecega ena ca oqo, ni keimami sa kerea e dua na neimami tui." 1 Samuela 12:9. Nai valavala ca sara ga era cakava me na vakatusai. Na nodra sega ni vakavinavinaka a vakaicolacolataka na lomadra ka ta-gutuvi ira mai vua na Kalou.

Ena sega ni ciqoma na Kalou na vakatutusa ni sega ni sala vata kei na veivutuni dina kei na veisau. Me na kune na veisau dina ena bula; na veika

kece e cata na Kalou me na biu laivi. Oqo na ka ena laurai ni rarawataki vakaidina nai valavala ca. Na nodai tavi e sa tevuki vakamatata tu e matada: "Dou vui kemudou, dou vakasavasavataki kemudou; kauta tani e mataqu na nomudou i valavala ca; dou kakua ni caka ca; vulica na caka vinaka; segata na lewa dodonu; vukei koya sa vakasaurarataki, dou ia na lewa ena vukuna na luve ni yali, kei na dautataro ena vuku ni yada." Aisea 1:16,17. "Ke sa vakasuka na tamata ca na kenai vakadinadina, ka vakasuka talega na ka sa butakoca, ka sa muria na vunau ni bula, ka sega ni cakava na ka ca; rna bula vakaidina ko koya, ena sega ni mate." Isikeli 33:15. O Paula e kaya, ena nona vakamacala me baleta na vakatutusa, "Ia ka raica, na ka ga oqo, io, na nomudou vakararawataki vaka na loma ni Kalou, ni sa vaka-tubura vei kemudou na gugumatua! io, na vakasavasavataki kemudou, io, na cudrucudru, io, ka rere, io, na gagadre vakalevu, io, na lomakatakata, io, na via sauma na ca! E na ka kecega dou sa vakadinadinataka ni dou sa sega ni cala e na ka ko ya." 2 Koronica 7:11.

Ni yaco nai valavala ca me vakagogotaka na vakilai ni duidui ni vinaka kei na ca, sa sega ni qai siqema rawa na tamata cala na ca ni nonai tovo ka sega talega ni vakila na bibi ni ka ca e sa cakava; ka kevaka e sega ni vakamalumalumutaki koya ki na kaukauwa ni veivakauqeti ni Yalo Tabu, sa na buwawa tu ga vua na kenai tuvaki i valavala ca. Na nona vakatutusa e sega ni ka dina. Ena sala vata tu ga na nona vakatutusa kei na dua nai ulubale ni ka a cakava, ka tukuna tikoga ni kevaka a sega na ka ko ya, ke a sega ni cakava na cala e vatonaki tiko kina.

Ni oti nodrau kania na kau vakatabui ko Atama kei Ivi, a yaco me rau vakila na madua kei na rere. Taumada, na vakasama duadua ga e a yaco mai vei rau sai koya me rau na vakaulubaletaka vakaevei na nodrau i valavala ca ka drotaka na kenai totogi mate. Ni taroga yani na Kalou me baleta na nodrau i valavala ca, a sauma ko Atama ena nona beitaki Koya na Kalou kei koya na nonai tokani, "Na yalewa ko ni a solia me keirau tiko kaya, ko koya ga sa solia vei au na vua ni kau, ka'u a kania." Vakatekivu 3:12,13. Ia na yalewa a beitaka na gata ka kaya, "Sa vosa vaqaseqase vei au na gata, au a qai kania." Vakatekivu 3:12,13. Na cava ko a bulia kina na gata? Na cava ko a vakatara kina me lako mai i Iteni? Oqo na veitaro era umani koto ena i ulubale ni i valavala ca e vakayacora, ka beitaki Koya kina na Kalou ni vakavuna nodrau bale. Na yalo ni vakadonui koya vakai koya a vu mai vua na tama ni lasulasu ka sa laurai tale tu ga vei ira kece na luve i Atama. Na vakatutusa vakaoqo e sega ni vakauqeta se vakavuna na Yalo

Tabu ka na sega ni ciqoma rawa na Kalou. Na veivutuni dina ena tubera na tamata me colata na ca ni nona caka cala ka na sega ni lasu se veivakaisini ia ena tusanaka vakadodonu na nona cala. Me vaka taka na daukumuna nai vakacavacava, ni sega mada ga ni tacake rawa ki lomalagi, ena tukuna, "Kemuni, na Kalou, mo ni yalo loloma vei au, na tamata i valavala ca" ka vei ira era tusanaka na nodra caka cala, era na vakadonui, ni na sorovaka na Nona dra ko Jisu, ena vukuna na tamata i valavala ca sa veivutuni dina.

Nai vakaraitaki eso ni veivutuni dina kei na yalomalumalumu ka kune ena Vosa ni Kalou era vakaraitaka na yalo ni vakatutusa ka sega ni rogo kina e dua nai ulubale ni i valavala ca se dua na sasaga ni vakadonui koya vakaikoya. A sega ni saga o Paula me maroroi koya vakaikoya; a vakaraitaka na nonai valavala ca ena torosobu ni kena roka, ka sega ni saga me vakalailaitaka na nona cala. E kaya ko koya, "Ia na ka talega oqo kau a kitaka mai Jerusalemi; a ra lewe vuqa era sa lotu kau a sogolati ira e na veivale ni veivesu, ni ra sa lesi au kina na bete levu; ia ni ra sa vakamatei kau sa kaya me vakakina. Ia kau a cudruvi ira vakavuqa e na veivale ni lotu kecega, ka vakasauraratataki ira me ra biuta na lotu, ia niu sa cudru vakalevu sara vei ira, au a vakacacana talega ki na veikoro tani." Cakacaka 26:10,11. A sega ni berabera me kaya, "Ni sa lako mai ki vuravura ko Jisu Karisito me vakabulai ira na tamata i valavala ca; ia koi au, au a uasivi cake vei ira." 1 Timoci 1:15.

Na yalo ramusu ka dasila, ka vakamalumutaki ena veivutuni dina, ena siqema rawa na loloma ni Kalou kei na i sau kei Kalivari; ka me vaka na nona vakatutusa e dua na gone vua na tamana dauloloma, sa na vakakina na nodra kauta mai vua na Kalou na nodrai valavala ca kece ko ira era sa veivutuni dina. Me vaka sa volai, "Kevaka eda vakatusa na nodai valavala ca, sa yalodina ka yalododonu ko Koya me bokoca na nodai valavala ca, ka vakasavasavataki keda mai na ka kecega sa sega ni dodonu." 1 Joni 1:9.

Wase 5

Soro Vakaidina

Na vosa ni yalayala ni Kalou e kaya, "ia dou na qai golevi Au ka kunei Au ni dou sa vakasaqarai Au sara mai na vu ni lomamudou." Jeremaia 29:13.

Me na soli vakaoti na yalo vua na Kalou, de na sega ni yaco rawa vei keda na veisau o koya me na vakalesui keda me da veiucui kei na Nonai tovo. Ena kedai tuvaki, eda tawasei tani tu mai vei Koya na Kalou. Na Yalo Tabu e vakamacalataka na kedai tuvaki vakaoqo: "Mate tu ena caka cala kei nai valavala ca,"sa tauvimate taucoko na ulumu, ka sa malumalumu taucoko na lomamu," sa sega kina na tikina e bula." Eda sa coriti tu ena i cori nei Setani, "ni sa vesuki keda ko koya ena nona lewa." Efeso 2:1; Aisea 1:5,6:2, Timoci 2:26. Na Kalou e gadreva me vakabulai keda ka vagalalataki keda. Ia baleta ni gadrevi ena ka oqo na veisau e taucoko, na vakavoui ni nodai tovo kece, sa dodonu me da soli keda vakaoti ki Vua.

Na valuti ni tamata makawa sai koya nai valu levu duadua e se bau valuti. Na vakamalumalumutaki ni yalo, na sorovaki ni veika kece ki na lewa ni Kalou, e sega ni ka rawarawa; ia me na vakamalumalumutaki na yalo vua na Kalou ni bera ni qai rawa ni vakavoui e nai valavala dodonu.

Na matanitu ni Kalou e sega ni vaka na ka e boroya tu ko Setani, o ya ni yavutaki ena leca-i-ka kei na lewa kaukauwa. Sa ka e vakauqeta na vakasama kei na yalo. "Dou mada mai, me tou veivosaki vata" sai koya na Nona veisureti na Dauveibuli vei ira na tamata e bulia. Aisea 1:18. Na Kalou e sega ni dau vakasaurarataka na lewa e loma. E sega ni rawa ni ciqoma na vakarokoroko e sega ni caka ena lomasoli ka vakasamataki va-kayalomatua. Na soli vakavoraki ni yalo ena tarova na veivakatorocaketaki kece ni vakasama se nai tovo; ena yaco na tamata me vaka tu ga e dua na

matakau livaliva. E sega ni o koya qori na i naki ni Dauveibuli. E gadreva ko Koya me yacova na tamata, o koya na ulu ni Nona cakacaka ni veibuli, nai vakatagede ni veivakatorocaketaki cecere duadua. E tevuka tu e matada na cecere ni veivakalougatataki ka gadreva ko Koya me da yacova ena vuku ni Nona loloma. Sa sureti keda ko Koya me da soli keda yani Vua, me rawa ni cakacakataka na lomana ena noda bula. Sa qai vo ga me da digitaka me da na sereki mai na veivakabobulataki ni valavala ca, me da vakaivotavota ena veisereki lagilagi e nodra na luve ni Kalou.

Ni da soli keda vua na Kalou, sa dodonu me da na sorovaka na veika kece ka na tawasei keda mai vei Koya. E kaya kina nai Vakabula, "Sa vakakina, ko koya yadua vei kemudou sa sega ni biuta na nona ka kecega, sa sega ni rawa ni noqu tisaipeli." Luke 14:33. Na cava ga ena vagolea tani na yalo mai vua na Kalou sa dodonu me na biu laivi. Nai yau, sa nodra matakau e lewe vuqa. Na lomana nai lavo, na gadreva nai yau, sai koya na sinucodo koula ka vauci ira tu vei Setani. Na i rogorogo kei na dokai vakavuravura sa nodra matakau e so. Ka so tale e nodra matakau na bula ni vakasavuliga kei na vakaweleweletaki ni i tavi. Ia nai vau kece oqo me na tamusuki. E sega ni rawa ni da soli keda vua na Kalou vakaveimama ka veimama vei vuravura. E sega ni da luvena na Kakou vakavo keda sa nona kece.

Era tiko eso era vakatusa ni ra qarava na Kalou, ia era vakararavi tikoga ki na nodra sasaga vakataki ira me ra muria na Nonai vunau, me vakavinakataki nai tovo, ka rawata kina na bula. E sega ni vakayavalati na lomadra me ra vakila vakatitobu na loloma i Karisito, ia era qarava nai tavi ni lotu me vaka e dua na ka e lavaka vei ira na Kalou me ra rawati lomalagi kina. Na lotu vakaoqo e sega na betena. Ni tiko e lomada ko Karisito, ena vakasinaiti na yalo ena Nona loloma, ena reki ni veitauraki vata Kaya, ka na kabiti Koya; ia ena nona vakaraici Koya tiko, sa na yaco me guilecavi koya vakaikoya. Na loloma i Karisito sa na ka e vakauqeta na veiqaravi. Ko ira era vakila na loloma veivakuqeti ni Kalou, era sega ni taroga na levu ni ka me na soli me sotavi kina na veika e lavaka na Kalou. Era sega ni qara me vakalutuki sobu nai vakarau, ia era nakita me veidonui vinaka na nodra bula kei na lewa ni nodrai Vakabula. Ena gagadre e titobu, era solia na ka taucoko, ka vakarairaitaka nai vakarau ni kawai o koya e sala vata kei na bibi ni ka era vakasaqara. Ni vakatusai ko Karisito ka yali na loloma titobu oqo, sa ka ni vosa walega, sa ka e caka me vaka ga na kenai vakarau, ka veivakaocataki.

Ko nanuma beka ni sa rui ka levu na soli ni veika kece vei Karisito? Tarogi iko mada vakataki iko, "A cava sa solia ena vukuqu ko Karisito?

A solia na veika kece na Luve ni Kalou - na bula, na loloma, na vakararawataki - ena vuku ni noda vakabulai. Ena rawa li vei keda, na ka tawa yaga ka vagolei vei keda na loloma levu oqo, me bureitaka na lomada vei Koya? Ena veitiki ni gauna ni noda bula, eda vakaivotavota voli mai ena veivakalougatataki ni Nona loloma, ka sai koya talega oqo na vuna eda sega ni vakila vinaka kina na titobu ni leca-i-ka kei na vakaloloma eda a vakabulai mai kina. E rawa li me da raici Koya tiko e a vakamatei ena vuku ni noda valavala ca, ka qai digitaka me va-kawalena na Nona loloma kei na Nona sorosorovaki? Ena vuku ni veivakamaduataki levu e a sotava na Turaga vakaiukuuku, me da na vosa kudrukudru li baleta ni rawa walega na bula ena kena lakovi na dredre kei na veivakaloloviratakí?

Sa dau vakaoqo na nodra vakatataro na tamata yalo qa, "A cava me'u veivutuni ka vakamalumalumutaki au kina e liu ni bera ni noqu na veiciqomi ni Kalou? Au dusimaki Karisito vei iko. A sega na Nona cala, ka me kuria oqo, a Ravouvou talega kei lomalagi ko Koya, ia ena vukuda, a yaco me colata nai valavala ca ni kawa tamata. "Ka sa wili vata kei ira na dautalaidredre; ka sa colata ko koya na nodra i valavala ca na lewe vuqa, ia e na vukudra na dautalaidredre sa ia na veimasulaki." Aisea 53:12.

Ia na cava sara mada eda vakayalia, ni da solia na veika kece? Eda solia tiko ga e dua na yalo e vakasinaiti tu ena i valavala ca, me vakasavasavataka ko Jisu, ena Nona dra, ka me vakabula ena Nona loloma cecere. Ia era qai nanuma ga na tamata ni sa rui dredre na kena soli na ka kece. E tuburi au na madua niu rogoca na veivosaki vakaoqo, kau madua sara mada ga na vola.

E sega ni lavaka na Kalou me da solia tani yani e dua na ka e yaga vei keda me da maroroya. Ena veika kece sara e vakayacora, sa nanuma tikoga na nodra vinaka na luvena. Me rawa mada ga vei ira era se sega ni digitaki Karisito me ra vakila ni ka e via solia tiko vei ira ko Koya e uasivi cake sara mai na ka era vakasaqara tiko. E vakaleqa tikoga na yalona na tamata ni nanuma ka cakava na ka e veisaqasaqa kei na lewa ni Kalou. E sega ni rawa ni kune na marau ena gaunisala e vakatabuya ko Koya e kila na ka e vinaka duadua ka tuva ka ena vuku ni nodra vinaka na luvena. Na gaunisala ni talaidredre sa gaunisala ni rarawa kei na rusa.

E cala na nanuma ni marautaka na Kalou me raica na nodra rarawa na luvena. O lomalagi taucoko e kawai ena nodra marau na tamata. E sega ni sogota na Tamada vakalomalagi na veikatuba ni marau vua e dua na luvena. Ia sa vakasalataki keda ko lomalagi me da vakuwai keda mai na veika ena kauta mai na rarawa kei na yalolailai, ka na sogota vei keda na katuba ni marau kei lomalagi. Nai Vakabula kei vuravura e ciqomi ira na

tamata ena tuvaki ga era tu kina, na nodra gagadre kece, na nodra vatukai ca, kei na nodra malumalumu. Ena sega walega ni vakasavasavataki ira mai na nodra i valavala ca ka vakabulai ira ena Nona dra, ia ena sotava na gagadre ni yalodra era digitaka me ra colata na Nonai vua. Sa Nonai naki me solia na vakacegu kei na tiko dei vei ira kece era gadreva na madrai ni bula. E vakaroti keda me da cakava ga na veika ena tuberi keda cake ki na veivanua cecere ni marau o koya era sega ni na yacova rawa na tamata talaidredre. Na marau dina ni yalo sai koya me tiko ko Karisito ena lomada, nai nuinui ni veika lagilagi.

E lewe vuqa era taroga tiko, "Me'u na sorovaki au vakacava vua na Kalou?" Ko gadreva mo soli iko Vua, ia e malumalumu na nomu vakatulewa, ko bobula tu ki na vakatitiqa, ka vesuki tu ena nomu bula ni valavala ca. Na nomu yalayala kei na nomu bolebole sa vaka ga na nuku. Ko sega ni lewa rawa na nomu vakanananu, na nomu gagadre. Na veivosa ni yalayala ko a voroka kei na bolebole ko sega ni vakayacora sa vakayalolailaitaki iko, ka vakavuna mo nanuma ni na sega ni ciqomi iko na Kalou; ia mo kakua ni yalolailai. Na ka bibi mo kila sai koya na kaukauwa dina ni vakatulewa e loma. Oqo na kaukauwa ka cakacaka tiko ena bula ni tamata, na kaukauwa ni digidigi. Na veika kece e vakatautaki ki na dodonu ni vakatulewa e loma. Na kaukauwa ni digidigi e solia na Kalou vua na tamata; sa ka e nodra me ra vakayagataka. E sega ni ko na veisautaka rawa na lomamu, ka sega ni ko na solia rawa na nomu veigagadre vua na Kalou; ia sa rawa ni ko digitaka mo qaravi Koya. E rawa ni ko solia Vua na kaukauwa ni nomu vakatulewa e loma; ena qai cakacaka e lomamu ko Koya mo vinakata ka cakava na ka e vinaka Vua. Sa na qai yaco na nomu bula taucoko me vakatulewataka na Yalo i Karisito; na nomu veigagadre sa na vagolei Vua, na nomu vakanananu sa na duavata kei Koya.

Sa ka daumaka na kena gadrevi na vinaka kei na bula vakatabui; ia ke sai koya ga oqori, ena sega na betena na veigagadre vinaka oqori. E lewe vuqa era na yali dina ga ni ra vakanuinui ka gadreva tiko me Vakarisito na nodra bula. Era sega ni yacova yani na vanua me ra vakamalumalumutaka na nodra lewa e loma vua na Kalou. Era sega ni digitaka me ra Vakarisito.

Na vakayagataki vakadodonu ni lewa e loma, e na rawa ni kauta mai na veisau e taucoko ki na nomu bula. Ni ko solia yani na nomu lewa e loma vei Karisito, ko sa semai iko ki na kaukauwa e uasivi cake mai na veitikotiko vakaturaga kei na veikaukauwa kecega. Ko na rawata na kaukauwa mai cake me vakadeitaki iko, ka yaco ena vuku ni nomu sorovaki iko tikoga, mo bulataka rawa na bula vou, io na bula ni vakabauta.

Wase 6

Taura tiko ena Vakabauta

Ni sa vakauqeti na lomamu ena cakacaka ni Yalo Tabu, ko sa raica kina na ca ni valavala ca, na kena kaukauwa, na kena i colacola, na kena veivakacacani; ka o raica me ka e vakasisilataki. Ko sa vakila ni tawasei iko nai valavala ca mai vua na Kalou, ka o sa bobula tu ki na kaukauwa ni ca. Na levu ga ni nomu sasaga mo drobula, na kena matata cake ga vei iko na nomu malumalumu. E dukadukali na nomu gagadre; e dukadukali na lomamu. Ko raica ni vakasinaiti tu mai na nomu bula ena i valavala ca kei na nomu daunanumi iko ga. Ko gadreva mo vosoti, mo vakasavasavataki, mo sereki. Na duavata kei na Kalou, na veiucui kei Koya - a cava mo na cakava me nomu kina?

Na vakacegu sai koya na ka ko gadreva - na veivosoti nei Lomalagi kei na vakacegu kei na loloma ena yalomu. Nai lavo e sega ni volia rawa, na vuku e sega ni rawata rawa, na yalomatua e sega ni yacova rawa; ka sega ni rawa vakadua, mo na rawata ena nomu kaukauwa. Ia sa solia vakailoloma vei iko na Kalou, "segai e nai voli se na i lavo." Aisea 55:1. Sa rawa ni nomu kevaka walega ko dodoka yani na ligamu ka taura. Na Turaga e kaya, "Ke sa vaka na ka kulakula na nomudou i valavala ca, sa na vulavula me vaka na uca vulavula, ke sa damu vakula sa na vaka na vutika ni sipi." Aisea 1:18. "Au na solia talega vei kemudou na yalo vou, io kau na vakacuruma ki na lomamudou na yalo vou." Isikeli 36:26.

Ko sa vakatusa na nomu i valavala ca, ka mai na vu ni lomamu, ko sa vuki tani mai kina. Ko sa nakita mo soli iko vua na Kalou. Mo lako sara Vua oqo, ka kerea me vuya laivi na nomui i valavala ca ka solia vei iko e dua na yalo vou. Mo vakabauta sara ni sa cakava oqo ko Koya ni a yalataka vaka kina. Oqo na lesoni e a vakavuvulitaka ko Jisu ena Nona tiko

voli e vuravura, oya, me da na vakabauta ni da sa ciqoma ka taukena nai solisoli e yalataka vei keda na Kalou. A vakabulai ira na tauvimate ko Jisu ena gauna era vakabauta kina na Nona kaukauwa; a vukei ira ena veika era raica rawa, ka vakauqeti ira kina me ra vakabauti Koya ena veika era sega ni raica rawa - ka tuberi ira mera vakabauta na Nona kaukauwa me vosota nai valavala ca. A tukuna vakamatata na ka oqo ena nona vakabula na tamata tauvi paralase. "Ia mo dou kila kina ni sa rawata na Luve ni tamata e vuravura me bokoca nai valavala ca, (sa qai kaya ko koya vua sa tauvi-paralasi) Mo tu cake, ka kauta na nomu i mocemoce, ka lako ki na nomu vale." Maciu 9:6. A vakatalega kina na ka e a tukuna na dauvunau ko Joni ena vuku ni cakacaka mana i Karisito, "Ia sa volai oqo, mo dou vakadinata ni sa Karisito ko Jisu, na Luve ni Kalou; ia mo dou rawata na bula e na yacana, ni dou sa vakabauta." Joni 20:31.

Mai nai tukutuku matata e nai Vola Tabu me baleta na Nona vakabulai ira na tauvimate ko Jisu, sa rawa ni da vulica na veika e so ena gaunsala ni noda vakabauti Koya me ia na veivakabokoci ni valavala ca. Me da raica yani nai talanoa ni tamata paralase mai Peciseita. A sega ni dua na nonai nuinui na tamata vakaloloma oqo; a sega ni vakayagataka rawa na ligana ena loma ni tolu sagavulu ka walu na yabaki. Ia a kaya vua ko Jisu, "Tucake, taura cake na nomui mocemoce, ka lako." Ke a rawa ni tukuna na tamata tauvimate, "Turaga, ke ko na vakabulai au, au na muria na Nomuni vosa." Ia a sega ni vakakina, a vakabauta na vosa i Karisito, a vakabauta ni sa vakabulai, ka sasaga sara ena gauna vata ko ya. A vakadeitaka ena lomana ni na lako, ka yaco me lako rawa. A cakacakataka na vosa i Karisito, ka qai solia na kaukauwa na Kalou. A qai vakabulai ko koya.

Ko sai valavala ca vakakina ko iko. E sega ni ko buluta rawa na nomui valavala ca ni veigauna sa oti; e sega ni ko veisautaka rawa na yalomu ka vakasavasavataki iko vakataki iko. Ia sa yalataka na Kalou me cakava na veika kece oqo ena vukui Karisito. Ko sa vakabauta na vosaniyalayala ko ya. Ko sa vakatusa na nomui valavala ca ka soli iko Vua na Kalou. Ko sa digitaka ena nomu lewa e loma mo qaravi Koya. Kevaka ko cakava oqo, ena vakayacora na Kalou na Nona vosa vei iko. Ke ko vakabauta na vosa ni yalayala, - vakabauta ni ko sa vosoti ka savai, - sa cakava na kena dina na Kalou; ko sa vakabulai, me vaka ga na Nona solia ko Karisito na kaukauwa vua na paralase ena gauna e vakabauta kina na tamata ko ya ni sa vakabulai. Ena yaco vakakina ke ko vakabauta.

Kakua ni waraka mo vakila ni ko sa vakabulai, ia mo kaya ga, "Au vakabauta, sa yaco vakakina, sega ni baleta niu vakila, ia baleta ni sa yalataka na Kalou."

O Jisu e kaya, "A ka kecega dou sa kerea, ni dou sa masu, dou vakadinata ni dou sa rawata, ena qai nomudou ga." Marika 11:24. E tiko e dua na ka lavaki ena vosa ni yalayala oqo - oya me da masu me vaka na lewa ni Kalou. Ia sa lewa ni Kalou me da vakasavasavataki mai na nodai valavala ca, me da luvena, ka vakaukauwataki keda me da bulataka na bula savasava. Sa rawa kina me da kerea na veivakalougatataki oqo, ka vakabauta ni da sa rawata, ka vakavinavinakataka na Kalou ni da sa rawata. Sa noda kalougata me da lako vei Jisu ka vakasavasavataki, ka me da tu ena mata ni i vunau ka sega ni madua se yalobibi. "O koya oqo era sa sega kina ni lewai me cudruvi ko ira era sa tu vata kei Karisito Jisu, era sa sega ni muria tiko nai tovo vakayago, era sa muria ga na Yalo Tabu." Roma 8:1.

Ko sa sega kina ni lewai iko vakataki iko; ko a voli ena dua nai voli. "Ni dou sa kila dou a sega ni voli e na veika e caca wale, e na siliva se na koula, ...e na dra talei ga i Karisito, me vaka na lami sa sega ni ca e dua na tikina." 1 Pita 1:18,19. Ena cakacaka rawarawa ni Nona vakabauti na Kalou, sa vakasucuma kina na Yalo Tabu e dua na yalo vou ki na lomamu. Sa yaco mo vaka e dua na gone e vakasucumi ki na matavuvale ni Kalou, ka lomani iko ko Koya me vaka na Nona lomana na Luvena.

Ia oqo ni ko sa soli iko vei Jisu, kakua ni qai suka ki muri, kakua ni lako tani mai vei Koya, ia ena veisiga yadua mo kaya, "au sa nei Karisito; au sa soli au vei Koya;" ka kerei Koya me solia na Nona Yalo Tabu vei iko ka maroroi iko ena Nona kaukauwa. Me vaka na kena yaco mo luvena, ena nomu soli iko Vua na Kalou, ka vakabauti Koya tiko, mo na bula vakakina vei Koya. Nai apositolo e kaya, "Ia ni dou sa vakabauti Karisito Jisu na Turaga, mo dou ia tiko nai valavala sa vinaka Vua." Kolosa 2:6.

Eso era nanuma ni dodonu me ra na vakaraitaka taumada ni ra sa veisau, ni bera ni ra ciqoma na veivakalougatataki ni Kalou. Ia sa rawa ni ra ciqoma na veivakalougatataki ni Kalou ena gauna sara oqo. Me na tiko vei ira na Nona kaukauwa, na Yalo Tabu i Karisito, me vukea na nodra malumalumu, baleta ke sega era na sega ni vorata rawa na ca. E marautaka ko Jisu me da lako yani vua ena i tuvaki ga eda tu kina, i valavala ca, malumalumu, ka gadrevi me da vukei. Sa rawa ni da lako yani kei na noda malumalumu kece, na noda sesewa, na noda i valavala ca, ka cuva e yavana ena veivutuni. Na Nona lagilagi sai koya me viribaiti keda ena ligana daululoma ka vauca na noda mavoa, me savai keda, mai na dukadukali kecega.

Oqo na vanua era vakacalai kina e udolu; era sega ni vakabauta ni vosoti ira vakatamata yadua na Kalou. Era sega ni vakabauta na vosa ni Kalou. E nodra kalougata ko ira kece era sotava na veika e lavaki me ra kila ni soli vakayauyau tu na veivosoti ena vuku ni i valavala ca kece. Biuta laivi na vakanananu cala ni sega ni baleti iko na veivosa ni yalayala ni Kalou. E soli tu na veivosaniyalayala kece me baleta na tamata i valavala ca yadua e sa veivutuni. Sa vakarautaki tu na kaukauwa kei na loloma ena vukui Karisito me ra kauta yani na agilosi savasava ki na yalo yadua e vakabauta. E sega ni dua e sa rui levu na nonai valavala ca me sega ni kunea rawa kina na kaukauwa, na savasava kei na yalododonu vei Jisu, o Koya e a mate ena vukudra. E sa wawa tu ko Koya me luvata laivi na nodrai sulu sa lomoci tu ena i valavala ca, ka vakatokara vei ira na i sulu vulavula ni yalododonu. E sureti ira me ra bula ka kakua ni mate.

E sega ni raici keda na Kalou me vaka na nodra veiraici na tamata. Na Nona vakanananu e vakanananu ga ni loloma, ni kawai vakaitamera. E kaya ko Koya, "Me biuta mada na nonai tovo na tamata ca, kei na nona vakanananu na tamata daucaka cala; ka me lesu mai ko koya vei Jiova, ena yalololoma vua, io vei koya na noda Kalou, ni na gugumatua ni lomana." "Au sa vakaseayutaka na nomu talaidredre me vaka na o loaloa, kei na nomui valavala ca me vaka na o." Aisea 55:7; 44:22.

"Niu sa sega ni vinakata na nona mate e dua na tamata sa mate, sa kaya na Turaga ko Jiova, o koya mo dou saumaki mada mai, mo dou bula." Isikeli 28:32. Sa tu vakarau tu ena veigauna ko Setani me butakoca laivi na vosa ni veivakadeitaki ni Kalou. E nonai naki me kauta laivi nai nuinui kece kei na rarama mai na lomada; ia mo na kakua ni vakatarai koya me cakava oqo. Kakua ni solia na daligamu vei koya na dauveiveretaki, ia mo tukuna ga, "Sa mate oti o Jisu meu rawa ni bula. E lomani au ko Koya ka sega ni vinakata meu rusa. Sa tiko e dua na Tamaqu Vakalomalagi sa daululoma, ka dina ga niu sa vakacataka na Nona loloma, e dina ga niu sa vakatawayagataka na veika ni loloma e solia vei au, au na cavu-tu ka lako vei Tamaqu, "kau na kaya vua, Tamaqu, au sai valavala ca ki lomalagi, vei kemuni talega, kau sa sega kina ni yaga meu vakatokai tale me luvemuni: lesi au meu vakataka e dua na nomuni tamata sa voli na nona cakacaka." E vakaraitaka vei keda na vosa vakatautauvata na gaunisala ena ciqomi kina na tamata lakosese, "Ia ni sa yawa sara, sa raici koya ko tamana, a sa lomana, ka cici, ka mokota, ka reguca." Luke 15:18-20.

Ia e dina ga ni veilauti na vosa vakatautauvata oqo, e se sega ga ni vakamacalataka rawa na loloma tawa vakaiyalayala ni Tamada vakalomalagi. Na

Kalou, ena gusuna na Nona parofita, e kaya, "Ia ka'u sa lomani iko ena loloma sa tawa mudu: O koya oqo ka'u sa vakadedetaka kina na loloma vei iko." Jeremaia 31:3. Ni se yawa tiko na tamata i valavala ca mai na vale i Tamana, ka vakayalia tiko na nonai yau ena dua na vanua tani, sa gagadre tikoga vei koya na yalo i Tamana; ia na gagadre kece ka vakabulabulataki ena yalo me lesu Vua na Kalou sai koya ga na vakamamasu ni Yalo Tabu, ka vakayarayarataki koya tiko sa lako sese ki na yalo daululoma nei Tamana.

Ni tu e matamu na veivosaniyalayala talei ni Vosa ni Kalou, ko na vakatitiqa tiko beka ga? E rawa li ni ko vakabauta, ni ena gauna e gagadre kina na tamata i valavala ca me lesu, ni gadreva me biuta laivi na nonai valavala ca, ena cudruvi koya na Turaga ka tarova na nona lako yani ena veivutuni vei Koya? Biuta laivi vakadua na vakasama oqori! E sega ni dua na ka ena vakamavoataka vakalevu cake na yalomu me vaka na nomu raica tiko vakaoqori na Tamamu vakalomalagi. E cata ko Koya nai valavala ca, ia e lomana na tamata i valavala ca, ka soli Koya ena bula i Karisito, me rawa vei ira kece era gadreva, me ra vakabulai ka nodra na veivakalougatataki tawa mudu ena matanitu vakaiukuuku. A vosa momona cava tale me uasivi cake mai na vosa e digitaka me vakamacalataka na Nona lomani keda? E vakaoqo na ka e kaya "E dua li na yalewa me na guilecava na luvena sa sucu, me kua ni lomana na luve ni ketena? io, ena sa guilecava beka, ia koi au ka'u na sega ni guilecavi iko." Aisea 49:15.

Ta cake, ko iko o vakatitiqa ka sautaninini tiko; ni sa bula ko Jisu me ia na veisorovaki ena vukuda. Vakavinavinakataka na Kalou ena vuku ni solisoli ni Luvena talei ka masulaka me na kakua ni ka wale na Nona mate ena vukumu. Sa sureti iko tiko na Yalo Tabu e daidai. Lako mai ena yalomu taucoko vei Jisu, me rawa ni nomu na Nona veivakalougatataki.

Ni ko wilika na veivosaniyalayala, nanuma ni ra sa i vakaraitaki ni loloma e sega ni vakamacalataki rawa. Na yalo ni Loloma Tawayalani e goleva na tamata i valavala ca ena kawai e sega ni vakaiyalayala. "O koya eda sa rawata kina na bula sa voli e na nona dra, io, na vakabokoci ni valavala ca, me vaka na nona loloma levu." Efeso 1:7. Io, vakabauta ga ni nomui vukevuke na Kalou. E gadreva ko Koya me vakalesuya tale na Nonai tovo ki na bula ni tamata. Ni ko toro voleka yani vei Koya ena vakatutusa kei na veivutuni, ena toro voleka yani vei iko ko Koya ena yalololoma kei na veivosoti.

Wase 7

Na Bula ni Tamata Lotu Vakarisito

"Ia kevaka sa tu vata kei Karisito e dua na tamata, sa qai buli vou: sa lako tani na veika makawa; raica, sa yaco me vou na ka kecega." 2 Koronica 5:17.

Ena sega beka ni rawa ni tukuna e dua na tamata na gauna se na vanua e veisau kina, se vakamuria lesu na veika kece e a yaco ena nona veisau; ia e sega ni kena i balebale oqo ni se sega ni veisau ko koya. A kaya ko Karisito vei Nikotimo, "Sa liwa na cagi ki na yasana sa digitaka, ia ko sa rogoca na kena rorogo, ka sega ni kila na yasana sa lako maikina, se na yasana sa lako yani kina: sa vaka talega kina ko koya yadua sa sucu e na Yalo Tabu." Joni 3:8. Me vaka na cagi, ni sega ni laurai, ia sa vakavotukana ka vakilai vinaka na kena revurevu, sa vakakina na Yalo ni Kalou ena Nona cakacaka ena yalo ni tamata. Na kaukauwa veivakavoui ko ya, o koya e sega ni raica rawa na mata ni tamata, sa vakasucuma e dua na bula vou ena yalona; sa bulia e dua na tamata vou ka veiucui kei na Kalou. E dina ni sega ni rorogo ka sega ni laurai votu na cakacaka ni Yalo Tabu, ena vakarairaitaki na vua ni Nona cakacaka. Ke sa vakavoui na yalo ena kaukauwa ni Yalo Tabu, ena laurai ena bula na kenai vakadinadina. E dina ni da sega ni cakava rawa e dua na ka me veisautaka na yaloda se cakava me da duavata kei na Kalou; e dina ni sega ni rawa ni da vakararavi ki na noda cakacaka vinaka, ia na noda bula ena vakarairaitaka ni tiko e lomada na kaukauwa ni Kalou. Ena laurai na veisau ni i tovo, na i vakarau ni bula, kei nai nakinaki. Ena matata na duidui ni bula makawa kei na bula vou. E sega ni dau vakatakilai nai tovo ena so ga na caka vinaka se ena so na caka ca ka vakayacori ena so na gauna, ia e nai vakarau tudei ni vosa kei na cakacaka.

E ka dina ni rawa beka ni laurai na dodonu ni vakarau ni bula e taudaku ni sega na kaukauwa ni veivakavoui i Karisito. Na kawaitaki ni keda i rogorogo kei na gadrevi ni nodra veidokai na tani, sa rawa ni laurai kina e dua na bula vakaivakarau. Na noda kawai ena vuku ni noda bula sa rawa ni yaco kina me da vakuwai keda mai na veika e rairai sega ni dodonu. Na yalo daunanumi koya ga sa rawa ni cakava na cakacaka ni loloma. Ia, na cava eda na kila dina kina se yasana nei cei eda tu kina?

O cei e taukena na yaloda? E tiko vei cei na noda vakanananu? O cei eda marautaka me da dau talanoataka? O cei e vagolei vua na noda loloma kei na noda i gu vinaka duadua? Ke da nei Karisito, sa na tiko ga vei Koya na noda vakanananu, io, na noda vakanananu talei duadua e baleti Koya. Na noda veika kece kei na noda bula sa sorovaki Vua. E da gadreva me da i tovo vata kei Koya, me da ceguva na yalona, cakava na lomana, ka vakamarautaki Koya ena ka kecega.

Ko ira era sa buli vou ena vukui Karisito Jisu era na vuataka na vua ni YaloTabu, "na loloma, na reki, na vakacegu, na vosota vakadede, na yalomalua, na yalololoma, na vakabauta, na yalomalumalumu, nai valavala malua." Kalatia 5:22,23. Era sa na sega ni vakaitovotaki ira me vaka na gagadre ni bula makawa, ia ena nodra vakabauta na Luve ni Kalou era na muria na we ni yavana, vakarairaitaka na Nonai tovo, ka vakasavasavataki ira me vaka sa savasava ko Koya. Na veika era a dau cata sa yaco oqo me ra lomana, ia na veika era a dau lomana sa yaco me ra cata. Ko koya na dokadoka kei na dauvakayaco lomana sa yaco me yalomalumalumu ka yalo malua. Ko koya na dauboletaki koya sa yaco me lokomi ka dauvakarokoroko. Na daumateni sa yaco me bula vinaka ka yaco na dau bula vakaveitalia me bula savasava. Sa biu vakatikitiki nai vakarau ni bula kei nai sulusulu vakavuravura. Ko ira na Lotu Vakarisito era na sega ni vakasaqara nai "ukuuku e taudaku" ia "na ka vakayalo ga sa vuni, ena ka sa sega ni vuca rawa, ena yalomalumalumu kei na yalomalua." 1 Pita 3:4.

E sega nai vakadindina ni veivutuni dina vakavo ke kauta mai na veisau ni bula. Kevaka e vakayacora na ka e a yalataka, vakalesuya tale na ka e a butakoca, vakatusa na nonai valavala ca, ka lomana na Kalou kei ira na wekana, sa na rawa ni vakadeitaka na tamata i valavala ca ni sa lako tani mai na mate ki na bula.

Ni da lako mai vei Karisito ena keda i tuvaki i valavala ca, ka ciqoma na Nona loloma dauveivosoti, sa na kadre cake mai na loloma e lomada. Nai colacola kecega sa mamada, baleta ni mamada nai vua i Karisito. Sa

yaco me ka dokai na qaravi tavi, ka marautaki na bula ni sorosorovaki. Na gaunsala e a ologi tu e na butobuto, sa ramase mai ena rarama mai Vua na Matanisiga ni Yalododonu.

Na totoka ni i tovo i Karisito ena laurai vei ira era muri Koya. A ka marautaki Vua me cakava na lewa ni Kalou. Na loloma vua na Kalou, na kawaitaki ni Nona lagilagi, sai koya na kaukauwa ka tosoi Koya voli na nodai Vakabula. Na loloma a ukutaka ka vakaturagataka na ka kece e a cakava. Na loloma sa mai vua na Kalou. Na yalo e tawa sorovaki e sega ni rawa ni taka mai kina se bulia na loloma. E kune duadua ga ena yalo e veiliutaki kina ko Jisu. "Eda sa loloma ni sa taunada na Nona loloma vei keda." 1 Joni 4:19. Ena yalo sa vakavoui ena kaukauwa vakalou, na loloma sai koya na yavu ni veika kece e vakayacori.. E moica nai tovo, vakatulewataka na veigagadre, vakamalumalumutaka na veisaqasaqa, ka vakaturagataka na yalo. Na loloma oqo, ni vakamareqeti e na yalo, e vakamikamicataka na bula ka vakadewataka na veivakayarayarataki vinaka vei ira kece era wavoliti keda.

E rua na cala sa dodonu me ra qarauni ira vinaka kina na luve ni Kalou - vakabibi ko ira era se gone ena vakabauta. Nai matai, ka sa da raica oti, sai koya na kena vakanuinuitaki na nodra cakacaka, kei na ka era rawa ni cakava, me vakaduavatataki ira kei na Kalou. Ko koya ka tovolea tiko me yalododonu ena nona cakacaka ni muri vunau, e sasagataka tiko e dua na ka e sega ni vakayacori rawa. Na ka kece e rawa ni cakava na tamata ena taudaku kei Karisito e vakadukadukalitaki tu ena daunanumi koya ga kei na i valavala ca. Na loloma duadua ga i Karisito, ena vuku ni vakabauta, sa rawa ni vakasavasavataki keda.

Nai karua ka kena veibasai, ia e tautauvata vinaka na kena rerevaki, sai koya na cala ni kena vakabauti ni sereka na tamata ko Karisito, mai na maroroi ni vunau ni Kalou; sa baleta ni yaco, ena vuku duadua ga ni vakabauta, me da vakaivotavota ena loloma ni Kalou, na noda cakacaka e sega ni okati ena noda vakabulai.

Ia na ka dina sai koya ni talairawarawa e sega ni kena vakayacori ga na ka e taudaku, ia sa ka ni cakacaka ni loloma. Na i vunau ni Kalou sai vakaraitaki ni Nonai tovo, sa ka e laurai votu kina na yavu cecere ni loloma, ka sa yavu ni Nona matanitu e lomalagi kei vuravura. Kevaka e sa vakavoui na yaloda me da veiucui kei Koya na Kalou, kevaka sa teivaki e lomada na loloma vakalou, ena sega li ni tiki ni bula na vakayacori ni vunau ni Kalou? Ni yaco me teivaki ena yalo, na yavu ni loloma, ni sa vakavoui na tamata me veiucui kei Koya a buli koya, sa yaco me dina na vosa ni yalayala ni

veiyalayalati vou, "Au na tugana na Noqu vunau ki na yalodra, ka vola ena lomadra." Iperiu 10:16. Ia ke sa volai nai vunau e lomadra, ena sega li ni moica na bula? Na talairawarawa - na cakacaka kei na yalodina ni loloma - sai vakaraitaki dina ni bula vakatisaipeli. E kaya kina nai Vola Tabu, "Ni sai koya oqo na loloma vua na Kalou me da muria na Nona vunau." "O koya sa kaya, au sa kilai Koya, ia sa sega ni muria na Nona vunau, sa vosa lasu, a sa sega ni tu vei koya na dina." 1 Joni 5:3, 2:4. Na vakabauta e sega ni vagalalataka na tamata mai na talairawarawa, ia na vakabauta, na vakabauta duadua ga, sai koya eda vakaivotavota kina ena loloma i Karisito, ka rawa ni da talairawarawa kina.

Eda sega ni cakacakataka na noda vakabulai ena talairawarawa; ni sai solisoli wale ni Kalou na bula, ka ciqomi ena vakabauta. Ia na talairawarawa sa vua ni vakabauta. "Ia dou sa kila ni sa vakaraitaki ko Koya me kauta laivi na noda i valavala ca; a sa sega na Nonai valavala ca. O koya ka tudei vata kaya sa sega na Nonai valavala ca; o koya sa valavala ca tiko sa sega ni raici Koya, se kilai Koya." 1 Joni 3:5,6. Oqo na ka eda vakatovolei dina kina. Kevaka eda sa tu vata kei Karisito, ke tiko e lomada na loloma ni Kalou, na veika eda vakila, na noda vakanananu, na nodai naki, na ka eda cakava, ena veidonui kei na lewa ni Kalou me vaka e vakaraitaki ena Nonai vunau Tabu. "Oi kemudou na luvequ lomani me kakua ni vakacalai kemudou e dua: o koya sai valavala dodonu sa dodonu me vaka sa dodonu ko Koya." 1 Joni 3:7. Na i valavala dodonu sa vakamacalataki e nai vakarau ni Nonai vunau tabu na Kalou, me vaka e vakaraitaki ena tini nai vakaro ka a soli mai Saineai.

Na mataqali vakabauta ka vakatavuvulitaka ni sa sereki na tamata mai nai tavi ni talairawarawa Vua na Kalou, e sega ni vakabauta, ia sa ka lasu. "Ni sa loloma walega dou sa vakabulai kina ena vuku ni vakabauta." Ia, " na vakabauta kevaka sa sega ni tu vata kei na cakacaka, sa mate ga." Efeso 2:8, Jemesa 2:17. Ni bera Nona lako mai ki vuravura, a vakamacalataki Koya ko Jisu ena mala ni vosa oqo, "Au sa reki meu kitaka na ka ko ni sa vinakata, noqu Kalou. Ia na Nomuni vunau sa tu e na yaloqu." Same 40:8. Ni bera ni lesu cake tale ki lomalagi, a kaya, "Au sa talairawarawa ki na vunau i Tamaqu, ka tikoga ena Nona loloma." Joni 15:10. Nai Vola Tabu e kaya, "Ia na ka oqo eda sa kila kina ni da sa kilai Koya, kevaka eda sa muria na Nona vunau...O koya sa kaya ni sa tu vata kaya, e kilikili kaya me ia nai valavala sa vaka na Nonai valavala." 1 Joni 2:3-6. "Ni sa vosota talega na Karisito na ka rarawa ena vukumudou a sa laiva vei kemudou na i vakarau, mo dou muria na we ni yavana." 1 Pita 2:21.

Na ka e lavaki e daidai me rawati kina na bula tawa mudu e se tautauvata tikoga kei na ka a lavaki taumada - e se koya tikoga na ka a lavaki mai Parataisi ni bera nodrau bale o rau na vuda - na talairawarawa vakaoti ki nai vunau ni Kalou, nai valavala dodonu e taucoko. Kevaka a soli na bula tawamudu ena dua na ka e lailai cake mai na ka e lavaki oqo, ena yaco me vakaleqai na nodra tiko marau na vuravura taucoko. Sa na dolavi na gaunisala me vakilai ki na veigauna tawa mudu nai valavala ca, kei na rarawa kei na yaluma e sala vata mai,

E a rawa vei Atama, ni se bera na nodrau bale, me bulia nai tovo vinaka ena nona talairawarawa ki nai vunau ni Kalou. Ia a sega ni vakayacora vakakina, ka ena vuku ni nonai valavala ca sa yaco me malumalumu na keda i tuvaki ka sega ni rawa ni da vakavinakataki keda vakataki keda. Baleta ni da i valavala ca, ka dukadukali, e sega ni rawa ni da talairawarawa vakaoti ki nai vunau savasava. E sega ni tiko vei keda e dua na yalo dodonu me sotavi rawa kina na ka e lavaka nai vunau ni Kalou. Ia sa vakarautaka ko Karisito e dua na sala me da dro bula rawa kina. A bula voli ko Koya ena vuravura oqo ena maliwa ni veivakatovolei kei na veitemaki me vaka na ka eda sotava tiko. A bulataka na bula tawa i valavala ca. A mate ena vukuda, ia oqo sa yalataka me taura na nodai valavala ca ka solia vei keda na Nona yalododonu. Kevaka ko soli iko Vua, ka ciqomi Koya me nomui Vakabula, se veitalia na ca ni nomu bula, ena vukuna ko sa wili mo yalododonu. Nai tovo i Karisito sa na tu me sosomitaka na nomui tovo, ka o sa vakadonui ena mata ni Kalou me vaka sara ga o sega ni se bau valavala ca.

Ia na ka e uasivi cake, ni veisautaka sara ga na yalo ko Karisito. E tikora na yalomu ena vakabauta. Mo na maroroya ko iko na veiwekani oqo ena vakabauta kei na kena sorovaki tikoga na nomu lewa e loma vei Koya; ia ke ko cakava tikoga oqo, ena cakacaka e lomamu ko Koya mo nakita ka cakava na ka sa vinaka vei Koya. Ko na kaya kina, "Ia na noqu bula vakayago oqo au sa bula tiko kina ni'u sa vakabauta na Luve ni Kalou o Koya sa lomani au, ka soli Koya ena vukuqu." Kalatia 2:20. Ia ni sa cakacaka tiko e lomamu ko Karisito, ko na vakarairaitaka na yalo vata ga oqo, ka cakava na cakacaka vinaka vata oqo - na cakacaka ni yalododonu, ni talairawarawa.

Sa sega kina ni tu vei keda e dua na ka me da boletaka. E sega ni tu vei keda e dua na yavu me da lavelaveti keda kina. Na yavu duadua ga eda rawa ni vakanuinuitaka sai koya na yalododonu i Jisu ka soli tu vei keda, kei na ka sa cakacakataka tiko na Yalo Tabu ena lomada kei na noda bula. Ni da veivosakitaka na vakabauta, sa dodonu me da nanuma vinaka na duidui e tiko. E tiko e dua na mataqali vakabauta ka duatani sara mai na vakabauta

dina. Na vakabauti ni tiko e dua na Kalou kei na Nona kaukauwa, na dina ni Nona Vosa, sa ka e sega ni cakitaka rawa ko Setani sara mada ga kei ira na nona vavakoso. Nai Vola Tabu e tukuna, "ia ko ira talega na tevoro era sa vakabauta, a ra sa sautanini." Jemesa 2:19. Ni yaco me sega walega ni vakabauti na vosa ni Kalou, ia sa yaco talega me vakamalumalumutaki na lewa e loma vei Koya; ni yaco me sorovaki na yalo vei Koya, ni vakadeitaki na rai vei Koya, sai vakaraitaki ni sa tiko dina na vakabauta - na vakabauta ka cakacaka ena loloma ka vakasavasavataka na yalo. Ena vuku ni vakabauta oqo, sa vakavoui kina na yalo me veiucui kei na Kalou. Ia na yalo o koya e a sega ni bau vauci rawa e nai vunau ni Kalou, ia sa dredre sara me vakakina, sa yaco me marautaka oqo na kena veivakaro savasava, ka tukuna vata kei na daunisame, "A ka vakaidina na noqu loloma ki na Nomuni vunau. Au sa vakanananu kina ena siga taucoko ka bogi." Same 119:97. Ia nai valavala dodonu ni vunau, sa vakavotukanataki ena noda bula, koi keda eda "sa sega ni muria tiko nai tovo vakayago eda sa muria ga na Yalo Tabu." Roma 8:1.

Era tiko ko ira era sa kila na loloma dauveivosoti i Karisito ka ra gadreva vakaidina me ra luve ni Kalou, ia era vakila ni sega ni taucoko na nodrai tovo, ni malumalumu na nodra bula, ka rawarawa na nodra vakatitiqataka ni sa vakavouya na lomadra na Yalo Tabu. Vei ira oqo, au via tukuna, "Kakua ni suka ki muri ena yalolailai. Eda na daucuva vakavuqa ena yava i Jisu ka tagi ena vuku ni noda malumalumu kei na caka cala, ia me da na kakua ni yalolailai. Veitalia mada ga ke sa rawai keda na meca, eda se sega ni biu laivi, vakanadakui, se biliraki mai Vua na Kalou. E segai; sa tu ko Karisito ena liga matau i Tamana, ka ia tiko na veisorovaki ena vukuda. A kaya ko Joni na daulomani, "Au sa vola yani vei kemudou na ka oqo mo dou kakua kina ni valavala ca. Ia kevaka sai valavala ca e dua, sa dua na noda dautataro vei Tamada, ko Jisu Karisito na yalododonu." 1 Joni 1:21. Ka mo kakua ni guilecava na vosa nei Karisito, "Ni sa lomani kemudou ko Tamaqu." E gadreva ko Koya me vakalesui iko vei Koya, me raica na Nona savasava kei na Nona yalododonu ena nomu bula. Ka kevaka ko sorovaki iko Vua, ko Koya sa vakatekivuna na cakacaka vinaka ena nomu bula ena tosoya tiko me yacova na siga i Jisu. Masu vagumatua sara; vakabauta vakaidina. Ni sa yaco me da ririko taka na vakararavi ki na noda kaukauwa, me da vakabauta sara na Nona kaukauwa na noda i Vakabula, ka da na vakacaucautaki Koya sa vu ni noda bula vinaka.

Na voleka ga ni nomu toro yani vei Jisu, na matata talega ni nomu na raica na levu ni nomu malumalumu; ena vuku ni sa na makare cake mai

na nomu rai, ka na laurai vakamatata na nomu i valavala ca ni laurai vata kei na taucoko ni Nona i vakarau. Sa i vakadindina oqo ni sa malumalumu mai na kaukauwa ni veivakacalai nei Setani, ni sa vakayavalati iko tiko na kaukauwa ni veivakauqeti ni Yalo Tabu.

E sega ni rawa ni lomani Jisu vakatitobu e dua na yalo e sega tu ni vakila na nona i valavala ca. Na yalo e sa veisautaki ena loloma i Karisito ena vakacaucautaka na Nonai tovo va-kalou; ia kevaka eda sega ni raica rawa na noda dukadukali, sai vakaraitaki dina oqo ni se sega ni da raica na totoka kei na lagilagi nei Karisito.

Na lailai ga ni noda raica na ka me da sakitaki keda kina, na levu ni ka eda na raica me da vakalevulevuya kina na savasava kei na totoko ni Nodai Vakabula. Na noda raica na kedai tuvaki i valavala ca ena biligi keda vei Koya e rawa ni veivosoti; ia ni yaco na yalo me vakila na nona tawa yaga, ka golevi Jisu yani, ena vakaraitaki koya ko Koya ena kaukauwa levu. Na levu ga ni noda vakila na noda gadrevi Koya ka yaco me da vagolei ki vei Koya kei na vosa ni Kalou, na cecere cake ni ka eda na raica me baleta na Nonai tovo, ka na cecere cake na noda na vakarairaitaka na Nonai valavala.

Wase 8

I Vakadinadina ni Veisau

Na veisau ni yalo ka yaco kina me da luve ni Kalou e vakamacalataki ena i Vola Tabu me vaka na nona sucu e dua na gone. Sa vakatautauvatataki talega ki na kena kadre na sore ni sila vinaka e a tea nai taukei ni were. Sa vakakina ko ira era se qai saumaki mai vei Karisito, me "vaka na gone sucu vou," me ra "tubu cake" me ra turaga ka marama dina vei Karisito Jisu. 1 Pita 2:, Efeso 4:15. Se me vaka na sore ni sila vinaka ka kaburaki ki na qele, me ra tubu cake ka vuataka na vua vinaka. O Aisea na parofita e kaya, "ka ra na vakatokai na kau dauvuataka nai valavala dodonu, ka tea ko Jiova, me vakacaucautaki kina ko Koya." Aisea 61:3. Mai na veika bula, sa kau mai kina na vosa vakatautauvata, me vukei keda me da kila vakamatata cake na veika dina ni bula vakayalo ka vuni tu.

Na vuku kei na maqosa taucoko ni tamata e sega ni rawa ni solia na bula ki na ka somidi duadua. Ena vuku duadua ga ni bula e solia na Kalou, sa rawa ni bula na kau se na manumanu. Sa vakakina ni rawa duadua ga me vakasucumi na bula vakayalo ena loma ni tamata ena vuku ni bula mai Vua na Kalou. Vakavo ke "vakasucumi tale mai cake" e dua na tamata, e na sega ni vakaivotavota ena bula ka mai solia ko Karisito.

Me vaka na bula, sa vakakina na tubu. Sai Koya na Kalou ka vakavuna na kubu me se-raka kei na se-ni-kau me vua. Na Nona kaukauwa sa tubu kina na sore ni kau, "sa liu mada na buroro, sa tarava na sole, a sa qai muri na vuana e matua e na sola." Marika 4:28. Ko Osea na parofita e kaya me baleti Isireli, "Ena tubu ko koya me vaka na sila ka tubu me vaka na vaini." Osea 14:5,7. E sureti keda ko Jisu me da "vakananuma na viavia, era sa tubu vakaevei." Luke 12:27. Era sega ni tubu na kau kei na senikau ena nodra ogaoga se sasaga vakataki ira, ia ena nodra ciqoma ga na veika sa

vakarautaka na Kalou me sotava nodra bula. Na gone e sega ni rawa, ena ogaoga se ena nona sasaga vakataki koya, me vakatuburi koya. Sa sega ni rawa vakakina ko iko, ena vuku ni lomaocaoca se ena nomu sasaga, mo rawata na tubu vakayalo. Na kau, na gone, e tubu ena nona ciqoma, mai na ka e wavolita koya, na veika e kauta mai na bula - na cagi, na rarama ni matanisiga, kei na kakana. Na yaga ni veisolisoli oqo vei ira na kau kei na manumanu, sa vakakina ko Karisito vei ira era vakararavi Vua. Sai Koya ga na nodra "rarama sega ni mudu," Aisea 60:19, "a matanisiga ka nodrai sasabai," Same 84:11. "Ena vaka na tegu vei Isireli" ko Koya. "Ena lako sobu mai ko Koya me vaka na uca ki na buroro." Osea 14:5; Same 72:6. Sai Koya na wai ni bula, "na Madrai mai vua na Kalou....sa lako sobu mai lomalagi, a sa solia na bula vei ira na kai vuravura." Joni6:33.

E nai solisoli cecere ni Luvena, sa vakawavolita na vuravura taucoko na Kalou ena loloma me vaka ga na dina ni cagi ka wavoliti vuravura tu. Ko ira kece era digitaka me ra ceguva na cagi bulabula oqo era na bula ka tubu cake me turaga ka marama matua vei Karisito.

Me vaka na nona goleva na matanisiga na senikau, me rawa ni vakataucokotaki na kena totoka ena kena i serau, me da na goleva vakakina na Matanisiga ni Yalododonu, me rawa ni cilavi keda na rarama kei lomalagi, me rawa ni tubu cake na noda i tovo me veiucui kei Karisito.

Ko Jisu e vakatavuvulitaka na ka vata oqo ena Nona kaya, "Dou tu vei Au, kau na tu vei kemudou. Me vaka sa sega ni vua rawa na tabana vaka i koya, kevaka sa sega ni tu vata kei na vaini; ena vakatalega kina koi kemudou kevaka dou sa sega ni tu vei Au...Kevaka dou sa tawase tani vei Au, dou sa sega ni rawata e dua na ka." Joni 15:4,5. Sa vakakina na nomu gadrevi Karisito me rawa ni ko bulataka e dua na bula savasava, me vaka na nona gadreva na taba ni kau me sema tikoga ki na vunikau me rawa ni tubu ka vuavuai. Ni ko tawase tani mai vua, sa sega vei iko na bula. E sega vei iko na kaukauwa mo vorata na veivakatovolei se mo tubu cake ena loloma kei na savasava. Ni ko tiko vata ga kei koya, ko na bulabula. Ni ko rawata tiko mai vua na bula, ko na sega ni malai se tawa vua. Ko na tautauvata e dua na kau e tei ena bati ni veiuciwai.

E lewe vuqa era nanuma ni dodonu me ra cakava vakataki ira e so nai wase ni cakacaka. Era sa vakararavi vei Karisito ena vuku ni veivosoti ni valavala ca, ia oqo era sa qai sasaga vakataki ira me ra bula savasava. Ia na veisasaga kece vakaoqo ena tawa yaga. "Ke dou tawase tani vei Au, dou na sega ni rawata e dua na ka." Na noda tubu cake ena loloma, na noda

marau, na noda yaco me tamata yaga, - sa vakatautaki kece ki na noda duavata kei Karisito. Sa ka ni noda veitalanoa kei Koya ena veisiga, ena veiaua, - ena noda tu vata kei Koya, - sa rawa kina me da tubu ena loloma. E sega walega ni vakatekivuna na noda vakabauta ko Koya, ia sa kenai otioti talega. Ko Karisito me matai ka otioti ena veigauna kece sara. Me na tiko vata kei keda, sega enai tekivu walega, se enai otioti, ia ena veikalawa kece sara. O Tevita e kaya, "Au a raici Jiova ni sa tu e mataqu ena veisiga kecega, kau na sega ni yavalati, ni sa tu ko Koya ena ligaqu i matau." Same 16:8.

Ko na taroga beka, "Me'u na tu vata kei Karisito vakaevei? Me vaka ga na nomu a ciqomi Koya taumada. Me vaka na nomudou a vakabauti Jisu Karisito na Turaga, mo dou ia tikoga vakakina vei Koya. "Ia ena bula na tamata yalododonu ena vakabauta." Kolosa 2:6; Iperiu 10:38. Ko a soli iko Vua na Kalou, mo nona taucoko, mo qaravi Koya ka talairawarawa vei Koya, ka tauri Karisito me nomui Vakabula. Ko a sega ni buluta rawa na nomui i valavala ca vakataki iko se veisautaka rawa na yalomu, ia ena nomu sa soli iko vua na Kalou, ko sa vakabauta ni sa cakava ko Koya ena nomu bula na veika kece oqo ena vuku i Karisito. Ena vakabauta, ko sa yaco mo nei Karisito, ia ena vakabauta, mo na tubu cake vakakina ki Vua - ena nomu solia tiko ka taura tale tikoga. Mo na solia na veika taucoko - na yalomu, na nomu vakatulewa e loma, na nomu veiqaravi, - soli iko Vua mo talairawarawa ki na Nona veivakaro kece sara; ka mo na taura kece talega, - ko Karisito, na ulu ni veivakalougatataki kecega, me tiko e lomamu, me nomu kaukauwa, nomu yalododonu, nomu dauveivuke tawa mudu, - me solia vei iko na kaukauwa mo talairawarawa.

Soli iko Vua na Kalou ena veimataka; mo cakava oqo me matai ni nomu cakacaka. Me nomu masu tiko, "Tauri au, Turaga, meu nomuni taucoko sara. Au laiva na noqui tuvatuva kece ena Yavamuni. Vakayagataki au ni-kua ena Nomuni cakacaka. Tiko ga kei au, ka me yaco na noqu cakacaka kece ena vukumuni." Me na ka ni veisiga oqo. Ena veimataka yadua, soli iko vua na Kalou ena vuku ni siga ko ya. Sorovaka vei Koya na nomui tuvatuva kece sara, me na vakayacori se vakadaroi me vaka na Nona vei-vakarautaki. Sa na yaco ena toso ni veisiga mo solia tiko na nomu bula ki na liga ni Kalou, ka yaco na nomu bula me veisautaki tikoga me veiucui kei na bula i Karisito.

Na bula kei Karisito sa bula ni vakacegu. Ena sega beka ni malaude na yalo , ia ena tiko ga na yalo vakacegu ni vakararavi. Na nomu vakanuinui e sega ni yavutaki vei iko; sa tiko ga vei Karisito. Na nomu malumalumu sa semai ki na Nona kaukauwa, nomu leca-i-ka ki na Nona yalomatua, nomu

malumalumu ki na Nona kaukauwa. Mo na kakua kina ni raici iko tiko, mo na kakua ni vakatara me cawiri voli ga vei iko na nomu vakanananu, ia mo rai vei Karisito. Me vagolei na vakasama ki na Nona loloma, Nona totoka, kei na taucoko ni Nona i tovo. Ko Karisito ena Nona guilecavi Koya, ko Karisito ena Nona vakamaduataki, ko Karisito ena Nona yalo savasava kei na yalododonu, ko Karisito ena Nona loloma sega ni vakatauvatani rawa - oqo na ulutaga ni veika me vakanananutaka na yaloda. Ena nomu lomani Koya tiko, vakamuri Koya tiko, vakararavi tiko vakaoti vei Koya, sa na yaco mo veisautaki mo vakataki Koya.

E kaya ko Jisu, "Dou tu vei Au." Na veimala ni vosa oqo e boroya nai yaloyalo ni vakacegu, tiko dei, kei na yalodei. E veisureti tale ko Koya ka vaka, "Dou lako mai vei Au....kau na vakacegui kemudou." Maciu 11:28. E vakatalega oqo na nona vosa na daunisame ni kaya, "Vakarorogo vei Jiova, ka waraki koya tiko." Ka solia talega ko Aisea na veivakadeitaki, "Dou vakacegu ka vakararavi ga, dou na kaukauwa kina." Same 37:7; Aisea 30:15. Na vakacegu oqo e sega ni kune ena vakasavuliga; baleta ena Nona vosaniyalayala na i Vakabula e semai na vakasama ni vakacegu ki na kaci ni cola i vua. "Vakataqara vei kemudou na noqui vua....dou na kunea kina na vakacegu ni yalomudou." Maciu 11:29. Na yalo o koya e vakararavi vakaoti vei Karisito ena yalo dina ka levu duadua na nona cola i vua ena Vukuna.

Ni cawiri voli na vakasama ena veika ga me baleti koya, sa na yaco me vagolei tani mai vei Karisito, na Vu ni kaukauwa kei na bula. Sa sasaga tiko ga kina o Setani me vagolea tani na rai mai Vua nai Vakabula ka tarova na duavata kei na veitauraki ni yalo kei Karisito. Na marau kei vuravura, na i colacola ni bula, na kena dredre, kei na kena rarawa, na nodra cala na tani se na nomu cala kei na nomu malumalumu vakataki iko - ki na dua na ka oqo se ki na veika kece oqo ena saga ko koya me vagolea kina na vakasama. Kakua ni vakacalai ena nona i vadi. Sa dau vakawasoma na nona vecei ira e vuqa na tamata yalodina ena nodra qarava na Kalou me ra vakaraica tikoga na nodra cala kei na malumalumu, ia ena nona tawasei ira mai vei Karisito sa nanuma me rawata kina na qaqa. Me da na kakua ni kawaitaki keda tikoga ka nuiqawaqawa se rere ena vuku ni noda vakabulai. Na ka kece oqo e vagolea tani na yalo mai vei Koya na vu ni noda kaukauwa. Laiva na maroroi ni yalomu vua na Kalou, ka vakabauti Koya. Veitalanoa ka vakanananutaki Jisu. Me vunitaki na nomu bula vei Koya. Biuta laivi na vakatitiqa kece; biuta e dakumu na rere. Tukuna vata kei Paula na apositolo, "Sa sega ga ni koi au dina sa bula tiko, na Karisito ga sa bula e lomaqu: ia na noqu bula vakayago oqo, au sa bula tiko kina niu sa vakabauta na Luve

ni Kalou, o koya ka lomani au, ka soli koya e na vukuqu." Kalatia 2:20. Vakacegu vua na Kalou. Sa rawata ko Koya me maroroya na ka ko solia Vua. Kevaka ko biuti iko ena Ligana, ena vakayacori iko ko Koya mo qaqa sara ena vukui Koya sa lomani iko.

Ena Nona tokara ko Karisito na bula vakatamata, a vauca kina na kawa tamata vei Koya ena dua na i vau ni loloma ka na sega ni tagutuva rawa e dua na kaukauwa, ia na nona digidigi ga na tamata vakataki koya. Ena sega ni cegu o Setani ena nona veivakayarayarataki me da tamusuka nai vau oqo - me da digitaka me da tawasei keda mai vei Karisito. Oqo na vanua me da yadrava, me da masulaka, me kakua ni dua na ka me temaki keda me da digitaka kina e dua tale na turaga; baleta ni tiko ga na noda galala me da cakava oqo. Ia me da rai matua tikoga vei Karisito, ka na maroroi keda ko Koya. E sega ni dua na ka me na kaliraki keda rawa mai na Ligana. Ena noda vakaraici Koya tikoga, "eda sa vakamataliataki me vakataki Koya, ni sa tubu cake tiko na serau me uasivi, me vaka ena Turaga o koya na Yalo Tabu." 2 Koronca 3:18.

A vakaoqo na nodratou veisau na tisaipeli taumada me veiucui kei na nodratou i Vakabula. Ena nodratou rogoca na tisaipeli na vosa i Jisu, eratou a vakila na nodratou gadrevi Koya. Eratou a vakasaqarai Koya, eratou a kunei Koya, ka muri Koya. Eratou a tiko vata Kaya e loma ni vale, ena tepeli, ena loma ni loqi, e nai teitei. Eratou a tiko vata Kaya me vaka nodra tiko na gonevuli kei na nodra qasenivuli, ka ciqoma tiko na i vakavuvuli dina mai gusuna e na veisiga. Eratou a vakaraici Koya me vaka nodra rai na dauveiqaravi vua na nodra turaga, me vulica kina nodratou i tavi. Eratou a "tamata ka vakataki keda sara." Jemesa 5:17. Eratou a valuta tale ga nai valu vata ni valavala ca eda sotava tiko. Eratou a gadreva na kaukauwa vata ga, me rawa ni ratou bulataka na bula savasava.

Ko Joni sara mada ga, na tisaipeli lomani, ko koya e a taucoko sara na nona vakaraitaka nai tovo ni nonai Vakabula, a sega ni kune taumada vei koya nai vakarau totoka ko ya. A sega walega ni dau boletaki koya ka dauvaqara rogo, ia a dau yalo totolo, ka yalo ca ni vakacacani. Ia ni yaco me vakarairaitaki vei koya nai tovo i Koya sa vakalou, a raica na nona tawa yaga, ka a vakamalumalumutaki ena ka sa mai raica. Na kaukauwa kei na dauvosota, na qaqa kei na yalomalumalumu, na lagilagi kei na yalomalua e a raica ena Nona bula ni veisiga na Luve ni Kalou, a vakasinaita na yalona ena qoroqoro kei na loloma. Ena toso ni veisiga, sa vakayarayarataki tikoga yani na yalona vei Karisito, me yacova ni sa sega ni qai nanumi koya tale vakaikoya ena levu ni nona lomana na nona Turaga. Na yalo ca ka dauvaqara

nona a soli yani ki na kaukauwa i Karisito. Na kaukauwa ni veivakavoui ni Yalo Tabu a vakavouya na yalona. Na kaukauwa ni loloma i Karisito a kauta mai na veisau ni bula. Oqo na vua dina ni duavata kei Jisu. Ni tiko o Karisito e lomada, sa veisau na bula taucoko. Na Yalo i Karisito, na Nona loloma, e vakamalumutaka na lomada, e vorolaka na yalo, ka laveta na vakasama kei na gagadre vua na Kalou kei lomalagi.

Ena Nona lako cake ki lomalagi ko Karisito, eratou a se vakila tiko ga na tisaipeli na nona tiko voli. Eratou a vakila na Nona tiko ena sinai ni loloma kei na rarama. Ko Jisu, na i Vakabula, ko Koya e a daulako ka dauveivosaki ka daumasu voli vata kei ratou, ko Koya e a kauta mai nai nuinui kei na vakacegu ki na lomadratou, e a kau yani ki lomalagi ni se vosataka tiko ga na i tukutuku ni vakacegu, ka voqa lesu mai veiratou na Domona, ena Nona kaya, "Au sa tiko ga vata kei kemudou ena veisiga kece me yacova nai vakataotioti kei vuravura." Maciu 28:20. E a lako cake ki lomalagi ena yago vakatamata. Eratou a kila ni sa tiko ko Koya e na mata ni tikotiko ni Kalou, a nodratou i tokani ka i Vakabula; ni se sega ni veisau na Nona loloma; ni se nanuma tikoga na nodra rarawa na kawa tamata. A sa tusanaka tiko na yaga ni Nona dra talei ena mata ni Kalou, ka vakaraitaka tiko na ligana kei na yavana sa mavoa tu, me i vakananumi ni i sau levu sa sauma oti ena vukudra na vakabulai. Eratou a kila ni sa lako cake me laki vakarautaka na tikina me nodratou, ka na lako tale mai me kauti iratou Vua.

Ena nodratou soqoni vata mai ni oti na lako cake nei Jisu, eratou a gu sara me vakaraitaka na nodratou kerekere vua na Tamana ena yaca i Jisu. Ena yalo ni vakarokoroko, eratou a cuva ena masu, ka tokaruataka na vosa ni yalayala, "A ka kecega dou na kerea vei Tamaqu ena yacaqu, ena solia vei kemudou ko Koya. Dou a sega ni kerea e liu e dua na ka ena yacaqu: dou kerekere dou na qai rawata, me levu sara na nomudou marau." Joni 16:23,24. A tubu cake tiko ga na nodratou vakabauta ena vakanananu cecere oqo, "O Karisito Jisu ga sa mate, io, sa bula cake tale a sa tiko talega ena liga i matau ni Kalou, ka sa masulaki keda. " Roma 8:34. Na siga ni Penitiko a kauta mai nai solisoli ni Yalo Tabu vei iratou, ko Koya e a tukuna ko Jisu me baleti Koya, "Ena tiko ena lomamudou ko Koya" A tomana talega na ka a tukuna, "E yaga vei kenudou meu lako yani: ni sa sega ni lako mai vei kemudou na Dauveivakacegui, kevaka ka'u sa sega ni lako yani; ia kevaka ka'u sa lako yani, kau na talai Koya ki vei kemudou." Joni 14:17; 16:7. Mai na gauna ko ya ena vuku ni Yalo Tabu, sa yaco me tikoga ko Karisito ena lomadra na luvena. Na nodra duavata kei Koya

sa qai voleka sara, mai na Nona a tiko vakatamata kei ratou. Na rarama, na loloma kei na kaukauwa ni Karisito ka sa tiko e loma a serau mai vei ratou, ka ra "kurabui kina," na tamata, " a ra sa qai vakasami rau, ni ratou a dautiko vata kei Jisu." Cakacaka 4:13.

Na ka kece a yaga kina ko Karisito vei ratou na tisaipeli, sa gadreva ko Koya me vaka kina vei ira na luvena e daidai; ni a tukuna ena i otioti ni Nona masu vata kei ratou na Nona tisaipeli, "Ka'u sa sega ni masu ena vukudra walega oqo, ia ena vukudra talega era na vakabauti Au ena vuku ni nodra vosa." Joni 17:20.

A masulaki keda ko Jisu, ka kerea me da duavata kei Koya me vaka sa duavata kei Tamana ko Koya. Sa dua na duavata talei oqo! A tukuna nai Vakabula me baleti Koya, "Sa sega ni rawata vakaikoya ga e dua na ka na Luvena, ia ko Tamaqu keirau sa duavata Kaya, sa cakava na cakacaka.' Joni 5:19; 14:10. O koya gona kevaka sa tiko e lomada ko Karisito, sa na cakacaka ko Koya e lomada " mo dou nakita ka kitaka talega me vaka na Nona lewa vinaka." Filipai 2:13. Eda sa na cakacaka me vaka a cakacaka ko Koya; eda na vakarairaitaka na yalo vata ka tu Vua. Ka na yaco, ni da lomani Koya tiko, ka tiko ga kei Koya, me da na "tubu cake vei Koya ena ka kecega, vei Koya na uluda, na Karisito. Efeso 4:15.

Wase 9

Veiqaravi ka Veiwasei tiko

Na Kalou sa vu ni bula kei na rarama kei na reki vei ira na veivuravura kece sara. Me vaka na rarama mai na matanisiga, me vaka na tovure ni wai mai na mata ni wai bula, sa drodro yani vakakina na veivakalougatataki mai Vua ki vei ira na veika bula kece. Ia ena veivanua cava ga e kune kina na loloma ni Kalou ena loma ni Tamata, ena drodro yani vei ira na tamata ena loloma kei na veivakalougatataki.

Na Nona marau na i Vakabula a tiko ga ena nodra laveti ka vakabulai na tamata bale. Ena vuku ni ka oqo, a sega kina ni okata me dua na ka na Nona bula, ia a vosota ga na kauveilatai, ka sega ni okata na kena madua. Sa vakakina ko ira na agilosi ena nodra ogaoga ena vuku ni nodra marau na tani. Oqo na nodra marau. Na ka e okata na yalo daunanumi koya ga ni cakacaka beci ena cakacaka ni veiqaravi vei ira era vakaloloma ka lolovira na nodra i tovo kei na nodra i tutu, oqori na nodra cakacaka na agilosi tawa cala. Na yalo ni loloma ka guilecavi koya vakai koya sai koya na yalo ka vakasinaiti lomalagi, ka sai koya na yavu ni kena bula marau. Oqo na yalo ena kune vei ira nai lawalawa nei Karisito, oqo na cakacaka era na cakava.

Ni maroroi na loloma ni Kalou e lomada, me vaka nai boi kamikamica, e na sega ni vunitaki rawa. Na kena totoka era na vakila na tamata kece sara eda veimaliwai kaya. Na yalo i Karisito ena lomada sa vaka e dua na mata ni wai ena vanua dravu i siga, ka drodro tiko me vakabulabulataka na tamata kecega, ka vakauqeti ira era sa kolaiciba tu, me ra via gunuva na wai ni bula.

Na noda lomani Jisu ena vakaraitaki ena gagadre me da cakacaka me vaka a cakacaka ko Koya me vakalougatataka ka laveta na kawa tamata.

Ena yaco me ra lomani, nanumi, ka kawaitaki na veika bula kece era tu ena ruku ni Nona veimaroroi na Tamada Vakalomalagi.

Na Nona bula voli e vuravura nai Vakabula a sega ni ka ni vakasavuliga se nanumi koya ga, ia a cakacaka ena yalodina kei na gumatua ena vuku ni nodra vakabulai na tamata era sa yali tu. Mai na vale ni manumanu me yaco ki Kalivari a muria ko Koya na gaunisala ni guilecavi koya vakaikoya ka a sega ni qara me vagalalataki mai na vei i tavi bibi, na dredre ni veitosoyaki kei na ogaoga kei na cakacaka veivakaocai. A kaya ko Koya, "Me vaka sa sega ni lako mai na Luve ni tamata me qaravi, ka me dauveiqaravi ga, ka me solia na nona bula me kedrai voli e lewe vuqa." Maciu 20:28. Oqori nai naki levu ni Nona bula. Na veika kece tale a mamada ka vakatautaki ki nai naki oqo. A kena kakana ka mena wai ni gunu me cakava na loma ni Kalou ka vakaotia na Nona cakacaka. Na nanumi koya vakai koya a sega ni bau kune ena Nona cakacaka.

Sa vaka kina ko ira sa vakaivotavota ena loloma i Karisito ni ra na tu vakarau me ra sorovaki ira vakaoti ena vukudra e so tale e a mate ena vukudra ko Koya, me rawa ni ra vakaivotavota ena loloma i Karisito. Era na cakava na ka kece era rawata me vinaka cake ko vuravura ena vuku ni nodra tiko kina. Na yalo vakaoqo sai vakaraitaki dei ni bula sa veisau dina. Ena gauna e lako mai kina vei Karisito e dua, sa vakasucumi e lomana na gagadre me tukuna vei ira na tani ni sa kunei Jisu me i tokani talei sara; na dina veivakabulai ka veivakatabui e sega ni rawa ni sogoti tikoga e lomana. Kevaka eda sa vakaisulutaki tu ena yalododonu i Karisito ka vakasinaiti ena marau ni Nona tikori keda na Yalo Tabu, ena sega ni rawa ni da galu tiko. Kevaka eda sa tovolea ka kila ni sa vinaka na Turaga, sa na tiko e so na ka me da wasea. Me vakataki Filipe ena nona a kunea na i Vakabula, eda na sureti ira e so tale ki vei Koya. Eda na segata me vakaraitaki vei ira na totoka kei Karisito kei na dina ni veika e tawa rairai ni vuravura sa bera mai. Ena titobu cake na gagadre me vakamuri na sala a lakova ko Jisu . Ena tiko na gagadre levu me baleti ira era tiko wavolita keda me ra "raica na Lami ni Kalou, o Koya sa kauta tani na nodra i valavala ca na kai vuravura". Joni 1:29.

Ia na sasaga me ra vakalougatataki na tani ena kauta mai na veivakalougatataki vei keda. Oqo na Nonai naki na Kalou ena Nona solia vei keda e dua nai tavi e nai tuvatuva ni veivakabulai. Sa solia vei ira na tamata na kalougata me ra vakaivotavota e nai tovo vakalou, ka me ra wasea yani na veivakalougatataki vei ira na veiwekani. Oqo na veidokai cecere duadua, na marau levu duadua, e rawa ni solia na Kalou vua na tamata. Ko ira era yaco

me vakaitavi vakakina ena veicakacaka ni loloma era vakauti vakavoleka duadua vua na nodra Dauveibulu."

E rawa ni a vakararavitaka na Kalou na vunautaki ni tukutuku vinaka, kei na vakayacori ni cakacaka ni loloma kece, vei ira na agilosi vakalomalagi. E rawa ni a vakayagataka e so tale nai tuvatuva me vakayacora kina na lomana. Ia ena Nona loloma levu a digitaka ko Koya me da daucakacaka vata Kaya, vata kei Karisito kei ira na agilosi, me rawa ni da vakaivotavota ena kalougata, na marau, na veilaveti vakayalo e kauta mai na veiqaravi ka caka ena yalo ni guilecavi koya vakaikoya.

Eda vakauti vakavoleka mai vei Karisito ena noda vakaivotavota ena Nona rarawa. Na cakacaka kece ni noda vakuwai keda ena vuku ni nodra vinaka na tani sa vakadeitaka na yalo ni veikawaitaki ena yalo i Koya e soli ka. Sa kauti koya vakavoleka sara yani Vua nai Vakabula kei vuravura, ko Koya "ni sa vutuniyau....ia sa yaco me dravudravua e na vukumudou, mo dou vutuniyau mai e na vuku ni Nona dravudravua." 2 Koronica 8:9. Ia ena gauna ga e sotavi kina vakaoqo nai naki vakalou ni noda a buli, sa na qai yaco me ka ni veivakalougataki vei keda na bula.

Kevaka mo na cakacaka me vaka na i naki i Karisito me baleti ira na Nona tisaipeli, ka rawa yalo ena Vukuna, ko na raica na nomu gadreva me na titobu cake ka levu cake na nomu vakila na veika vakalou, ka o na via kania ka via gunuva na i valavala dodonu. Ko na cikeva na Kalou, ka na vakaukauwataki na nomu vakabauta, ka na gunu vakatitobu na yalomu mai na mata ni wai ni bula. Na veisaqasaqa kei na veivakatovolei ko sotava tiko ena biligi iko ki nai Vola Tabu kei na masu. Ko na tubu ena loloma kei na kilai Karisito, ka na tarai cake na nomu bula vakayalo.

Na yalo ni cakacaka ena vukudra na tani ka yavutaki ena guilecavi koya vakaikoya e vakatitobutaka, vakadeitaka, ka bulia nai tovo me vakataki Karisito, ka kauta mai na vakacegu kei na marau vei koya e taukena. Na gagadre sa vakaceceretaki. Sa sega ni kune na vucesa kei na yalo ni nanumi koya vakaikoya. Ko ira era vakaitovotaki ira ena i valavala vakarisito era na tubu ka yaco me ra kaukauwa me cakacaka vua na Kalou. Ena kune vei ira na matata ni rai vakayalo, na vakabauta e dei ka tubu cake tiko ga, kei na toro cake ni kaukauwa ni nodra masu. Na yavavala ni Yalo ni Kalou e lomadra sa vakauqeta na duavata vakayalo kei na Kalou. Ko ira era soli ira vakaoqo ena vuku ni nodra vinaka na tani, era sa cakacakataka dina tiko na nodra vakabulai.

Na gaunisala duadua ga me da tubu kina ena loloma sai koya me da cakava tiko ena yalodina na cakacaka sa vakarota vei keda ko Karisito - me da vakaitavi, me vaka na levu ni noda kaukauwa, ena nodra vukei ka vakalougatataki ko ira era gadreva tu na noda veivuke. E rawati na kaukauwa ena cakacaka; na yavavala sa ka e vakatautaki kina na bula. Ko ira era nanuma me ra dei tiko ena bula va-Karisito ena nodra ciqoma tikoga na veivakalougatataki e soli ena vuku ni loloma, ka sega ni cakava e dua na ka ena vuku i Karisito, sa vaka ga ni ra sasagataka tiko na bula ena nodra kana tiko ka sega ni cakacaka. Ia me vaka ena bula vakayalo kei na bula vakayago, na ka oqo sa dau kauta ga mai na toro sobu ni bula kei na vuca. Na tamata o koya e na bese ni yavalata na yavana kei na ligana ena vakayalia vakatotolo sara na kaukauwa me vakayagataki ira. Sa vakakina na tamata lotu va-Karisito o koya ena sega ni yavalata na kaukauwa ka solia vua na Kalou, ni na sega walega ni rawa ni tubu cake vei Karisito, ia ena vakayalia ko koya na kaukauwa sa tiko rawa vei koya.

Na lotu i Karisito sa i tini digitaki ni Kalou ena nodra vakabulai na tamata. Sa kenai naki me kauta yani na tukutuku vinaka ki vuravura. Ia nai tavi oqo sa vakacolati kina na tamata lotu va-Karisito kece. Na tamata kece, me vaka na levu ni nona taledi kei na ka e rawa ni cakava, me ra na vakayacora na Nona veitalaki na i Vakabula. Na loloma i Karisito, ka vakaraitaki vei keda, sa yaco kina me da dinau tu vei ira kece era sega ni kilai Koya. Na Kalou sa solia na rarama vei keda, sega me baleti keda ga, ia sa ka me vakacilavi yani vei ira.

Ke ra a yadrava na i tavi nai lawalawa i Karisito, ke a kune e udolu ena vanua e cakacaka voli kina e lewe dua ga me kacivaka nai tukutuku vinaka ena veivanua iceni. Ia ko ira kece era sega ni rawa ni tiko me ra cakava na cakacaka, era na tokona ena nodra i solisoli, nodra veinanumi, kei na nodra masu. Ka na yaco me levu cake na i gu ni cakacaka ni vakabula yalo ena veimatanitu lotu va-Karisito.

Me rawa ni da cakacaka vei Karisito, e sega ni gadrevi me da lako sara ki na veivanua iceni, se biuta na noda loma ni vale, ke sai koya oya na vanua e tiko kina na noda i tavi. E rawa ni da cakava oqo ena noda matavuvale, e nai soqosoqo lotu, ena kedra maliwa na noda veikilai, kei ira eda caka bisinisi vata.

E dua nai wase levu ni Nona bula nai Vakabula e vuravura e a vakayagataki ena cakacaka galugalu voli ena volau ni matai e Nasareci. Era a tokoni Koya na Turaga na agilosi dauveiqaravi ena Nona lako vata voli

kei ira na dauteitei kei na tamata cakacaka, ka a tawa kilai ka tawa dokai. A vakayacora sara tiko ga na Nonai tavi, ena Nona cakacaka tiko ena volau ni matai me vaka ga ena Nona vakabula na tauvimate se taubale ena dela ni wai seuseuwa mai Kaleli. Sa vakakina ena i tavi beci duadua se e nai tutu lolovira duadua, sa rawa ni da lako vata ka cakacaka vata kei Jisu.

E kaya nai apositolo, "Me tiko na tamata yadua kei na Kalou, e na i tutu sa tiko kina ni sa kacivi." 1 Koronica 7:24. Na tamata vakabisinisi sa rawa ni qarava na nona bisinisi ena gaunisala ka na vakatokorokotaka kina na nona Turaga. Kevaka e i tokani dina i Karisito, ena laurai na nona lotu ena veika kece e vakayacora ka vakaraitaka na yalo i Karisito vei ira na tamata. Na dau sere-i-yaya sa rawa ni i vakaraitaki vinaka kei Koya e a oga voli e na vei i tavi beci e Kaleli. Ko ira yadua era vakatokai ena yaca i Karisito, sa dodonu me ra ia na cakacaka me rawa vei ira na tamata, ena nodra raica na nona cakacaka vinaka, me ra vakarokorokotaka na Nodra Dauvebuli ka i Vakabula.

E lewe vuqa era vakuwai ira mai na soli ka ki na cakacaka i Karisito, baleta ni cecere cake na nodrai solisoli kei na nodra rawa ka na tamata eso. Sa tiko na vakanananu ni ko ira ga e cecere na nodra taledi e dodonu me ra soli ira ki na cakacaka ni Kalou. Sa yaco me ra nanuma e lewe vuqa ni soli ga na veitaledi ki na dua nai kumukumu digitaki ka sega vei ira na kena vo, ka sega ni ra kacivi kina me vakaivotavota ena kena cakacaka kei na kena i sau. Ia e sega ni vaka oqo ena vosa vakatautauvata. Ni kacivi ira na nona tamata na i taukei ni vale, a solia ki vua na tamata yadua na nona cakacaka.

Ena vuku ni yalo loloma sa rawa ni da vakayacora na veicakacaka beci duadua ena bula oqo "me vaka Vua na Turaga." Kolosa 3:23. Ke sa tiko na loloma ni Kalou e lomada, ena vakarairaitaki ena bula. Na i boi vinaka kei Karisito ena wavoliti keda, ka na veilaveti ka veivakalougatataki na noda veivakayarayarataki.

Mo na kakua ni waraka na veituvatuva lelevu se namaka me tiko na kaukauwa ni rawa-ka ni bera ni ko qai cakacaka vua na Kalou. Mo na kakua ni kawaitaka na nanuma nei vuravura me baleti iko. Kevaka sai vakadindina tiko na nomu bula e veisiga ki na savasava kei na dina ni nomu vakabauta, ka ra vakadinadinataka na tamata nomu gadreva mo vukei ira, ena sega ni ka wale na nomu sasaga.

Na tisaipeli yalomalumalumu ka dravudravua duadua e rawa ni ka ni veivakalougatataki vei ira na tani. Ena sega beka ni ra vakila ni ra cakava tiko e dua na ka vinaka, ia ena vuku ni nodra veivakayarayarataki sa rawa

me ra tekivuna na ua ni veivakalougatataki o koya ena rabailevu ka titobu tikoga yani. Ia na kena yaga era na sega beka ni kila me yacova na siga levu ni veisausaumi. Era sega ni vakila ni ra cakava tiko e dua na cakacaka levu. E sega ni nodra i tavi me ra vakaocai ira ena lomaocaocataki ni kena yaco na vinaka. Me ra toso galugalu ga ki liu, ni ra cakava tiko ena yalodina na ka e tuvana vei ira na Kalou, ka na sega ni ka wale na nodra bula. Na yalodra ena veisautaki tikoga me veiucui kei Karisito ka yaco me vakarautaki tiko ki na cakacaka cecere cake kei na marau tawa vakaicavacava ni bula sa bera mai.

Wase 10

Vulici ni Vosa ni Kalou

E vuqa na gaunisala e sasaga tiko kina na Kalou me vakaraitaki Koya vei keda, ka kauti keda yani ki na bula ni veiwekani kei Koya. E sega ni mudu na nodra vosa tiko vei keda na veika bula. Na yalo e tadola ena tarai ena loloma kei na lagilagi ni Kalou me vaka e vakarairaitaki ena cakacaka ni Ligana. Na daliga dauvakarorogo ena rawa ni rogoca ka kila nai tukutuku ni Kalou ena veika bula. Na veico drokadroka, na veivunikau wadrovu, na veisenikau, na o ka ciri voli, na tau ni uca, na uciwai ka drodro no, na i ukuuku kei lomalagi, era vosa ki na lomada, ka sureti keda me da kilai Koya e a buli ira kecega.

E a vauca vata koto na i Vakabula na Nona veilesoni talei kei na veika bula. Na veivunikau, na manumanu vuka, na senikau ni veibuca, na veidelana, na drano, kei na lomalagi totoka, ka vaka talega kina na veika e yaco wavoliti keda tiko ena bula ni veisiga, era a semati vata kece ki na veivosa ni dina, me dau vakananumi vakawasoma. kina na Nona veilesoni, ena maliwa sara mada ga ni nona bula ogaoga na tamata.

E i naki ni Kalou me ra marautaka na luvena na cakacaka ni Ligana ka reki ena i ukuuku totoka ka rawarawa e ukutaka tu kina na noda vuravura. Sa daudomona na veika totoka ko Koya, ia mai na veika kece ka totoka na kenai rairai e taudaku, e domona vakalevu cake ko Koya na totoka ni i tovo; e Nonai naki me da tubu cake ena savasava kei na bula e rawarawa, na totoka ni bula ni senikau.

Kevaka eda na bau vakarorogo, era na vakavulici keda na veika e a bulia na Kalou ena veilesoni talei ni talairawarawa kei na vakararavi. Mai vei ira na kalokalo era vakamuria tu mai ena veitabayabaki na nodra sala tawa-kune , me yacova yani na ka somidi duadua, na veika bula kece era

vakamuria tu ga na Nona lewa na Dauveibuli. Ka sai Koya na Kalou e maroroya ka tokona tu na veika kece e bulia. Ko Koya e tokona cake tu na veivuravura tawa-wili rawa e na maliwa-lala, e sotava tale ga ena gauna vata ko ya, na nona gagadre na siparo lailai ka sere voli tiko. Ni lako yani na tamata ki na nona cakacaka ena veisiga, me vaka ena nona masu tiko, ena nona davo sobu ena bogi, kei na nona duri cake ena mataka; ni kana tiko na vutuniyau ena nona vale cecere, se ni vakasoqoni ira mai na luvena na tamata dravudravua ki na peleti kakana lailai ena nona tepeli, e wanonovi ka kawaitaki na tamata yadua mai vua na Tamada vakalomalagi. E sega na wai-ni-mata e turu me sega ni kila na Kalou. E sega ni dua na mata mamarau me sega ni raica.

Kevaka e da vakabauta vakaidina oqo, na nuiqawaqawa kece eda mai colata wale tu ena yali yani. Na noda bula ena sega ni vakasinaiti tu ena yalolailai me vaka ena gauna oqo, baleta sa na biu na veika kece, se ka lelevu se ka lalai, ki na liga ni Kalou, ko Koya e sega ni bau vakalomaleqataki ena levu ni i colacola, se bikai ena kena bibi. Sa da na qai marautaka na vakacegu ni yalo o koya e sega ni ra vakila tu mai vakabalavu e lewe vuqa.

Ni marautaka tiko na matamu na totoka ni vuravura, vakasamataka mada na vuravura sa bera mai, o koya e sega ni na kilai kina na ca ni valavala ca kei na mate; na vanua ena sega ni kune kina vei ira na veika bula na mawe ni veicudruvi. Vakatara na nomu vakasama me rai-tayaloyalo-taka na nodra i tikotiko na vakabulai, ka mo nanuma vinaka ni na lagilagi cake sara, mai na ka cecere duadua o rawa ni vakasamataka. Ni sa volai, "Sa sega na mata sa kunea, se na daliga sa rogoca, ka sa sega ni curu ki na loma ni tamata, na veika sa vakarautaka na Kalou me nodra era sa lomani koya." 1Koronica 2:9.

Na dauserekali kei koya na dau-ni-veika bula e rau rawa ni tukuna e levu na ka me baleta na veika bula, ia na tamata lotu-Vakarisito sai koya e vakila ka marautaka vakalevu cake na totoka ni vuravura, baleta ni raica rawa kina na mawe ni liga i Tamana ka vakila na Nona loloma ena senikau, na kau lalai kei na veivunikau. E sega ni dua e rawa ni vakila na bibi ni veidelana kei na buca, na uciwai kei na wasawasa, ni sega ni raica na veika oqo me i vakaraitaki ni loloma ni Kalou vua na tamata.

Sa dau vosa vei keda na Kalou ena Nona cakacaka ni veivakarautaki kei na cakacaka ni Yalo Tabu e lomada. Ena veika eda lako curuma kei na veika e wavoliti keda, ena veiveisau e yaco tiko e yasada ena veisiga, eda na kunea rawa kina na veilesoni talei kevaka e tadola tu na lomada me da raica rawa. Na daunisame, ena nona vakamuria voli na veivakarautaki ni Kalou, e kaya,

"Sa roboti vuravura na loloma i Jiova" "Ko ira era sa vuku ka vakanananu ena ka oqo, era na kila na yalololoma i Jiova." Same 33:5; 107:43.

Sa dauvosa vei keda na Kalou ena Nona vosa. E laurai vakamatata cake sara eke na vakatakilai ni Nona i tovo, na Nona veisotavi vei ira na tamata, kei na cakacaka levu ni veivakabulai. E tevuki e matada eke na kedra i tukutuku ni veigauna na pateriaki kei na parofita kei ira eso na tamata ni Kalou taumada. Era a "tamata vakataki keda ga" Jemesa 5:17. Eda raica na nodra a sotava na veivakayalolailaitaki me vakataki keda, na nodra bale ki na veitemaki me vaka noda daubale, ia era a yalodei tale ka rawata na qaqa ena kaukauwa ni Kalou. Ni da raica tiko oqo, eda na vakayaloqaqataki ena noda sasagataka tiko na yalododonu. Ni da wilika na i tukutuku ni veika e a vakatarai me ra lako curuma, na i tukutuku ni rarama kei na loloma kei na veivakalougatataki e a nodra me ra rekitaka, kei na cakacaka era a cakava ena vuku ni kaukauwa a soli vei ira, sa yaco na yalo vata ga e a vakauqeti ira me vakacaudreva e lomada na gagadre me da vakataki ira e na i tovo - me da vakataki ira ni da lako vata kei na Kalou.

A tukuna ko Jisu me baleta na Veiyalayalati Makawa, - ka levu cake na dina ni i tukutuku oqo me baleta na Veiyalayalati Vou, - "Nai vola oqo sa tukuni Au," nai Vakabula, ko Koya na noda i nuinui duadua ga ni bula tawa mudu. Joni 5:39. Sa dina, na i Vola Tabu taucoko sa tukuni Karisito. Mai na i matai ni tukutuku me baleta na veibuli - ni "sa sega ni dua na ka sa caka, me sega ni cakava ko Koya," - ki nai otioti ni vosa-ni-yalayala, "E dina, kau sa lako kusa rawa mai," eda wilika tiko me baleta na Nona cakacaka ka vakarogoca tiko na Domona. Joni1:3; Vakatakila 22:12. Kevaka mo na veikilai kei na i Vakabula, vulica na i Vola Tabu.

Vakasinaita na lomamu taucoko ena vosa kece ni Kalou. Era sa wai bula, me vakaotia na nomu karamaca. Era sa madrai ni bula vakalomalagi. A kaya ko Jisu, "Kevaka dou sa sega ni kania na lewe ni Luve ni tamata, ka gunuva na nona dra, sa sega vei kemudou na bula." A qai vakamacalataka na ka e tukuna ena Nona kaya, "A vosa kau vosataka vei kemudou sa vakayalo, ka sa vu-ni-bula." Joni 6:53, 63. Na yagoda sa tarai cake mai na ka eda kania ka gunuva; ka me vaka ena bula vakayago, sa vaka tale ga kina ena bula vakayalo: na ka eda vakananantaka sai koya na ka e vakacokotaka ka solia na kaukauwa ki na noda bula vakayalo.

Na ulutaga ni noda vakabulai sai koya na ka era gadreva na agilosi me ra kila; sa ka era na vulica ka seretaka ko ira na vakabulai ki na veigauna tawa mudu. E sega li ni yaga me da vakananuma ka vulica vakavinaka ena gauna oqo? Na yalovinaka kei na loloma tawa mudu i Jisu, nai soro ka

caka ena vukuda, sa ka e gadrevi me vakasamataki vakabibi. Sa dodonu me da vakasamataka na Nona i tovo na noda i Vakabula ka noda Dautataro. Sa dodonu me da vakananuma na Nona cakacaka ko Koya e a lako mai me vakabulai ira na Nona tamata mai na nodra i valavala ca. Ia ni da vakananuma tiko vakaoqo na veiulutaga vakalomalagi, sa na kaukauwa cake tiko ga na noda vakabauta kei na noda loloma, ka na yaco me ciqoma vakarawarawa na Kalou na noda masu, baleta ni sa tubu cake tikoga na vakabauta kei na loloma e sala vata yani. Ena taudonu ka vakayalo na masu. E sa na levu cake na dei ni vakararavi vei Jisu, kei na kena vakilai ena veisiga na Nona kaukauwa me vakabulai sara kina ko ira era lako mai Vua na Kalou ena Vukuna.

Ena noda vakananuma tiko na taucoko ni noda i Vakabula, eda sa na gadreva me da veisautaki vakaoti ka da vakavoui me savasava vakataki Koya. Sa na tubu na viakana kei na viagunu ni lomada me da vakataki Koya eda lomana. Na levu ga ni noda vakanananutaki Karisito, na levu talega ni noda na tukuni Koya vei ira na tani ka vakaraitaki Koya ki vuravura.

A sega ni volai nai Vola Tabu me baleti ira walega na vuku; ia a vakarautaki me baleti ira na tamata wale. Na veidina lelevu ka bibi me baleta na noda vakabulai sa vakamatatataki tu me vaka na sigalevu tutu; ka sega ni dodonu me dua e taura cala se lako sese mai na sala, vakavo ga ko ira era via muria ga na lomadra ka vuki tani mai na lewa ni Kalou e sa vakamatatataki tu.

Me da na kakua ni ciqoma na nonai vakamacala e dua na tamata me baleta na ka e vakatavuvulitaka na i Vola Tabu, ia me da na vulica na Vosa ni Kalou vakataki keda. Kevaka eda vakatarai ira na tani me ra vakasama ena vukuda, e na vakamalumalumutaki ka vakalailaitaki na noda kaukauwa. Na kaukauwa vakaturaga ni noda vakasama sa na vakagogotaki ena kena sega ni vakayagataki ena veiulutaga yaga ka na vakayalia na kaukauwa me ciqoma nai balebale titobu ni vosa ni Kalou. Ena vakarabailevutaki na vakasama ke vakayagataki ena kena vakadikevi na veiulutaga ni Vosa ni Kalou, ka veidutaitaki na veitikina kei na veitikina kei na veika vakayalo.

E sega ni dua tale na ka e rawa ni vakaukauwataka na vakasama me vaka na vulici ni Vola Tabu. E sega ni kaukauwa cake e dua tale nai vola me laveta na vakanananu, me vakabulabulataka na vakasama, me vaka na dina rabailevu ka veivakaturagataki ni Vola Tabu. Kevaka me vulici na vosa ni Kalou me vaka na kena dodonu, ena kune vei ira na tamata na rabailevu ni vakasama, na i tovo vakaturaga, kei na yalodei e sa kunekune dredre ena gauna oqo.

Ia e lailai sara na yaga ni kena wiliki vakatotolo nai Vola Tabu. Sa rawa ni dua e wilika nai Vola Tabu taucoko ka sega ni raica rawa na kena totoka se kila rawa na kena i balebale titobu ka tawa kune. Na vulici ni dua na tikina me yacova ni sa matata na kena i balebale ka raici rawa na kenai sema ki na i tuvatuva ni veivakabulai, e yaga vakalevu cake mai na kena wiliki wale tu ga e vica vata na wase ka sega ni dua na ka yaga e vulici mai kina. Me tiko ga vei iko na nomu i Vola Tabu. Ena gauna e rawa kina, wilika; tugana na veitikina ki na nomu vakanananu. Ni ko lako voli e tolo ni sala sa rawa ni ko wilika e dua na tikina ka vakanananu kina, ka na yaco me tugani vakakina ena vakasama.

E da na sega ni rawata rawa na yalomatua ke sega ni da gumatuataka na vuli ena yalo ni daumasu. E matata vinaka tu e so na tikina e nai Vola Tabu, ia e so tale e sega ni tu e cake na kenai balebale me kune vakarawarawa kina. Me na veidutaitaki na veitikina kei na veitikina. Me na caka na vakadidike ka tauri na gauna me vakasamataki ka masulaki na veika e laurai. Ena saumi vakayauyau na vakasaqaqara vakaoqo. Me vaka na nona kunea na daukelikeli na vatu talei ena ruku ni qele, sa na kunea vaka kina ko koya e vakasaqara vagumatua na vosa ni Kalou, na dina talei era vunitaki tu mai vei koya e vakasaqaqara tu ga vakaveivatalia. Na vosa ni Kalou, ni vakanananutaki e lomada, ena vaka na veiuciwai sa drodro tiko mai na mataniwai bula.

Me na kakua vakadua ni vulici nai Vola Tabu ka sega na masu. Ni bera ni cereki na kena drauniveva, me da na kerea taumada na veivakararamataki ni Yalo Tabu, ka na soli vei keda. Ni lako yani ko Nacanieli vei Jisu, a kaya nai Vakabula, "Raica e dua na luvei Isireli dina, sa sega vei koya na dauveivakaisini." A kaya ko Nacanieli, "O ni sa kilai au mai vei?" A sauma ko Jisu ka kaya, " Ni se bera ni kacivi iko ko Filipe ni ko a tiko ena ruku ni lolo, Au a raici iko." Joni 1:47,48. Ena raici keda talega ko Jisu ena veivanua vuni ni masu ke da kerea vei Koya na rarama me da kila kina na dina. Era na tiko na agilosi ni rarama kei ira era kerea ena yalomalumalumu na veituberi vakalou.

Na Yalo Tabu e vakacerecerea ka vakalagilagia nai Vakabula. Sa Nona cakacaka me vakatakilai Karisito, na savasava ni Nona yalododonu, kei na veivakabulai levu e noda ena Vukuna. E kaya ko Jisu, "Ni na kauta na Noqu ka, ka vakatakila vei kemudou." Joni 16:14. Na Yalo Tabu sai koya duadua ga na qasenivuli yaga ni dina vakalou. Sa vakacava na talei ni kawa tamata Vua na Kalou, ni solia na Luvena me mate ena vukudra ka lesia na Nona Yalo Tabu me nodra qasenivuli ka dauveituberi.

Wase 11

Veivosaki kei Koya na Kalou

Sa dauvosa mai vei keda na Kalou ena veika buli kei na Nona Vosa sa vakatakilai, ena Nona loloma, ena Nona dauveisotavi, kei na cakacaka ni Nona Yalo Tabu. Ia e se sega ni rauta na veika oqo; sa dodonu talega me da dolava na lomada ki vei Koya. Me rawa ni yaco na bula vakayalo kei na kaukauwa, me na tiko e dua na noda veiwekani kei na Tamada vakalomalagi. Eda na vagolea beka na noda vakasama vei Koya; eda na vakananuma beka na Nona cakacaka; Nona loloma, Nona veivakalougatataki; ia e sega ni o koya qo na veivosaki kei Koya. Me yaco na veivosaki kei na Kalou, me da na wasea sara ga vei Koya na veika me baleta noda bula.

Na masu sa i koya na dolavi ni yalo vua na Kalou me vaka vua e dua na i tokani. E sega ni da masu me rawa ni kilai keda kina na Kalou, ia sa ka ga me rawa ni da ciqomi Koya kina. Na masu e sega ni kauta sobu mai na Kalou ki vei keda, ia e kauti keda cake ki Vua.

Ena Nona a tiko voli e vuravura ko Jisu, a vakavulici iratou na Nona tisaipeli ena i valavala ni masu. A vakaroti iratou me ratou cabora Vua na Kalou na veika ni bula ena veisiga, ka me ratou laiva Vua na nodratou i colacola kece. Ia na veivakadeitaki e a solia vei ratou ni na rogoci na nodratou masu, sa veivakadeitaki talega vei keda.

Ko Jisu vakataki Koya, ena Nona a tiko maliwai ira voli na tamata, a dau masu vakavuqa. A sotava na noda leqa kei na malumalumu nai Vakabula, ena Nona a yaco me dauvakamamasu ka dauvakatakekere, ka qara tikoga na kaukauwa vou mai Vua na Tamana, me lako yani ni sa vakaukauwataki tu me sotava nai tavi kei na veivakatovolei. Sa noda i vakarau ena veika

kece ko Koya. Sa noda i tokani ena noda malumalumu, "ni sa vakatovolei ko Koya ena veika eda sa vakatovolei kina," ia me vaka ni sega Vua na i valavala ca, a cata ka vukitani na yalona mai na ca. A vosota na vakayavalati kei na vakararawataki ni yalo ena vuravura ni valavala ca. Na Nona i tuvaki vakayago sa yaco kina me ka bibi sara ka dua na kalougata levu na masu. E a kunea na vakacegu kei na reki ena Nona dauveivosaki kei Tamana. Ia kevaka a vakila na i Vakabula, na Luve ni Kalou, na bibi ni masu, sa dodonu me vakila vakalevu cake na tamata malumalumu, i valavala ca, na nona gadreva me masu tikoga vagumatua.

Sa wawa tu na Tamada vakalomalagi me sovaraka vei keda na taucoko ni Nona veivakalougatataki. Sa noda kalougata me da gunu vakayauyau mai na mataniwai ni loloma e tawayalani. Sa ka ni kurabui dina na lailai ni noda daumasu! Sa wawa ka vakarau tu na Kalou me rogoca na nodra masu ni yalodina na luvena malumalumu duadua, ia e laurai vakalevu na noda vakaweleweletaka na dolavi ni lomada Vua na Kalou. A cava era na nanuma na agilosi vakalomalagi me baleti keda na tamata vakaloloma ka malumalumu, ka rawarawa noda temaki, ni golevi ira tikoga na yalona daululoma na Kalou, ka vakarau tu me solia vakalevu cake vei ira mai na ka era kerea se nanuma, ia era qai dau masu vakalailai ga, ka lailai nodra vakabauta? Era marautaka na agilosi na cuva Vua na Kalou; era marautaka me ra volekati Koya. Era okata me ka marautaki duadua vei ira na veivosaki kei Koya na Kalou; ia ko ira na kai vuravura, ko ira era gadreva vakalevu cake na veivuke ka rawa ni solia duadua ga na Kalou, sa vaka me sa rauti ira tu ga nai lakolako e yali kina na rarama ni Nona Yalo Tabu, kei na Nona veitauraki.

Na butobuto ni vuni ca sa dau vakavolivoliti ira era vakaweleweletaka na masu. Na veitemaki qaseqase ni meca sa dau coriti ira me ra i valavala ca; ia sa baleta ga ni ra sega ni vakayagataka na i solisoli ka solia na Kalou e na masu. Na cava me ra vakaweleweletaka kina na masu na luve ni Kalou, ni masu sa i dola ena liga ni vakabauta me dolava na lololo kei lomalagi, na vanua e vakamareqeti kina nai yau tawa yalani nei Koya sa Kaukauwa sara. Ni sega na masu kei na vakatawa sa na rawarawa na noda vakawelewele kei na noda lako tani mai na gaunisala dodonu. Sa dau sasaga tikoga na meca me sogota na gaunsala ki na tikotiko ni loloma, me na kakua, ena vuku ni vakamamasu kei na vakabauta, ni da rawata na loloma kei na kaukauwa me vorati kina na veitemaki.

E tiko e so na ka lavaki me na rawa ni da namaka kina ni na rogoca ka sauma na Kalou na noda masu. Ai matai sai koya na noda vakila ni da ga-

dreva na veivuke mai vei Koya. E sa yalataka ko Koya, "Niu na sovaraka na wai vua sa via gunu, kei na wai drodro ki na qele mamaca." Aisea 44:3. Ko ira era via kania ka via gunuva na i valavala dodonu, ko ira era gadreva na Kalou, sa rawa ni ra vakadeitaka ni ra na vakasinaiti. Me na dolavi tiko na yalo ki na veivakauqeti ni YaloTabu, baleta kevaka e sega sa na sega ni ciqomi rawa na veivakalougatataki ni Kalou.

Na keda i tuvaki sa i le kaukauwa ka cakava tiko na veivakauqeti ena vukuda. Ia me na vakasaqarai na Kalou me cakava na veika oqo vei keda. E kaya ko Koya, "Dou kerekere ka na soli vei kemudou." "Ko Koya sa sega ni bureitaka na Luvena dina. Ia sa soli Koya yani me keda i sosomi kecega, ena dredre vakacava Vua me solia walega vei keda na ka kecega vata kaya? Maciu7:7, Roma 8:32.

Kevaka eda vakamareqeta nai valavala ca e lomada, kevaka eda taura matua e dua nai valavala ca kilai, ena sega ni rogoci keda na Turaga; ia na masu ni tamata yalomalumalumu ka rarawataka na i valavala ca ena dau ciqomi tikoga. Ni sa vakadodonutaki na cala kece eda kila, sa na qai rawa ni da vakabauta ni rogoci keda na Kalou. Na noda vinaka ena sega vakadua ni vakavinakataki keda ena mata ni Kalou; na yalo dodonu ga i Jisu ena vakabulai keda; na Nona dra ga ena savai keda. Ia sa tiko na ka me da cakava ena kena sotavi na veika e lavaki me da vakadonui.

E dua tale na ka ena rogoci kina na masu, sa i koya na vakabauta. "O koya sa torova na Kalou e dodonu me vakabauta ni sa bula ko koya, ni sa saumi ira talega era sa dauvakasaqarai koya." Iperiu 11:6. A kaya ko Jisu vei ratou Nona tisaipeli, "A ka kecega dou sa kerea, ni dou sa masu, dou vakadinata ni dou sa rawata, ena qai nomudou ga." Marika 11:24. Eda vakabauti Koya li me vaka na Nona vosa?

E rabailevu ka tawa vakaiyalayala nai nuinui oqo, ka sa yalodina ko Koya ka yalayala. Ni sega ni yaco mai na veika eda kerea, ena gauna eda kerea kina, me da vakabauta tikoga ni sa rogoca ka na sauma na Kalou na noda masu. Eda sa rui malumalumu ka rui lekaleka na noda rai ka yaco ena so na gauna me da kerea na veika ena sega ni yaga vei keda, ia na Tamada vakalomalagi ena Nona loloma sa dau sauma na noda masu ena Nona solia vei keda na ka ena yaga vakalevu vei keda - na ka sara ga eda na kerea kevaka e dolavi na matada vakayalo me da raica na i tuvaki dina ni veika. Ni sa vaka me sega ni saumi na noda masu, me da na taura matua tikoga na vosa ni yalayala; ni na yaco dina ga mai na gauna me saumi kina, ka da na ciqoma na veivakalougatataki eda gadreva vakalevu duadua. Ia me da tukuna ni na saumi na masu e veigauna ena gaunisala sara ga kei na ka sara

ga eda gadreva, oqori na vakabauta ka yavutaki ena lasu. E sa rui vuku na Kalou ka sega ni na cala rawa, ka sa rui vinaka me na tarova kina e dua na ka vinaka mai vei ira era lako vakadodonu. Mo kakua ni rere mo nuitaki Koya, dina ga ni ko sega ni raica ena gauna vata ko ya nai sau ni nomu masu. Vakararavi ki na Nona vosa ni yalayala tudei, "Dou kerekere ka na soli vei kemdou." Maciu 7:7.

Kevaka eda vaka-tu-daliga ki na noda vakatitiqa kei na noda rere, se saga me walia na veika kece e sega soti ni matata vei keda, ni se sega ni da vakabauta, ena levu ka titobu cake ga na veilecayaki. Ia kevaka eda lako mai Vua na Kalou, ni da vakila tiko ni sega na nodai nuinui, ena i tuvaki ga eda tu kina, ka tusanaka ena yalo ni vakabauta kei na vakararavi na veika eda gadreva, ena rogoca ka sauma na noda kerekere, ka vakacilava na rarama ki na lomada ko Koya sa sega ni vakaiyalayala na Nona vuku, ko Koya sa raica na veika kece ga, ko Koya sa liutaka na ka kecega ena Nona lewa kei na Nona vosa. E da sa semai yani ki na vakasama nei Koya sa Tawamudu ena vuku ni masu ka caka ena yalodina. Ena sega beka ni dua sara na kena vakadinadina ni raici keda tiko mai ena mataloloma na i Vakabula, ia sa yaco dina me vaka oqo. Ena sega beka ni da vakila na tatara ni Ligana, ia sa tarai keda tiko ko Koya ena loloma kei na veikawaitaki dina.

Ni da lako mai me da kere loloma kei na veivakalougatataki mai Vua na Kalou, me na tiko taumada e lomada na yalo ni loloma kei na veivosoti. Eda na cavuta rawa vakaevei na masu, "Kakua ni cudruvi keimami e na vuku ni neimami valavala ca, me vaka keimami sa sega ni cudruvi ira era sai valavala ca vei keimami," ni se tu e lomada na yalo ni sega ni veivosoti? Maciu 6:12. Ke da namaka me rogoci na noda masu sa dodonu me da vosoti ira na tani me vaka na levu ni veivosoti eda vinakata me da ciqomi kina.

Na gugumatua ni masu sa dua na ka e gadrevi me na rawa ni rogoci kina. Me da na masu tikoga kevaka me da na tubu cake ena vakabauta kei na kena bulataki. Me da na "ia tikoga na masu" ka cikevaka tiko ka vakavinavinaka." Roma 12:12, Kolosa 4:2. E vakauqeti ira na tamata lotu ko Pita me ra, "yalomatua kina, ka dauyadrava na masumasu." 1Pita 4:7. O Paula e kaya, "ia e na ka kecega me vakatakilai vua na Kalou na nomudou kerekere e na masu kei na dau cikecike kei na vakavinavinaka." Filipai 4:6. Ia koi kemudou na veiwekani, " e kaya ko Juta, "dou masu ga ena Yalo Tabu, dou maroroi kemudou mo dou tiko ga ena loloma ni Kalou." Na masu tikoga sai koya na kena semai tikoga na yalo kei Koya na Kalou, me drodro yani kina na bula mai Vua na Kalou ki na noda bula; ia mai na noda bula, sa drodro lesu tale vua na Kalou na savasava kei nai valavala dodonu.

Sa gadrevi na masu vagumatua; kakua ni vakatara e dua na ka me tarovi iko. Saga ena nomu i gu taucoko me dolavi tikoga na lomamu vei Jisu. Vakasaqara na veivanua e caka kina na masu. Ko ira era vakasaqara dina tiko na veiwekani kei na Kalou era na kune ena soqoni ni masumasu, ni ra yalodina me ra qarava nodra i tavi ka guta me ra rawata na kena yaga. Era na vakayagataka na veikatuba e tadola e matadra me ra biuti ira e nai tutu e rawa ni na ciqoma kina na rarama mai lomalagi.

Sa dodonu me da dau masu vaka matavuvale, ia me na kakua ni vakaweleweletaki na masu vuni, ni ka oqo e solia na bula ki na yalo. E sega ni rawa ni tubu cake na bula vakayalo ke vakaweleweletaki na masu. Na masu vakamatavuvale kei na masu e matana levu e se sega ni rauta. Ena nomu tiko taudua, dolava na lomamu ki na vakadidike ni Kalou. Na masu vuni me na rogoca duadua ga na Kalou daurogo masu. Me kakua ni dua na daliga wale me rogoca na vakamamasu vakaoqo. Na masu vuni, e vagalalataka na yalo mai na veika e tu e yasana, kei na kena tamosa. Ena vagolei yani Vua na Kalou ena yalodei, kei na yalo e gu. Ena kamikamica ka tudei na veivakayarayarataki ka lako tiko mai vei Koya e raica na veika vuni, ko Koya sa tadola tu na daligana me rogoca na masu e lako mai na vu ni yalo. Sa dauveivosaki na yalo vata kei na Kalou ena dei kei na rawarawa ni vakabauta, ka vakasoqona ki vei koya na veirarama vakalou me vakaukauwataki ka vakadeitaki kina ena i valu kei Setani. Sa noda vale cecere ni kaukauwa na Kalou.

Masu ena nomu tikina vuni, ia ni ko cakava tiko na nomui i tavi ena veisiga, me laveti cake tiko vakawasoma na yalo Vua na Kalou. Sa vakaoqo na nona a dausalavata voli ko Inoke kei na Kalou. Sa dau lako cake na veimasu lo oqo me vaka na ka boi vinaka ena mata ni tikotiko ni loloma. E sega ni na gumatua rawa ko Setani vei koya e sa dei tu vakaoqo na yalona Vua na Kalou.

E sega ni dua na vanua se gauna me sega ni kilikili kina na vakatakekere vua na Kalou. E sega na ka me na tarovi keda rawa mai na noda laveta cake na lomada ena masu. Ena maliwa ni tamata ena veisaqata, ena maliwa ni caka bisinisi, sa rawa ni da vakauta cake na noda kerekere Vua na Kalou ka masuta na nona veituberi vakalou, me vaka na ka a cakava ko Niemaia ena nona kerekere vei Tui Atakisekise. Sa rawa ni da kunea e dua na tikina vuni ni veitaratara ena vanua cava ga eda tiko kina. Me na dolavi tikoga na katuba ni lomada ka me na lako cake tikoga na noda veisureti me mai tiko ko Jisu me vulagi vakalomalagi e lomada.

Ke na torosobu beka na i tuvaki ni vanua eda tiko kina, e sega ni tukuni me da na ceguva na kena cagi ca, ia e rawa ni da bula voli ena cagi bulabula kei lomalagi. Sa na rawa ni da sogota na katuba kece ki na veivakanananu ca ka tawadodonu ena noda laveta cake tiko na lomada Vua na Kalou ena yalodina ni masu. Ko ira e tadola tu na lomadra me ciqoma na veivuke kei na veivakalougatataki ni Kalou era na lako voli ena veivanua savasava ka ra na ia tikoga na veitaratara kei lomalagi.

E gadrevi me matata cake na noda rai me baleti Jisu kei na noda kila na bibi ni veika e tawa mudu. Na talei kei na totoka ni yalosavasava me na vakasinaita na lomadra na luve ni Kalou; ia me na rawa ni yaco oqo, sa dodonu me da na vakasaqara na veivakararamataki ni Kalou ena veika vakalomalagi.

Me dolavi ka vagolei cake na yalo, me rawa ni ceguvi keda na Kalou ena i cegu ni veika vakalomalagi. Sa rawa ni da tiko volekata sara na Kalou me yaco, ena veigauna kece ni veivakatovolei tubu koso, me gole na noda vakanananu Vua me vaka na nona vuki na senikau ki na matanisiga.

Tauca na nomu gagadre, na nomu reki, na nomu rarawa, na nomu i colacola, na nomu rere, ena mata ni Kalou. Ko na sega ni rawa ni vakaicolacolataki Koya. Ko na sega ni rawa ni vakaocai Koya. Ko Koya e kila nai wiliwili ni drau-ni - ulumu e sega ni weletaka na nodra gagadre na luvena. "Ni sa yalovinaka sara na Turaga ka daululoma." Jemesa 5:11. Sa dau tarai na yalona daululoma ena noda rarawa. Kauta Vua na nomu lomaleqa kece sara. E sega ni dua na ka me rui levu me sega ni colata rawa, ni tara cake tu na veivuravura ko Koya ka lewa na veivuravura kece. Na veika kece me baleta na noda vakacegu, se mani lailai vakacava, e bibi Vua. E sega ni dua na ka eda lako curuma me rui butobuto me sega ni wilika rawa ko Koya; e sega ni dua na leqa me dredre me sega ni walia rawa. E sega ni dua na ka ca me yacovi ira na Luvena, e sega ni dua na lomaleqa me tara na yalo, e sega ni dua na ka e marautaki, e sega ni dua na qaqa ni masu e lutu mai na gusuda, me sega ni kila na Tamada vakalomalagi, se me sega ni kawai kina. "Sa vakabulai ira sa ramusu na yalodra, ka vauca na nodra vue." Same 147:3. Na Nona veiwekani na Kalou kei na tamata yadua e duatani ka taucoko me vaka sara ga e sega ni tiko tale e dua na tamata e vuravura me veiwaseitaka na Nona veikaroni, e vaka ni sega ni tiko tale e dua na yalo me mate ena vukuna na Luvena lomani.

A kaya ko Jisu, "Dou na kerekere ena yacaqu, ia sa sega ni yaga me'u tukuna vei kemudou niu sa masuti Tamaqu ena vukumudou." "Au sa digi-

taki kemudou... me solia kina vei kemudou ko Tamaqu na ka kece dou sa kerea Vua ena yacaqu." Joni 16:26,27; 15:16. Ia na masu ena yacai Jisu e sega ni kena cavuti walega na yaca ko ya ena i tekivu kei na i tini ni masu. Sa ka ga ni kena caka na masu ena i vakarau ni vakasama kei na yalo i Jisu, ni da vakabauta na Nona vosa ni yalayala, nuitaka na Nona kaukauwa, ka cakava na Nona cakacaka.

E sega ni nakita na Kalou me tiko duadua e dua na tamata ka me tawasei mai vuravura me rawa ni vagolei koya vakatabakidua ki na cakacaka ni qaravi Kalou. Na noda bula me na vaka na bula i Karisito - na bula ena maliwa ni ulunivanua kei na lewe vuqa. Ko koya e masu tikoga ka sega ni cakava e dua tale na ka, ena yaco me sa na sega ni daumasu, se na yaco na nona masu me ka vakarairai ga. Ni vakuwai koya e dua na tamata mai na bula ni veimaliwai, me vakayawaki koya mai na bula ni qaravi i tavi vakalotu kei na cola kauveilatai; ni ra sega ni cakacaka vagumatua ena vuku i Karisito, e sa na sega na lewe ni nodra masu ka na sega na veivakauqeti ni veiqaravi. Sa na yaco na nodra masu me baleti ira ga. Era na sega ni masulaka rawa na nodra gagadre na kawa tamata se na tarai cake ni matanitu i Karisito me ra kerea tiko na kaukauwa me ra cakacaka kina.

Eda vakayalia e dua na kalougata ni da vakaweleweletaka na vakasoqoni vata me da vakaukauwataki ka vakayaloqaqataki ena cakacaka ni Kalou. E sa na yali yani na matata kei na bibi ni dina ni Vosa ni Kalou mai na noda vakasama. Na yaloda e sa na sega ni vakararamataki ka vakauqeti ena kena veivakatabui, ka na toro sobu na noda bula vakayalo. Ena noda veimaliwai vaka tamata lotu e da sega ni rawata na kena yaga ena noda sega ni veinanumi se veikawaitaki vakataki keda. Ko koya e sogoti koya tikoga vei koya e sega ni tu e nai tutu ni veiqaravi a lesia na Kalou me tu kina. Na vakabulabulataki ni noda bula ni veiwekani e na kauti keda vakavoleka mai vei ira na tani ka sa gaunisala ni noda tubu ka vakaukauwataki ena cakacaka ni Kalou.

Kevaka me ra dau tiko vakasoqoni vata na lotu Vakarisito, ka veiwaseitaka na loloma ni Kalou kei na dina talei ni noda vakabulai, ena vakabulabulataki na dui yalodra ka ra na veivakabulabulataki vakataki ira. Ena veisiga, sa rawa ni levu cake tikoga na veika eda vulica baleti Koya na Tamada vakalomalagi, ka tubu na noda vakila tiko na Nona loloma; eda sa na qai marautaka me tukuna na Nona loloma; ia ni da cakava oqo, na yaloda sara mada ga ena va-katakatai ka vakayaloqaqataki. Kevaka eda vakanananu ka veitalanoataki Jisu vakalevu cake, ka vakalailai na veika baleti keda, ena tiko vakalevu cake kei keda ko Koya.

Kevaka mada me levu noda vakananuma na Kalou me vaka na levu ni veivakadinadina ni Nona kawai ena vukuda, sa na yaco me na tiko ga ko Koya e na noda vakanananu ka da na marau me da talanoataki Koya ka vakacaucautaki Koya. Eda veivosakitaka na veika vakavuravura baleta ni tiko kina na lomada. Eda veivosakitaki ira na nodai tokani baleta ni da lomani ira; na noda marau kei na rarawa e vauci vata tu kei ira. Ia e levu cake sara na vuna e dodonu me da lomani Koya kina na Kalou mai na noda lomani ira noda i tokani e vuravura; e dodonu me ka rawarawa ka nodai tovo tudei meda vakaliuci Koya ena noda vakanananu kece, me da talanoataka na Nona vinaka ka tukuna na Nona kaukauwa. Na veisolisoli talei e sa solia vei keda ko Koya a sega ni kena i naki me vesuka na noda vakasama kei na noda loloma ka me sega ni dua na ka e vo me soli vua na Kalou; sa ka ga me ra vakananumi keda tikoga ka vauci keda vua na Tamada vakalomalgi ena i vau ni loloma kei na yalo ni vakavinavinaka. Sa da dau vakavolekati keda voli ga ki na veivanua lolovira ni vuravura oqo. Me da laveta caka mada na matada ki na katuba ni vale tabu mai lomalagi, na vanua ka cila tu mai kina na rarama ni lagilagi ni Kalou ena mata i Jisu Karisito, ko Koya, "sa rawarawa kina Vua me vakabulai ira sara era sa lako mai Vua na Kalou ena vukuna." Iperiu 7:25.

Sa yaga me levu cake na noda vakacaucautaka na Kalou "ena vuku ni Nona cakacaka mana vei ira na luve ni tamata." Same 107:8. Na noda masu me na kakua ni ka ga ni kerekere kei na noda ciqoma na veika. Me da kakua ni nanuma tikoga na veika eda gadreva ka sega ni bau nanuma na veika yaga e soli vei keda. E sa rui lailai na noda dau vakavinavinaka. E da ciqoma tikoga e na veigauna na loloma ni Kalou, ia e lailai sara na noda dauvakavinavinaka, e lailai na noda dauvakacaucautaki Koya ena vuku ni ka sa cakava oti vei keda.

Ena gauna taumada, a vakaroti ira na Isireli na Kalou, ni ra soqoni vata mai me qaravi Koya, "Kemuni na kana maikea e na mata i Jiova na nomuni Kalou, koi kemuni, kei ira na nomuni lewe-ni-vale, ka rekitaka na ka kecega sa cakava na ligamuni, ka sa vakalougatataki kemuni kina ko Jiova na nomuni Kalou." Vakarua 12:7. Na veika me vakalagilagi kina na Kalou sa dodonu me caka ena yalo ni marau, ena sere ni veivakacaucautaki kei na vakavinavinaka, ka me na kakua ni caka ena yalorarawa kei na lomabibi.

Sa dua na Tama yalomalua, ka daululoma na Kalou. E sega ni dodonu me ka ni voraki se ka ni vakaoca na Nona qaravi. Sa dodonu me ka marautaki na qaravi Kalou kei na qaravi ni Nona cakacaka. E sega ni vinakata na Kalou me ra vakaraitaka na luvena, ko ira e sa soli vei ira na bula levu, ni dua na i

taukei ni cakacaka yalodredre ka dauveivakaocai ko Koya. Sa nodra i tokani vinaka duadua ko Koya; ka ena gauna era qaravi Koya kina, sa vakarau tu ko Koya me tiko vata kei ira, me vakalougatataki ira ka vakacegui ira, ka vakasinaita na lomadra ena reki kei na loloma. E gadreva na Kalou me ra kunea na luvena na vakacegu ena Nona cakacaka ka me ra kunea ni levu cake na marau ka lailai na dredre ena qaravi ni Nona cakacaka. E gadreva ko Koya me raica ni ra kauta lesu na mai sokalou na veivakanananu talei ni Nona veikaroni kei na Nona loloma, me na rawa ni ra vakamarautaki ena qaravi i tavi ni veisiga, me na nodra kina na kaukauwa me ra sotava na veika kecega ena yalodina kei na yaloqaqa.

Sa dodonu me da vakasoqoni yani ena ruku ni kauveilatai. Ko Karisito kei na Nona lauvako ena kauveilatai me na ulutaga ni noda vakanananu, ni noda veivosaki, kei na ka e da rekitaka vakalevu duadua. Me na tikoga ena noda vakanananu na veivakalougatataki kece eda ciqoma mai Vua na Kalou, ia ni da vakila na Nona loloma levu sa dodonu me da vakararavitaka na veika kecega ki na liga e a lauvako ki na kauveilatai ena vukuda.

Sa rawa ni laveti vakavoleka na yalo ki lomalagi ena vakavinavinaka. E qaravi na Kalou ena sere kei nai vakatagi ena Nona i tikotiko vakaturaga, ia ni da cavuta na noda vakavinavinaka eda sa duavata tiko kei na nodra veiqaravi na vavakoso vakalomalagi. "O koya sa cabora na vakavinavinaka sa vakacaucautaka na Kalou." Same 50:23. Me da toro yani ena yalomarau Vua na noda Dauveibuli "ena vakavinavinaka kei na domo ni sere. Aisea 51:3.

Wase 12

Na Sotavi ni Yalolailai

E lewe vuqa, vakabibi vei ira e se gone na nodra bula vakalotu, era dau vakayavalati ena so na gauna ena veikanananu ni vakatitiqa. Era sega ni vakamacalataka rawa beka e vuqa na ka e tu e nai Vola Tabu, se bau kila mada na kena i balebale, ka dau vakayagatako na veika oqo ko Setani me vakayavalata na nodra vakabauta ni vakavuna na Kalou na i Vola Tabu. Era taroga, "Au na kila vakaevei na gaunisala dodonu? Kevaka sa vosa dina ni Kalou nai Vola Tabu, me'u na vagalalataki vakacava mai na vakatitiqa kei na veilecayaci oqo?"

Na Kalou e sega vakadua ni kerei keda me da vakabauta, ka qai sega ni solia nai vakadinadina e veirauti me yavutaki kina na noda vakabauta. Na Nona bula tiko, na Nona i tovo, na dina ni Nona vosa, era vakayavutaki kece tu ena i vakadinadina ka tara na noda vakasama; ka ra vuqa tu na i vakadinadina oqo. Ia e se sega ni bau kauta laivi na Kalou na galala ni vakatitiqa. Na noda vakabauta me na yavutaku ena i vakadinadina, segai ena ka e vakayacori. Ko ira era via vakatitiqa ena levu na ka me ra vakatitiqa kina; vei ira era via kila na dina, era na kunea e levu na i vakadinadina me yavutaki kina na nodra vakabauta.

E sega ni rawata na vakasama vakatamata me kila na taucoko ni Nona i tovo se Nona cakacaka na Kalou sa Tawamudu. Ki na vakasama gatagata duadua, ki na mona ka vakavulici ena vuli torocake duadua, na veika vakalou ena vakaisulutaki voli ga ena veika vuni. "Ni ko sa dikeva, ko na kilai koya rawa beka kina na Kalou? Ko na kilai Koya deivaka rawa sa Kaukauwa? Sa cecere vakataki lomalagi; a cava ko sa kitaka rawa? Sa matia ko bulu; A cava ko sa kila rawa? Jope 11:7,8.

Na apositolo ko Paula e kaya, "A ka vakaidina na kena titobu ni nona vutu ni vuku kei na nona yalomatua na Kalou! sa sega ni kilai rawa na nona lewa, a sa sega ni kune na nonai valavala! Roma 11:33. Ia e dina ga ni "vakavolivoliti Koya na o kei na butobuto," " sa yavu ni Nona i tikotiko vakaturaga na yalododonu kei na lewa dodonu." Same 97:2. E rawa ni da kila na veigaunisala e cakacaka kina kei keda na Kalou, kei na vakanananu e yavutaki kina Nona cakacaka me da raica rawa kina na loloma tawa yalani kei na kaukauwa e tawa vakaiyalayala. Sa rawa ni da kila na Nona i naki me vaka na ka e yaga vei keda me da kila; ia na veika e sega ni yacova rawa noda vakanananu me da na vakararavitaka ki na liga kaukauwa ni Kalou, ki na yalo e vakasinaiti tu ena loloma.

Na vosa ni Kalou me vaka nai valavala i Koya sa vakavuna, e tu kina na veika vuni e sega ni na kila vakaoti sara na tamata e vakaiyalayala nona bula. Na basika ni valavala ca e vuravura, na lia tamata i Karisito, na vakavoui ni tamata i valavala ca, na tu cake tale mai na mate, kei na vuqa tale na i ulutaga e nai Vola Tabu, era sa rui titobu me vakamacalataka rawa na vakasama vakatamata, se me kila mada ga vakavinaka. Ia e sega ni dodonu me da vakatitiqataka na vosa ni Kalou baleta ga ni sega ni matata vei keda na veika vuni ni Nona veivakarautaki. Ena vuravura ni veika buli, sa vakavolivoliti keda tikoga na veika vuni ka sega ni da vakamacalataka rawa. Na veika bula somidi duadua e sega ni vakamacalataka rawa na tamata vuku duadua. Ena veiyasana, era tu kina na veika veivakurabuitaki ka sega ni da vakamacalataka rawa. Me da na qai kurabui li ni tiko talega ena vuravura ni veika vakayalo na veika eda sega ni vakamacakataka rawa? Na dredre e sa baleta vakatabakidua na malumalumu kei na qiqo ni vakasama vakatamata. E sa solia tu vei keda na Kalou ena Nona vosa na i vakadinadina ni sa mai vua na Kalou nai Vola Tabu, ka me da na kakua ni vakatitiqataka na Nona vosa baleta ni sega ni matata vei keda na veika vuni kece e tu kina.

Na apositolo ko Pita e tukuna ni tu e na i Vola Tabu "na ka eso e dredre me kilai, ia ko ira era sa sega ni vuku ka sega ni lomadei, era sa vakauta vakatani me vakatalega ki nai Vola Tabu kece, me ra rusa kina." 2 Pita 3:16. Na dredre ni kena kilai na i Vola Tabu sa nodra i le na dauvakatitiqa me ra saqata kina na i Vola Tabu; ia na ka dina sai koya ni ra vakadeitaka na veika dredre ko ya ni ka vakalou. Kevaka a sega kina na veika me baleta na Kalou, ia na veika ga e rawarawa me da kila; ke a rawa ni kila na vakasama vakatamata na Nona cecere kei na Nona lagilagi, ke a sega nai vakadinadina matata ena i Vola Tabu ni vakavuna na Kalou. Na cecere kei na veivakurabuitaki ni kena i vakavuvuli sa dodonu me vakauqeta na kena vakabauti ni vosa ni Kalou.

Nai Vola Tabu e tevuka na dina ena gaunsala rawarawa sara ka veisotari vinaka kei na gagadre ni yalo ni tamata. Era kurabui ka vakadrukai ena ka oqo na tamata vuku, ia era vukei kina na tamata lolovira ka tawa vuli me ra kila na gaunisala ni bula. Ia na veidina rawarawa oqo era vakamacalataka na veiulutaga e rui cecere, rui rabailevu, e rui titobu e sega ni ciqoma rawa na kaukauwa ni vakasama vakatamata, ka rawa walega ni da ciqoma baleta ni sa vakaraitaka na Kalou. Sa tevuki vakakina e matada na i tuvatuva ni veivakabulai, me rawa ni raica na yalo yadua na veikalawa me na cakava ena veivutuni vua na Kalou kei na vakabauti ni noda Turaga ko Jisu Karisito, me na rawa kina ni vakabulai e na Nona gaunisala digitaki na Kalou. Ia ena ruku ni veidina oqo, era koto kina na veika vuni ka sega ni kunei vakarawarawa kina na Nona lagilagi - na veika vuni ka vakaoca na vakasama ena nona vakadidike, ia sa vakauqeta na vakarokoroko kei na vakabauta vei koya sa dauvakasaqara vagumatua na dina. Na levu ga ni nona vakadikeva nai Vola Tabu, na titobu cake ni nona vakadinata ni sa vosa dina ga ni Kalou bula, ka cuva na vuku vakatamata ki na lagilagi ni veika e vakatakila na Kalou.

Ni da vakatusa ni sega ni taucoko na noda kila na veidina cecere e nai Vola Tabu, eda sa vakadinata tikoga ni sa rui gogo na vakasama vakaiyalayala me ciqoma na veika tawa vakaiyalayala; ni tamata, ena nona kila-ka vakatamata, e sega ni vakamacalataka rawa nai naki Vakalou.

Baleta ni ra sega ni kila rawa na kena veika vuni, era besetaka kina na vosa ni Kalou ko ira na dauvakatitiqa kei ira na tawa lotu; ka sega talega ni ra galala ko ira era vakatusa ni ra vakabauta nai Vola Tabu mai na rerevaki ni ka oqo. Nai apositolo e kaya, "Dou raici kemudou vinaka na veiwekani, de tiko e na lomadra eso vei kemudou na yalo sa ca e sega ni vakabauta, dou sa biuta laivi kina na Kalou bula." Iperiu 3:12. E ka dodonu me vulici vakavinaka sara nai vakavuvuli ni i Vola Tabu ka me vakasaqarai "na veika titobu ni Kalou" me vaka na nodra vakatakilai tu e nai Vola Tabu. 1 Koronica 2:10. E dina ni "ka sa vuni tu sa nei Jiova na noda Kalou," "ia na ka sa tukuni mai sa noda." Vakarua 29:29. Ia sa cakacaka nei Setani me vakatanitaka na kaukauwa ni vakadidike ni vakasama. Sa dau sala vata tu na dokadoka kei na vakasaqarai ni dina vakaivolatabu, sa yaco kina me ra dau yaloca ka yalolailai na tamata ke ra sega ni vakamacalataka rawa vakavinaka na veitikina mai nai Vola Tabu. E rui ka beci vei ira me ra vakadinadinataka ni ra sega ni kila na i balebale ni Vosa ni Kalou. Era sega ni via waraka na gauna donu ni Kalou me vakatakila na dina vei ira. Era nanuma ni sa rauta vinaka na nodra vuku vakatamata me ra kila kina

nai Vola Tabu, ia ni ra sega ni rawata oqo, sa yaco sara me ra cakitaka ni vakavuna na Kalou. E ka dina ni levu nai vakamacala kei na i vakavuvuli ka nanumi ni kau mai nai Vola Tabu e sega ni ra yavutaki tu ena kena i vakavuvuli, ka veisaqasaqa kei na veivakauqeti kece vakalou. Na veika oqo sa dua na ka e vakavuna na nodra vakatitiqa kei na veilecayaki e lewe vuqa. Ia e sega ni rawa ni beitaki na vosa ni Kalou ena veika oqo, ia na nona vakatanitaka ga na tamata.

Kevaka me a rawa ni ra kila na veika buli na taucoko ni tukutuku me baleta na Kalou kei na Nona cakacaka, ka kevaka sa yacova yani na vanua oqo, sa na sega ni qai dua tale na dina me ra kila, sa na sega ni dua na tubu cake ena kila ka, sa na sega na vakatorocaketaki ni vakasama se yalo. E sa na sega ni cecere duadua ga na Kalou; ia na tamata ni sa yacova yani nai yalayala ni vuku kei na rawa ka, sa na sega ni qai toso tale ki liu. Me da vakavinavinakataka na Kalou ni sega ni vaka kina. Na Kalou e sega ni vakaiyalayala; "ia sa bini tu Vua na i yau kecega ni vuku kei na yalomatua." Kolosa 2:3.

Sa nakita na Kalou me matata cake tikoga na dina ni nona vosa ena bula mada ga oqo. E dua bau ga na gaunisala me na rawati kina na kila ka oqo. E na rawa ga ni da kila nai balebale ni vosa ni Kalou ena veivakararamataki ni YaloTabu. "Na veika ni Kalou sa sega e dua sa kila, sa kila ga na Yalo ni Kalou, ni sa dikeva na ka kecega na Yalo Tabu, io na veika titobu ni Kalou." 1 Koronica 2:10,11. Ia sa vaka oqo na Nona vosa ni yalayala nai Vakabula ki vei ira era muri Koya, "Ia ni sa lako mai ko Koya na Yalo Tabu, na vu ni ka dina, ena tuberi kemudou ki na ka kecega e dina, ni na kauta na noqu ka, ka vakatakila vei kemudou." Joni 16:13,14.

E gadreva na Kalou me vakayagataka na tamata na kaukauwa ni nona vakasama; na vulici ni i Vola Tabu ena vakaukauwataka ka laveta na vakasama me vaka e sega ni na cakava rawa e dua tale na taba ni vuli. Ia me da na qarauna me kakua ni vakalevulevui na vuku, ni vauci tu ena malumalumu vakatamata. Kevaka me na kakua ni buwawa vei keda nai Vola Tabu, me yaco me sega ni kilai na veidina rawarawa sara, sa dodonu me na tiko vei keda na yalomalumalumu kei na vakabauta ni gone lailai, ni tu vakarau me vuli, ka kerea tikoga na veivuke ni Yalo Tabu. Na vakilai ni kaukauwa kei na vuku ni Kalou, kei na noda sega ni kila rawa na Nona cecere, sa dodonu me vakauqeta na yalomalumalumu vei keda, ka dodonu me da dolava na Nona vosa, me vaka na noda lako yani e matana, ena yalo ni vakarokoroko. Ni da gole yani ki na i Vola Tabu, me na vakaliuca na vakasama e dua na kaukauwa ka cecere cake mai vei koya, ka me na cuva na yalo kei na kaukauwa ni kila-ka ki Vua Sa Bula Vaka i Koya Ga.

Na veika e vuqa ka dredre se buwawa ena vakamatatataka na Kalou vei ira e vakaoqo na nodra vakasaqara na kena matata. Ia ke sega na veiliutaki ni Yalo Tabu, eda na rawa tikoga ni vakatanitaka nai Vola Tabu se vakadewataka cala na kenai balebale. E levu na wili Vola Tabu e sega na kena yaga ka yaco sara mada ga ena levu na gauna me vaka vu leqa. Ni dolavi na vosa ni Kalou ka sega ni sala vata kei na vakarokoroko kei na masu, ni sega ni vakadeitaki tu vua na Kalou na vakasama kei na gagadre, se duavata kei na Nona lewa, ena vakabutobutotaki na vakasama ena vakatitiqa; ka yaco na vulici ni Vola Tabu ko ya me vakaukauwataka na tawa vakabauta. Sa na taura na noda vakananuna na meca, ka vakatura mai eso nai balebale se i vakadewa e sega ni dodonu. Ena gauna kece e sega ni vakasaqara dina kina na tamata me duavata kei na Kalou, se veitalia na levu ni nona kila-ka, e rawarawa sara ni cala na nodra vakadewataka nai Vola Tabu, ka na sega ni rawa ni da vakararavi ki na nodra i vakamacala. Ko ira era wilika nai Vola Tabu me ra vaqara cala, e sega vei ira na rai vakayalo. Ena vakatani ni nodra rai, era na raica e vuqa na ka me vakadeitaka na vakatitiqa kei na tawa vakabauta ena veika sa matata tu ka rawarawa me kilai.

Se vakavei na kena vunitaki, na ka dina ga ka vakavuna na vakatitiqa kei na tawa vakabauta sai koya na lomani ni valavala ca. Na yalo dokadoka ka daulomana nai valavala ca e sega ni marautaka na i vakavuvuli kei na i vakaro ni vosa ni Kalou, ia ko ira era sega ni via talairawarawa ki na veika e lavaka, sa ra tu vakarau me ra vakatitiqataka na kena kaukauwa. Me rawa ni da yaco yani ki na ka dina, sa dodonu me tiko vei keda na gagadre titobu me da kila na dina kei na yalo ni marautaka na talairawarawa kina. Ko ira kece era vulica nai Vola Tabu ena yalo vakaoqo era na kunea e vuqa na i vakadinadina ni sa vosa dina ga ni Kalou oqo, ka ra na kila na kena dina o koya ena vakavukui ira ki na bula tawa mudu.

A kaya ko Karisito, "Kevaka e dua na tamata sa via cakava na lomai Koya, ena kila se sa ka mai vua na Kalou na i vakavuvuli." Joni 7:17. Kakua ni vakatarotaro ka veiletitaka na ka o sega ni kila, ia mo vakamuria na rarama sa cilavi iko rawa tiko, ka na qai cilavi iko na rarama e levu cake. Ena kaukauwa i Karisito, qarava nai tavi yadua e sa vakamatatataki tu ena nomu vakasama, ko na qai vukei mo kila, ka cakava na veika o se vakatitiqataka tiko.

E tiko e dua na i vakadinadina ka dolavi tu vei keda kece sara - vei koya ka vuli torocake, kei koya e tawa vuli, - o ya na i vakadinadina ni veika e bulataka na tamata. E sureti keda na Kalou me da vakadinadinataka vakataki keda na dina ni Nona vosa, na dina ni Nona veivosa ni yalayala. E

vakamasuti keda ko Koya me da, "Tovolea mada ka raica ni sa yalovinaka ko Koya." Same 34:8. Kakua ni vakararavi ki na nona vosa e dua tale, ia me da tovolea vakataki keda. E kaya ko Koya, "Dou kerekere, dou na qai rawata." Joni 16:24. Ena yaco dina ga na Nona veivosa ni yalayala. E sega ni se bau cala; ka na sega ni cala rawa. Ni da toro yani vei Jisu, ka rekitaka na taucoko ni Nona loloma, e na seyavu na noda vakatitiqa ka na yali yani na butobuto ena rarama ni Nona i serau.

Na apositolo o Paula e kaya ni Kalou "sa vakabulai keda mai na lewa ni butobuto, a sa kauti keda ki na matanitu nei Koya na Nona Gone ni Toko." Kolosa 1:13. Ia ko ira yadua sa lako mai na mate ki na bula sa rawa me ra "vakabauta na Nona i tukutuku sa vakadinadinataki oqo, ni sa dina na Kalou." Joni 3:33. Sa rawa ni tukuni yalotaka ko koya, "Au a gadreva na veivuke, ka'u a kunea vei Jisu. Na noqu leqa kece a sotavi, ka vakamamautaki na via kana ni yaloqu; ka sa yaco oqo na i Vola Tabu me i vakatakilai kei Jisu Karisito. Ko taroga beka se cava na vuna au vakabauti Jisu kina? Baleta sa i Vakabula vakalou ko Koya vei au. Na cava au vakabauta kina na i Vola Tabu? Baleta ni'u raica ni sa domo ni Kalou ki na lomaqu." Sa rawa ni da vakadinadinataka vakataki keda ni dina na i Vola Tabu, ni Luve ni Kalou ko Karisito. Eda kila ni da sega ni muria wale tiko e dua ga na i tukuni vakatamata.

E vakasalataki ira na lewe ni lotu ko Pita me ra "tubu cake ena loloma kei na kila na noda Turaga ko Jisu Karisito na i Vakabula." 2 Pita 3:18. Ni ra tubu tiko ena loloma na tamata ni Kalou, e na matata cake tikoga vei ira na Nona vosa. Era na raica rawa na rarama vou kei na totoka ni kena dina. E a dina na ka oqo e na i tikutuku ni veitaba gauna kece ni lotu, ka na dina tikoga me yacova nai vakataotioti. "Ia na nodra sala na yalododonu sa vaka na rarama sa cila tu, sa levu cake tiko na kena rarama ka yacova na siga levu." Vosa Vakaibalebale 4:18.

Ena vakabauta, sa rawa ni da rai yani ki na bula sa bera mai ka ciqoma na Nona yalayala na Kalou me vakalevutaka na kaukauwa ni vakasama, na semai tiko ni bula vakatamata kei na kaukauwa vakalou, kei na kena vakauti na yalo me veitaratara kei Koya na Vu ni rarama. Sa rawa ni da rekitaka ni na vakamatatataki na veivakarautaki ni Kalou e a sega ni matata tu vei keda, na veika dredre me kilai sa na vakamacalataki rawa; ia ena vanua e a kune ga kina na veilecayaki kei na kavoro, eda na raica na totoka kei na taucoko ni kena duavata kei na Nona lewa. "Io e daidai eda sa raica me vaka na titiro ena iloiolo buwawa; ia mai muri, e vaka na veirai ena matana votu; e daidai ka'u sa kila me vaka ka'u sa kilai." 1 Koronica 13:12.

Wase 13

I Vakaraitaki Vei Ira na Tani

Era sa kacivi na luve ni Kalou me ra Nona mata na Karisito, me ra vakatakila na Nona vinaka kei na Nona loloma na Turaga. Me vaka na Nona vakatakila vei keda ko Jisu nai valavala dina i Tamana, me da vakatakilai Karisito vakakina ki na vuravura e sega tu ni kila na Nona loloma. "Me vaka ko ni a talai au ki vuravura, a kaya ko Jisu, Au sa talai ira vaka talega kina ki vuravura." "Meu tu vei ira, ka mo ni tu vei au,....me kila kina ko vuravura ni kemuni sa talai au mai."Joni 17:18, 23 E kaya ko Paula vei ira na tisaipeli i Jisu, "Sa vakaraitaki ga ni dou sai vola i Karisito....era sa kila ka wilika ko ira na tamata kecega." 2 Koronica 3:3, 2. Ena nodra bula yadua na luvena, sa vakauta tiko yani ko Jisu e dua nai vola ki vuravura. Kevaka ko i lawalawa i Karisito, ko sa Nona i vola ki na matavuvale, na koro, na tolo ni gaunisala ko tiko kina. Ko Jisu ka tiko e lomamu, e gadreva me vosa ki na yalodra era sega ni kilai Koya tu. Era sega beka ni dauwilika nai Vola Tabu, se sega ni rogoca na domo ka vosa tiko vei ira mai na kena veidrau ni pepa.; ka ra sega ni raica na loloma ni Kalou ena veika e cakava. Ia kevaka ko dua na mata dina i Karisito, sa na rawa ena vuku ni nomu bula, me ra tuberi me ra raica rawa na Nona vinaka ka rawai me ra lomani Koya ka qaravi Koya.

Era sa dau ni tutuvaki cina na lotu Vakarisito ena sala ki lomalagi. Me ra na vakacaudreva yani ki vuravura na rarama e cilavi ira tiko mai vei Karisito. Na nodra bula kei na nodra i valavala sa dodonu me ka era na raici Karisito vakadodonu kina kei na Nona cakacaka na tamata tani.

Kevaka eda matataki Karisito, eda na bula me vaka e ka talei na Nona cakacaka. Ko ira na Lotu Vakarisito era lomabibi ka rarawa voli ga, ka dau didi ka vosa kudrukudru, era solia tiko e dua nai yaloyalo lasu vei ira na

tani me baleta na Kalou kei na bula Vakarisito. Era boroya na i yaloyalo me laurai ni vaka e sega ni taleitaka na Kalou me ra marau na luvena, ia ena ka oqo, era sa beitaka vaka i lasu kina na Tamada vakalomalagi.

Sa dau marau ko Setani ni rawa ni tuberi ira na luve ni Kalou ki na tawa vakabauta kei na yalolailai. E dau reki ni raici keda ni da sega ni nuitaka na Kalou, ka vakatitiqataka na Nona gadreva ka rawata me vakabulai keda. E marautaka ni da nanuma ni da na ca ena veituberi ni Kalou. Sa nona cakacaka ko Setani me vakaraitaka na Kalou me vaka e dua e sega ni dauloloma ka dauveinanumi. Sa dau vakatanitaka na dina me baleti Koya. E dau vakasinaita na vakasama ena veivakanananu cala baleta na Kalou; ia ni dodonu me da vakanananu tiko ena dina me baleta na Tamada vakalomalagi, sa dau vakavuqa na noda vakananuma voli ga na lasu nei Setani ka da vakamaduataka na Kalou ena noda sega ni nuitaki Koya ka vosa kudrukudrutaki Koya. Sa dau saga tiko ga ko Setani me cakava na bula vakalotu me ka ni rarawa. E vinakata ko koya me laurai ni ka vakaoca ka dredre; ia ni vakaraitaka na tamata lotu Vakarisito na rai oqo ena nona bula, sa yaco ko koya, ena nona tawa vakabauta, me tokona tiko na lasu nei Setani.

E lewe vuqa, ni ra lakova tiko na gaunisala ni bula oqo, era vakananuma voli ga na nodra caka cala kei na nodra druka, kei na ka ni veivakayalolailaitaki, ka vakasinaiti na lomadra ena yalolailai kei na rarawa. Ena noqu a tiko voli mai Urope, a volavola me kere veivuke mai vei au e dua na taciqu e vakaicolacolataki tu na lomana ena i vakarau ni bula oqo. Au a tadra ena bogi au taura kina na nona i vola ka raica ni'u a tiko ena dua na loga ni senikau, ka vakasarasarataki au tiko na kena i taukei. Au a vakasoqona voli na vei senikau ka marautaka na kedra i boi, ia ena nona basika mai yasaqu na taciqu oqo, a vagolea sara na noqu rai ki na vu ni soni ka latia tu na nona sala. Au raici koya ni yalobibi ka rarawa tiko. A sega ni lako voli ena gaunisala, me muria tiko na i taukei ni were, ia a lako voli ena maliwa ni kau vakavotona. "Sobo," a kailavaka, "sa ca sara ni mai vakacacani na loga ni senikau totoka oqo ena kau vakavotona!" A qai tukuna yani nai taukei ni were, "Laivi ira na soni, ni ra na vakamavoataki iko ga. Vakasoqoni ira ga na rosi, na viavia kei na jiale."

E vakaevei, e se sega beka ni yaco e so na ka vinaka ena nomu bula? E se sega beka ni yaco e so na veigauna vinaka ni a laveti na yalomu ena marau ena cakacaka ni Yalo Tabu? Ni ko rai lesuva na veika o lako curuma ena nomu bula, e sega li ni o bau kunea eso na kena vei draunipepa talei? E sega li ni vaka na senikau talei era tubu voli ena yasa ni nomu sala na

vosaniyalayala ni Kalou? Ko na sega li na vakatara na kedra totoka kei na kedra kamikamica me vakasinaita na lomamu ena reki?

Na soni kei na kau vakavotona ena vakamavoataki iko ka vakararawataki iko ga; ka kevaka ko na soqoni ira ga oqo, ka solia vei ira na tani, o sega beka ni cakitaka ga kina na vinaka ni Kalou ena nomu bula, ia ko sa tarovi ira kina era tiko e yasamu mai na nodra muria na sala ni bula?

E sega ni ka vinaka noda dau vakasoqona vata mai na veika ca sa yaco oti ena noda bula, - na kena i valavala ca kei na ka veivakayalolailaitaki - me da veitalanoataka ka rarawataka me yacova ni da sa vakasinaiti ena yalolailai. Na yalo e sa datuvu e vakasinaiti ena butobuto, ni sogota tani tiko na rarama ni Kalou mai na lomana ka vakaruguta na nodra sala na tani.

Me vakavinavinakataki na Kalou e na i yaloyalo serau e sa solia vei keda. Me da vakasoqona vata mai na veivakadeitaki talei ni Nona loloma, me da na dauvakaraica tikoga: Na nona biuta mai na Luve ni Kalou na i tikotiko vakaturaga i Tamana, Nona vakaisulutaka na kena i tuvaki vakalou ena yago vakatamata, me vakabula rawa na tamata mai na kaukauwa nei Setani; Nona qaqa ena vukuda, me dolavi lomalagi vua na tamata, me da raica rawa na loqi ka vakatakila kina na Kalou na Nona lagilagi; na tamata bale kei na nona laveti mai na qara ni rusa, ka vakaduavatataki tale kei na Kalou Tawa mudu, ena nona sa qaqa mai na veivakatovolei ena vuku ni Nona vakabauti na iVakabula, vakaisulutaki ena yalododonu i Karisito, ka vakalevulevui ki na Nona i tikotiko vakaturaga. Oqo na vei yaloyalo e gadreva na Kalou me da dauvakananuma.

Ni da vakatitiqataka na loloma ni Kalou ka sega ni nuitaka na Nona vosa ni yalayala, eda beci Koya ka vakararawataka na Nona Yalo Tabu. E na vakacava li na lomana e dua na tina kevaka era vosa kudrukudrutaki koya tu ga na luvena, dina ga ni solia na nona bula taucoko me ra vinaka kina? Vakacava ke ra vakatitiqataka na nona loloma; ena voroka na utona na ka oqo. Na cava ena vakila e dua na i tubutubu ni ra vakayacora vakaoqo vua na luvena? Ena raici keda vakacava beka na Tamada vakalomalagi ni da sega ni nuitaka na Nona loloma, o koya e a solia mai kina na Luvena e dua bau ga me rawa ni da bula? E vola na i apositolo, "Ena vakaevei ko koya sa sega ni bureitaka na Luvena dina, ia sa soli koya yani me kedai sosomi kecega, ena dredre vakacava vua me solia walega vei keda na ka kecega vata kaya? Roma 8:32. Ia e lewe vuqa era kaya tiko ena ka era cakava kei na nodra vosa, "E sega ni nakita na Kalou me noqu oqo. E rairai lomani ira beka na tani, ia e sega ni lomani au."

Na veika oqo e vakacacana tiko na yalomu; baleta ni vosa kece ni vakatitiqa ko cavuta sa sureta tiko na veitemaki nei Setani; sa vakadeitaka tiko na i valavala ni vakatitiqa ena lomamu, ka vakasevi ira na agilosi savasava mai vei iko. Ni temaki iko ko Setani, kakua ni cavuta e dua na vosa ni vakatitiqa se vosa ni butobuto. Ke ko digitaka mo dolava na katuba ki na nona vakatutu, ena vakasinaiti na lomamu ena vakatataro ni veileti kei na veisaqasaqa. Kevaka ko sovaraka na lomamu, na vakatitiqa kece o cavuta e na sega walega ni tarai iko, ia ena sore ni kau ka na kadre me vua ena nodra bula e so tale, ka na sega ni tarovi rawa na ca ni nomu vosa. Ko na vorata rawa beka ko iko na veitemaki nei Setani, ia ko ira era vagolei tani ena nomu veivakayarayarataki, era na sega ni dro tani rawa mai na tawa vakabauta ko vakaraitaka. Sa ka bibi dina me da vosataka na veika ga ena solia na kaukauwa vakayalo kei na bula!

Era vakarorogo tu na agilosi me ra rogoca se i tukutuku vakacava o solia tiko ki vuravura me baleta na nomu Turaga vakalomalagi. Na nomu veivosaki me na baleti Koya sa bula tikoga me sorovaki iko ena matai Tamana. Ni drau lululu kei na nomu i tokani, me sa tikoga e na gusumu kei na lomamu, na vosa ni veivakacaucautaki Vua na nomu Kalou. Na ka oqo ena vagolea na nona vakanananu vei Jisu.

Eda sotava kece na veivakatovolei; nai colacola bibi, kei na veitemaki kaukauwa. Kakua ni tukuna na nomu leqa vei ira na tamata, ia mo kauta kece Vua na Kalou ena masu. Mo nakita e lomamu mo kakua vakadua ni cavuta e dua na vosa ni vakatitiqa se yalolailai. Ko rawa ni vakamamadataka na nodra bula na tani ka vakaukauwataka na nodra i gu, ena vosa ni vakanuinui kei na marau e vakatabui.

E lewe vuqa na tamata yalo qaqa era bikai tu ena veitemaki, ka ra voleka ni ciba ena veiqaliqali ni lomadra kei na kaukauwa ni ca. Kakua ni vakayalolailaitaka e dua vakaoqo ena i valu dredre e valuta tiko. Vakamarautaki koya ena vosa ni veivakayaloqaqataki ka na tokoni koya ena nona i lakolako. Sa na yaco kina me cila mai vei iko na rarama i Karisito. "Ni sa sega e dua vei keda sa bula ena vukuna ga." Roma 14:7. Na noda bula sa rawa ni vakayaloqaqataki ira ka vakaukauwataki ira na tani, se vakayalolailaitaki ira ka vakavuna me ra vuki tani mai vei Karisito kei na dina.

Era tiko e lewe vuqa ka cala tu na nodra rai me baleta na bula kei nai tovo i Karisito. Era nanuma ni a sega ni daumarau, ni dau cudrucudru ka yalodredre, ka sega ni kila na reki.. Ena vuqa na gauna, sa dau vakatani taki na bula vakalotu ena rai butobuto vakaoqo.

Sa dautukuni vakawasoma ni a tagi ko Jisu, ka sega ni bau kilai me dredre. A dau kila-ka -rarawa dina na noda i Vakabula, ni a dolava na lomana ki na nodra vutugu kecega na tamata. Ia e dina ga ni a bikai tu na Nona bula ena i colacola ni rarawa, e a sega ni bikai na Yalona. A sega ni bau kune e matana na vutugu kei na vakacauoca, ia na vakacegu ga kei na yalodei. Na yalona sa i vurevure ni bula, ia ena veivanua kece e lako kina, sa kauta yani kina na vakacegu kei na sautu, kei na reki.

E a dautaura vakabibi na bula ka dau yalodina na nodai Vakabula, ia a sega vakadua ni kune me mataveveku se matacudrucudru. Na nodra bula era muri Koya ena bula ni gugumatua; era na taura vakabibi na nodra bula ni qaravi tavi. Na vakamamadataki ni ka ena biu laivi; ena sega na veilasamaki vakasausa, ena sega na veiwali ca; ia na lotu i Jisu e solia na vakacegu me vaka na uciwai. E sega ni bokoca na rarama ni marau; e sega ni tarova na yalo mamarau se vakaruguta na matadredre. A sega ni lako mai ko Karisito me qaravi ia me mai veiqaravi ga. Ni tiko ena lomada na Nona loloma, eda na muria na Nona i valavala.

Kevaka eda vakananauma tikoga na veika ca era kitaka vei keda na tani, ena sega ni rawa ni da lomani ira me vaka na Nona lomani keda ko Karisito; ia kevaka e da vakananuma tikoga na loloma talei e lomani keda kina ko Karisito, ena drodro yani na yalo vata oqori vei ira na tani. Sa dodonu me da veilomani ka veidokai vakataki keda, dina ga ni da raica tu na malumalumu. Me na bucini cake na yalomalumalumu kei na yalo lokomi, kei na yalomalua ni veivosoti ena nodra caka cala na tani. Na ka oqo ena vakamatea laivi kece na yalo qiqo ni daunanumi koya vakaikoya ga ka vukei keda me da dauloloma ka yalo savu.

Na daunisame e kaya, "Vakararavi vei Jiova, ka caka vinaka; o na qai tikoga ena vanua, ka va-kani ena ka vakaidina." Same 37:3. Na siga yadua sa tu na kena i colacola, na kena ogaoga kei na leqa; ia ni da veisotari sa dau totolo ga noda veivosakitaka na dredre kei na veivakatovolei eda sotava. Sa dau yaco me basika cake mai e levu tale na leqa, levu tale na lomaleqa, ka tusanaki na bibi ni colacola, me vaka sara ga e sega ni dua na noda i Vakabula dauloloma me rogoca na noda kerekere kecega, ka me noda i vukevuke sa voleka tiko ena gauna kece ni leqa.

Eso era sa daurere tikoga ka dausureta na leqa. Sa tu e yasadra ena veisiga nai vakadinadina ni Nona loloma na Kalou; ena veisiga era ma-rautaka tiko na Nona veivakarautaki loloma; ia era sega ni bau raica rawa na veivakalougatataki oqo. Na nodra vakasama sa tikoga ena so na ka ca

era nanuma ni na yaco; se e tiko dina beka na leqa, ka dina ga ni lailai, sa vakabuwawataka na matadra ki na veika e vuqa e dodonu me ra vakavinavinakataka. Na dredre era sotava, ni dodonu me vakavolekataki ira Vua na Kalou, o Koya duadua ga na nodra i vukevuke, sa tawasei ira mai vei Koya baleta ni ra vakayadrata na veika oqo na yalo ni tawa vakacegu kei na vosa kudrukudru.

E dodonu li me da tawa vakabauta tu vakaoqo? A cava me da sega kina ni dauvakavinavinaka ka dau nuitaki Koya? Sa wekada ko Jisu; ka kawai ko lomalagi taucoko ki na noda bula vinaka. Me da kakua ni vakatara na nuiqawaqawa kei na ogaoga ni bula e veisiga me vakaicolacolataka na vakasama ka vaka vevekutaka na mata. Ke da vakatara, ena tikoga na ka me veivakayavalati ka veivakayalocataki. Me da na kakua ni vakatara na mataqali kawai o koya e sega walega ni vakaicolacolataki keda ka vakaocai keda, ia e sega talega ni vukei keda ena sotavi ni veivakatovolei.

Ko na lomaleqa tiko beka ena caka bisinisi; ena kena vaka me butobuto cake tiko ga mai na i rairai ni ka e tu e matamu, ka kena i rairai ni na yaco na lusi; kakua ni yalolalailai; laiva na nomu i colacola Vua na Kalou, ka yalodei ka yalomarau tiko. Masulaka me nomu na yalomatua mo lewa vinaka kina na ka o qarava, me kakua ni yaco kina na lusi kei na leqa. Cakava na ka kece o rawata me yaco na vinaka. Sa yalataka ko Jisu me vukei keda ni da sa cakava na noda i tavi. Ni ko sa nuitaki koya tiko na nomu i Vukevuke, ka solia na nomu i gu kece, ciqoma na ka ena yaco mai ena yalomarau.

E sega ni Nona i naki na Kalou me ra bikai tu na Nona tamata e na i colacola. Ia e sega ni vakacalai keda na noda Turaga. E sega ni kaya vei keda, "Dou kakua ni taqaya; ni sega na leqa ena nomudou sala." E kila ko Koya ni tu na veivakatovolei kei na leqa, ka tukuna vakadodonu sara vei keda. E sega ni Nona i naki me kauti ira tani na Nona tamata mai na vuravura ni valavala ca, ia sa dusimaka ga vei ira e dua na i drodro tudei. Na Nona masu ena vukudratou Nona tisaipeli a vakaoqo, "Au sa sega ni masu mo ni kauti ira tani e vuravura, mo ni maroroi ira ga mai na vu ni ca." Dou na kunea e vuravura na rarawa, ia mo dou vakacegu; Au sa vakamalumalumutaki vuravura." Joni 17:15; 16:33.

Ena Nona i Vunau mai na Ulunivanua, a vakavulici iratou Nona tisaipeli ko Jisu ena veilesoni talei ena bibi ni vakararavi Vua na Kalou. A nakiti na veilesoni oqo me vakayaloqaqataki ira na luve ni Kalou ena veitabagauna kece sara, ka sa yacovi keda sara mai na kena veivakacegui. A vagolea nai Vakabula na nodra rai na luvena ki vei ira na manumanu vuka ena nodra

sere voli ena vakavinavinaka, ka sega ni bau lomaocaoca, ni ra "sega ni kakaburaki, ka sega talega ni tatamusuki." Ia sa sotava na nodra gagadre kecega na Tamada Vakalomalagi. A taroga na i Vakabula, "Dou sa sega beka ni yaga vakalevu cake vei ira."Ko Koya sa Dausotavi ira na tamata kei na manumanu sa dedeka na Ligana ka sotavi ira na i bulibuli ni Ligana. Era sega ni guileca e matana na manumanu vuka. E sega ni vakalulutama na kakana ki na gusudra, ia sa sotava na veika era gadreva. Me ra na vakasoqona na sore ni kau ka kaburaka ko Koya me kedra. Me ra na vakarautaka na veika me baleta na nodra sova lalai. Me ra na vakani ira na luvedra. Era lako yani me ra cakacaka ni ra sere lako "ni sa vakani ira na Tamamudou vakalomalagi." "Dou sa sega beka ni yaga vakalevu cake mai vei ira?" Ko ni sega beka ni talei cake mai vei ira na manumanu vuka, oi kemuni sa vuku ka ia na veiqaravi vakayalo? Ena sega li ni sotava na veika ni noda bula ko Koya sa Dauveimaroroi kevaka walega eda vakararavi Vua?

A dusi ko Karisito ki na veisenikau ni buca, ena kedra bulabula kei na rairai totoka e solia vei ira na Tamada vakalomalagi, me i vakaraitaki ni Nona loloma vei ira na tamata. A kaya ko Koya, "Dou vakananuma ira na viavia ni veikau, se ra sa tubu vakaevei?" Na kedra totoka na veisenikau tubu wale oqo e uasivita na i ukuuku nei Solomoni. Na i sulu totoka duadua ka caka vakamaqosa e sega ni vakatauvatani rawa kei na lagilagi ni kedra totoka na veisenikau e bulia na Kalou. E taroga ko Jisu, "Ia kevaka sa vakasuluma vakaoqo na Kalou na co ni veikau, ka tu edaidai, a sa biu ki na lovo e na mataka, ena sega li ni gu vakalevu cake me vakasulumi kemudou, koi kemudou sa lailai na nomudou vakabauta? Kevaka e solia na Kalou na duidui roka ki na senikau e malai yani ena dua ga na siga, sa na vakaevei na levu cake ni nona kawai ena vukudra era a buli me i tovo vata Kaya? Na lesoni oqo nei Karisito sa vunauca na lomaocaoca, na lomaleqa, kei na tawa vakabauta.

E Nona gagadre na Kalou me ra marau, tiko vakacegu, ka talairawarawa na luvena. E kaya ko Jisu, "Au sa laiva vei kemudou na vakacegu, au sa solia vei kemudou na noqu vakacegu; au sa sega ni solia vei kemudou, me vaka sa solia ko vuravura. Me kakua ni rarawa na yalomudou, se rere." Au sa vosataka na veika oqo vei kemudou, meu sa marau tikoga e na vukumudou; ka me sinai na nomudou marau." Joni 14:27; 15:11.

Na marau o koya e vakasaqarai mai na yalo ni nanumi koya ga, ena taudaku ni bula ni qaravi i tavi, e sega ni taucoko, e vagauna, ka sega ni tudai; sa ka ena oti yani, ka mai vakasinaiti tu na yalo ena galili kei na rarawa.

Ia na marau kei na vakacegu sa tiko ga ena qaravi ni cakacaka ni Kalou. E sega ni biu tu na tamata lotu Vakarisito me lakova e dua na gaunisala ka sega tu ni macala; e sega ni biu tu ko koya ki na bula ni veivutuni kei na yalolailai. Kevaka e sega ni noda na marau ni bula oqo, eda se rawa tikoga ni marautaka ka namaka na bula sa bera mai.

Ia sa rawa sara mada ga ni vakila eke na tamata lotu Vakarisito, na marau ni veitauraki kei Karisito; sa rawa ni nodra na rarama ni Nona loloma, na veivakacegui tawa mudu ni Nona i serau. Na veikalawa kece ni bula oqo sa rawa ni kauti keda vakavoleka yani vei Jisu, sa rawa ni titobu cake kina na noda vakila na Nona loloma, ka kauti keda vakavoleka yani ki na noda koro talei ni vakacegu. Me da kakua kina ni biuta laivi na vakabauta, ia me da tudei tikoga. "Sa vukei keda ko Jiova ka yacova na siga oqo," ka na vukei keda tiko me yacova na i vakataotioti. 1Samuela 7:12. Me vakavoui tikoga e lomada na i vakananumi ni veika sa cakava oti na Kalou me vakacegui keda ka vakabulai keda mai vua na dauveivakarusai. Me da dau nanuma tiko na veicakacaka ni loloma sa cakava vei keda, - na wai ni mata e sa tavoya, na mosi e sa vakaceguya, na nuiqawaqawa e sa vakaotia, na rere e sa vakaseyavutaka, na veivakalougatataki e sa solia, - me vakaukauwataki keda ena veika kece sa tu e liu ena vo ni nodai lakolako.

Ena sega ni da levea rawa na veileqa vovou ena basika mai ena veisaqasaqa sa tu e liu oqo, ia sa rawa ni da rai lesuva na veika sa oti ka vaka kina na veika e se bera mai ka kaya, "Sa vukei keda ko Jiova ka yacova na siga oqo." Ia ena rauta na nomuni siga na nomuni kaukauwa." Vakarua 33:25. Na veivakatovolei ena sega ni sivia na kaukauwa ka na soli vei keda me sotavi kina. Me da na taura cake na noda cakacaka ena vanua eda sa kacivi kina, ni da vakabauta tiko se cava ena yaco mai, ena soli na kaukauwa me veiraurau kei na veivakatovolei.

Ena yaco me dolavi na matamata kei lomalagi me ra curu yani na luve ni Kalou, ka na rogo mai ena gusu i Koya na Tui Vakaiukuuku na vosa ni veivakalougatataki talei, "Ni lako mai, koi kemuni sa vakalougatataki vei Tamaqu, mo ni rawata na matanitu sa vakarautaki me nomuni mai na i vakatekivu kei vuravura." Maciu 25:34.

Era sa na qai ciqomi na vakabulai ki na loma ni vale sa vakarautaka tu ko Jisu me nodra. Era na sega ni tiko mai kea na i tokani vakasisila kei vuravura, ko ira na daulasu, dauqaravi matakau, na tawa savasava, na tawa vakabauta; ia era na veitokani ga kei ira era sa gumatua mai vei Setani ka sa vinaka sara na nodra i tovo ena vuku ni kaukauwa vakalou. Na gagadre

kece ni valavala ca, na malumalumu kece ka dauvakaleqai ira voli eke, sa kau laivi ena vuku ni dra i Karisito, ka ra votai ena uasivi ni serau ni Nona i ukuuku, na i serau ka uasivita na rarama ni matanisiga. Ia na totoko ni i valavala, na taucoko ni Nona i tovo, sa serau yani mai vei ira ena lagilagi ka sivia na totoka ni i ukuuku e taudaku. Sa sega ni dua na nodra cala ena mata ni tikotiko vakaturaga, ka yaco me ra votai ena dokai kei na kalougata e nodra ga na agilosi.

Ena vuku ni i votavota lagilagi ena rawa ni nona, "a cava e na solia na tamata me i sau ni yalona?" Maciu 16:26. Ena dravudravua beka ko koya, ia e taukena tu e yalona nai yau kei na dokai e sega ni solia rawa na vura-vura oqo. Na yalo e sa vakabulai ka vakasavasavataki mai na i valavala ca, ka sorovaki vakaoti na kena kaukauwa ki na cakacaka ni Kalou, e sega ni tukuni rawa na kena yaga; ka sa yaco na marau ena mata ni Kalou kei ira na agilosi yalosavasava ena vuku ni dua na yalo e vakabulai, na marau ka vakayatuyatu taki ena sere ni qaqa vakayalo.

NA VAKALAWATAKI NI SIGA SADE

A. JAN MARCUSSEN

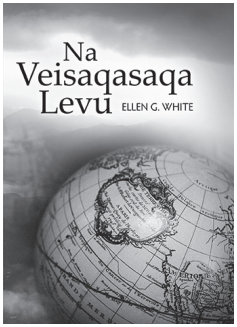
Sa tu oqo e matada e dua na leqa vakaitamera. Nai vola oqo e vakamatatataka nai tukutuku ni veitaba gauna ka kauti iko ki na daku ni i lati mo dikeva na veiulutaga veivakurabuitaki ni parofisai vaka i Volatabu!

Na Vakalawataki Ni Siga Sade e solia e dua nai vakamacala rawarawa ia e bibi sara me baleta na vei kaukauwa e so era kune ena i vola nei Taniela kei na i Vakatakila, ka kena usutu nai Tukutuku ni Agilosi e Lewe Tolu ni Vakatakila wase e 14. Ia na ka e bibi duadua me baleta na i vola oqo, sai koya ni dusia vei iko nai wali ni leqa: E dua nai Vakabula vinaka - ko Jisu Karisto.

E sa tabaki oti e sivia e 41.7 na milioni nai lavelave ni i vola lailai oqo ena 70 na duidui vosa ka sa tiko talega ena gauna oqo ena internet e dua na kena i lavelave Vakaviti. Wilika ka wasea yani nai tukutuku o na raica eke.

Lako ki na **www.NaiTukutukuNiVeigauna.com** mo lavetaka e dua na kena i lavelave se wilika ena nomu computer se nomu talefoni.

Ke ko gadreva e so nai kuri ni tukutuku oqo ena uasivi mo na wilika nai vola *Na Veisaqasaqa Levu* ka vola ko Ellen G White. Nai vola oqo e solia e dua nai tukutuku veivakauqeti ni veigauna mai na Bale kei Jeruisalemi ena yabaki 70AD, ki na gauna ni Vuki Tani mai na Lotu Vakaroma ena vanua ko Urope na basika cake mai ni tukutuku ni Siga Tabu vakaivolatabu ena vanua o Amerika ka vakamatatataka na veika ena yaco ena i vakataotioti ni gauna sa tu oqo e matada.

E rawa ni ko na kunea ka wilika e dua nai lavelave sega ni saumi ni i vola oqo e na **www.NaVeisaqasaqaLevu.com**

Na Veikilai kei Jisu

Nai vola oqo e na tuberi ira era vasaqara tiko nai balebale ni bula me ra kunea vei Jisu Karisito ka, me ra kunea vata kina na veivosoti, na yalo dei, nai vakadei, kei na marau dina. E vakaraitaki Jisu ni sai Koya na gaunisala ki na vakacegu e sega ni oti rawa.

Ena tinikatolu nai wasewase ni i vola, ko na kunea nai kabakaba ki na dua na veiwekani tawa mudu kei Jisu.

Ko na wilika me baleta na kaukauwa ni Nona loloma ena vukumu, na rarawataki ni ca, na vakabauta kei na veivakadonui, na veiqaravi kei na veiwasei me vaka Nonai valavala, na gaunisala ni veivosaki kei na Kalou, na sotavi ni yalolailai, kei na gaunisala mo na dua na i vakaraitaki vei ira na tani.

www.NaVeikilaiKeiJisu.com

AutumnLeaves
productions
www.autumnleaves.co.nz